

ក្រសួងអប់រំយុវជន និងកីឡា

សាកលវិទ្យាល័យជាតិត្រប់គ្រង

សាលាក្រោយបរិញ្ញាបត្រ

**ការសិក្សាឥទ្ធិពលនៃពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនៅលើជីវភាពរស់នៅ របស់
ប្រជាពលរដ្ឋ៖ ការវិភាគប្រៀបធៀបកម្រិតប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយ
គម្រោង នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវ**

លី មុឡា

និក្ខេបបទដើម្បីបំពេញលក្ខខណ្ឌបញ្ចប់

ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់

ជំនាញ៖ វេជ្ជបណ្ឌិតសាធារណៈ

ភ្នំពេញ

ឆ្នាំសិក្សា ២០២៤

ក្រសួង អប់រំ យុវជន និង កីឡា
សាកលវិទ្យាល័យជាតិគ្រប់គ្រង
សាលាក្រោយបរិញ្ញាបត្រ

ការសិក្សាឥទ្ធិពលនៃពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនៅលើជីវភាពរស់នៅ របស់
ប្រជាពលរដ្ឋ៖ ការវិភាគប្រៀបធៀបកម្រិតប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយ
គម្រោង នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវ

លី មុច្ឆា

និក្ខេបបទដើម្បីបំពេញលក្ខខណ្ឌបញ្ចប់

ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់

ជំនាញ រដ្ឋបាលសាធារណៈ

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ

.....

បណ្ឌិត កាន់ សារឿន

ភ្នំពេញ

ឆ្នាំ ២០២៤

សេចក្តី អំណះអំណាច

នាងខ្ញុំឈ្មោះ លី បុប្ផា អក្សរឡាតាំង LY BOPHA ជានិស្សិតនៅសាកលវិទ្យាល័យជាតិ គ្រប់គ្រង ក្រុម១៦ ជំនាន់ទី២៥ នៅឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ សូមធានាអះអាងនិងបញ្ជាក់ជូនថា៖ និក្ខេបបទស្រាវជ្រាវ ដែលមានចំណងជើងថា “សិក្សាឥទ្ធិពលនៃពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចទៅលើជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ៖ “ ការវិភាគប្រៀបធៀបកម្រិតប្រាក់ចំណូលមុន និងក្រោយ គម្រោងនៅឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវ” សម្រាប់បំពេញលក្ខខណ្ឌដើម្បីបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ផ្នែក ជំនាញរដ្ឋបាលសាធារណៈ នៅសាកលវិទ្យាល័យជាតិគ្រប់គ្រង(NUM) ជាស្នាដៃពិតប្រាកដរបស់នាងខ្ញុំ ។ ស្នាដៃនេះពុំទាន់មាននរណាម្នាក់បានសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងប្រើប្រាស់ដើម្បីបំពេញលក្ខខណ្ឌសម្រាប់បញ្ចប់ការសិក្សានៅសាកលវិទ្យាល័យជាតិគ្រប់គ្រងឬសាកលវិទ្យាល័យដទៃទៀតដែរ ។ លើសពីនេះ ការសិក្សានេះ បានចុះទៅប្រមូលទិន្នន័យដោយផ្ទាល់ពីសមាជិក គម្រោង នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវ ផងដែរ។ បន្ថែមពីលើនេះនាងខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ផងដែរថា ការសរសេរនិក្ខេបបទនេះពុំមានសេចក្តីចម្លង ដកស្រង់ ឬខ្លឹមសារត្រង់ណាមួយ ឬការចុះបញ្ជីឯកសារយោងណាមួយយកមកប្រើប្រាស់ក្នុងអត្ថបទស្រាវជ្រាវនេះដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពីអ្នកនិពន្ធឡើយ។

នាងខ្ញុំសូមអះអាងថា និក្ខេបបទស្រាវជ្រាវនេះ ពិតជាស្នាដៃនាងខ្ញុំប្រាកដមែន។

ថ្ងៃចន្ទ៣រោច ខែកក្កដា ឆ្នាំរោង ឆស័ក ព.ស ២៥៦៨
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៤

លី បុប្ផា

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ជាបឋម នាងខ្ញុំសូមគោរព និងសម្តែងនូវការដឹងគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ជាអនេកចំពោះថ្នាក់ដឹកនាំគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ដែលបានខិតខំកសាងសន្តិភាព និងការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ ធ្វើឱ្យមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ច បង្កើនប្រាក់ចំណូល និងលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ។

អ្វីដែលមិនអាចបំភ្លេចបានគឺ លោកឪពុក **លី សំណាង** និងអ្នកម្តាយ **គឹម ប៊ុនណាត** ដែលលោកអ្នកមានគុណទាំងទ្វេដែលបានផ្តល់កំណើតនិងចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សា និងផ្តល់ការឧបត្ថម្ភគាំទ្រទំនុកបម្រុងគ្រប់បែបយ៉ាងទាំងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ស្មារតី កម្លាំងកាយ កម្លាំងចិត្តក៏ដូចជាការលើកទឹកចិត្ត និងអប់រំទូន្មានប្រៀនប្រដៅកូនឱ្យដើរលើផ្លូវត្រឹមត្រូវ ចេះដឹងគុណ មេឃ ដី និងមិនបំភ្លេចកំណើតរបស់ខ្លួន។

ខ្ញុំសូមសម្តែងនូវការគុណចំពោះ ឯកឧត្តមសាកលវិទ្យាធិការ នៃសាកលវិទ្យាល័យជាតិគ្រប់គ្រង ដែលបានផ្តល់ឱកាសដល់និស្សិតជាច្រើនឲ្យមានឱកាសសិក្សាក្របជញ្ជក់នូវចំណេះវិជ្ជាបន្តទៀតដើម្បីក្លាយជាធនធានដ៏សំខាន់សម្រាប់គ្រួសារ និងសង្គម ហើយនាងខ្ញុំក៏សូមសម្តែងអំណរគុណដល់លោកសាស្ត្រាចារ្យ **បណ្ឌិត តាន់ សារឿន** ដែលបានបង្ហាត់បង្រៀន និងពន្យល់ណែនាំអំពីកិច្ចស្រាវជ្រាវ និងជួយផ្តល់អនុសាសន៍ល្អៗដើម្បីឲ្យនាងខ្ញុំមានសមត្ថភាពសរសេរសៀវភៅសម្រាប់សិក្សានិងតម្កល់ទុកធ្វើជាឯកសារ។

នាងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះលោកប្រធាននាយកដ្ឋាន និងអនុប្រធាននាយកដ្ឋានដែលបានផ្តល់របាយការណ៍ដែលជាប្រភពទិន្នន័យសម្រាប់នាងខ្ញុំធ្វើការស្រាវជ្រាវមួយនេះឡើង ក៏ដូចជាមិត្តរួមការងារដែលបានចុះប្រមូលទិន្នន័យ កែសម្រួលអក្ខរាវិរុទ្ធ លោកប្រធាន -អនុប្រធាន និងសាមាជិក របស់សហគមន៍គិរីឧត្តមតាអូរ ដែលបានសហការ និងសម្របសម្រួលយ៉ាងល្អក្នុងការជួយបំពេញនូវតម្រូវការផ្សេងៗដើម្បីបញ្ចប់ការស្រាវជ្រាវមួយនេះ។

ជាទីបញ្ចប់ នាងខ្ញុំសូមបង្ហាញដល់វត្តស័ក្តិសិទ្ធក្នុងលោកសូមជួយបីបាច់ថែរក្សាប្រសិទ្ធពរ
ជ័យសិរីបរមហាប្រសើរ ជូនចំពោះអ្នកទាំងអស់គ្នា សូមឱ្យជួបតែសំណាងល្អ សុខភាពល្អ សេចក្តី
សុខចម្រើន រកទទួលទានមានបាន កើតកាលវាលគុម្ព ត្រជាក់ត្រជុំ សុខដុមរមនា និងសម្រេចបាន
ជោគជ័យគ្រប់ការកិច្ច កាតព្វកិច្ច ជានិច្ចនិរន្ត និងជួបនូវពុទ្ធពរទាំង បួនប្រការគឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈនិង
ពលៈកុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

សេចក្តីសង្ខេប

រយៈពេលជាង២៥ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ បន្ទាប់ពីបញ្ចប់សង្គ្រាមស៊ីវិល និងមានការផ្សះផ្សារផ្ទៃក្នុង ការធ្វើកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ និងកំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងការដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងដំណាក់កាលនីមួយៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលឥតឈប់ឈរ មកបានធ្វើឱ្យប្រទេសកម្ពុជា មានការរីកចម្រើនស្ទើរគ្រប់វិស័យជាកត្តាដ៏ល្អដែលជំរុញចរន្តឈាមសេដ្ឋកិច្ចជាតិឱ្យរីកចម្រើនឡើងក្នុងកំណើន GDP ៧.៦%ក្នុងមួយឆ្នាំៗ។ ទោះបីជាកម្ពុជាបានឆ្លងកាត់នូវវិបត្តិការរីករាលដាលនៃជំងឺកូវីត-១៩ (COVID-19) និងបញ្ហានយោបាយសាកលក៏ដោយក៏ប្រទេសកម្ពុជានៅតែអាចរក្សាបាននូវកម្រិតកំណើនសេដ្ឋកិច្ចក្នុងរង្វង់GDP ៥.២% ក្នុងឆ្នាំ២០២២ ដោយផ្អែកលើ វិស័យចម្រុះដូចជា មុខរបរមិនមែនកសិកម្ម ពាណិជ្ជកម្មខ្នាតតូច សហគ្រាស អាជីវកម្មខ្នាតតូច វិស័យ ចម្រុះ ដែលជាគោលនយោបាយ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រមួយដ៏សំខាន់នៅក្នុងអណតិទី៧ នៃរដ្ឋសភា របស់រាជរដ្ឋាភិបាលថ្មីដែលដឹកនាំដោយ **សម្តេចមហាបវរធិបតី ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលស្ថិតនៅមុំ២ នៃគោលនយោបាយបញ្ចកោណស្តីពី ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ដែលវាជាស្នូលក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចដែលមានភាពធន់ទៅនឹងវិបត្តិ បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ បម្រែបម្រួលតម្លៃទីផ្សារ និងភូមិសាស្ត្រនយោបាយសាកល។

ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ជាវិធីសាស្ត្រមួយដែលជួយរក្សាស្ថេរភាពប្រាក់ចំណូល និងលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅជនបទ ដែលពឹងផ្អែកលើកសិកម្មប្រពៃណីដែលងាយរងគ្រោះ និងជាប្រភពចំណូលចម្បងទៅកាន់ប្រភពចំណូលចម្រុះរួមមាន វិស័យមិនមែនកសិកម្ម ពាណិជ្ជកម្មខ្នាតតូច អាជីវកម្ម សិប្បកម្ម ខ្នាតតូច សេវាកម្ម និងការផ្ទេរ ដែលមានភាពធន់ទៅនឹងបម្រែបម្រួលតម្លៃទីផ្សារ បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ និងវិបត្តិ កាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះចំពោះវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច និងវិបត្តិនយោបាយសាកល។ ទោះបីជាមានសក្តានុពលក៏ដោយការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមិនមែនគ្មានបញ្ហា

ប្រឈមនោះទេ។ ការស្រាវជ្រាវបានកត់សម្គាល់នូវឧបសគ្គជាច្រើនដែលរារាំងភាពជោគជ័យនៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើពិពិធកម្ម។ ឧបសគ្គទាំងនេះរួមមាន លទ្ធភាពទទួលបានធនធានហិរញ្ញវត្ថុនៅមានកម្រិត ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមិនល្អ កង្វះលទ្ធភាពទទួលបានទីផ្សារ គម្លាតយេនឌ័រ និងការគាំទ្រពីរដ្ឋាភិបាលមិនគ្រប់គ្រាន់។ ដើម្បីពិនិត្យមើលផលប៉ះពាល់នៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចលើជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគិរីវង់ ខេត្តតាកែវ ក្នុងគោលបំណងកំណត់ឱ្យបាននូវកត្តាសំខាន់ៗដែលជំរុញឱ្យមានការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ចំពោះប្រាក់ចំណូលប្រជាពលរដ្ឋ និងស្វែងយល់ពីលទ្ធផលសេដ្ឋកិច្ច សង្គម សម្រាប់សហគមន៍មូលដ្ឋាន។ ការរកឃើញនៃការស្រាវជ្រាវនេះ នឹងផ្តល់នូវការយល់ដឹងអំពីរបៀបដែលប្រជាពលរដ្ឋនៅជនបទ អាចធ្វើពិពិធកម្មប្រភពចំណូលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពគ្រួសារ និងរួមចំណែកដល់គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ជនបទកាន់តែទូលំទូលាយ។

ក្នុងការស្រាវជ្រាវនេះនឹងផ្តល់ជាប្រយោជន៍និងជាគំរូមួយសម្រាប់បងប្អូននិស្សិតអាចយកទៅសិក្សាស្រាវជ្រាវបន្តទៅមុខ និងអាចរួមចំណែកជួយដល់ការអនុវត្តគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនេះ ទៅតាមបណ្តាខេត្តផ្សេងទៀត ក្នុងន័យជួយលើកកម្ពស់ប្រាក់ចំណូល និងកម្រិតជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតំបន់ជនបទប្រកបទៅដោយនិរន្តរភាព ។

អំណះអំណាង	i
សេចក្តីផ្តើមអំណះគុណ	ii
សេចក្តីសង្ខេប	iv
ជំពូកទី១	១
សេចក្តីផ្តើម	១
១.១. សាវតារ នៃការស្រាវជ្រាវ	១
១.២. ការថ្លែងបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ	៣
១.៣. សំណួរស្រាវជ្រាវ	៧
១.៤. កម្មវត្ថុ នៃការស្រាវជ្រាវ	៧
១.៥. ការតាងសម្មតិកម្ម នៃការស្រាវជ្រាវ	៨
១.៦. សារៈសំខាន់ នៃការស្រាវជ្រាវ	៨
១.៦. វិសាលភាព នៃការស្រាវជ្រាវ	៩
ជំពូកទី២	១១
រំលឹកទ្រឹស្តី	១១
២.១ សេចក្តីផ្តើម	១១
២.២ ពាក្យគន្លឹះ និងនិយមន័យ	១១
២.២ អត្តសញ្ញាណនៃពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច	១២
២.៣. ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ	១៤
២.៣.១ ជីវភាពរស់នៅជនបទ និងការពឹងអាស្រ័យលើវិស័យកសិកម្ម	១៤
២.៣.២ សេដ្ឋកិច្ចជាផ្លូវឆ្ពោះទៅរកការលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅ	១៤
២.៣.៣. បញ្ហាប្រឈមចំពោះការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជោគជ័យ	១៥
២.៤ ការធ្វើពិពិធកម្មយេនឌ័រ និងសេដ្ឋកិច្ច	១៦
២.៤.១ ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងសកម្មភាពមិនមែនកសិកម្ម	១៦
២.៤.២ ផលប៉ះពាល់នៃការធ្វើពិពិធកម្មលើតួនាទីយេនឌ័រ	១៦
២.៥. ផលប៉ះពាល់គោលនយោបាយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការធ្វើពិពិធកម្ម	១៦

២.៥.១ ការអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ	១៧
២.៥.២ ការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ	១៧
២.៦ ឥទ្ធិពលនៃពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចលើជីវភាពរស់នៅ	១៨
២.៦.១ ប្រាក់ចំណូលក្រោយពិពិធកម្ម.....	១៨
២.៦.២ ការពិភាក្សា និងសំយោគទ្រឹស្តី.....	១៨
២.៧.ការរំលឹកទ្រឹស្តីទាក់ទង នឹងវិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ.....	២០
២.៧.១.វិធីសាស្ត្របរិមាណវិស័យ.....	២០
២.៧.២. វិធីសាស្ត្របែបគុណវិស័យ	២២
២.៧.៣. វិធីសាស្ត្រចម្រុះ.....	២៣
២.៨. ការពិភាក្សា និងគម្លាតនៃគោលគំនិត	២៤
២.៨.១. កិច្ចពិភាក្សាស្តីពី ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ.....	២៥
២.៩. សិក្សាពីគម្លាតនៅក្នុងទ្រឹស្តី	២៦
២.១០. គម្រោងគោលគំនិត ឬម៉ូដែល នៃការស្រាវជ្រាវ.....	២៨
២.១១. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	៣០
ជំពូកទី៣.....	៣១
វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ.....	៣១
៣.១.សេចក្តីផ្តើម	៣១
៣.២ វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ	៣១
៣.៣ ប្រភេទ នៃការវិភាគទិន្នន័យ.....	៣១
៣.៤ ទំហំសំណាក និងបច្ចេកទេសជ្រើសរើសសំណាក	៣២
៣.៥ ប្រភពទិន្នន័យ និងការប្រមូលទិន្នន័យ.....	៣៣
៣.៦ ឧបករណ៍វិភាគទិន្នន័យ.....	៣៣
ជំហាននៃការអនុវត្ត Paired t-test	៣៤
Paired t-Test Results Table.....	៣៥
៣.៧ នីតិវិធី នៃការប្រមូលទិន្នន័យ.....	៣៥
ជំពូកទី៤.....	៣៧
ការវិភាគទិន្នន័យ	៣៧
៤.១ សេចក្តីផ្តើម.....	៣៧
៤.២ ព័ត៌មានទូទៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានសម្ភាសន៍.....	៣៧

៤.២. ប្រសិទ្ធភាព នៃការអនុវត្តគម្រោង	៤៣
៤.៣.១ ប្រាក់ចំណូលមុន និងបន្ទាប់ពីគម្រោងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតាមបណ្តាភូមិនីមួយៗ ..	៤៣
៤.៣. លទ្ធផលនៃPair t-test នៅឃុំតាអូរ	៥៣
៤.៤ ទំនាក់ទំនងរវាង មុខរបរ បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល រយៈពេលចូលជាសមាជិកគម្រោង និងទីផ្សារ ផលិតផល របស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅឃុំតាអូរ..... ការវិភាគChi-Square បានបង្ហាញទិន្នន័យដូចខាង ក្រោមនេះ៖	៥៥
៤.៥.ការបកស្រាយការវិភាគបែបគុណវិស័យ.....	៥៧
៤.៦ សន្និដ្ឋាន	៦១
ជំពូកទី៥.....	៦២
ការផ្តល់សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍.....	៦២
៥.១ សេចក្តីផ្តើម.....	៦២
៥.២ សង្ខេបលទ្ធផល នៃការស្រាវជ្រាវ.....	៦២
៥.៣ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	៦២
៥.៤. លទ្ធផលនិងអនុសាសន៍ (Implications and Recommendations)	៦៣
៥.៤.១. លទ្ធផល (Implications)	៦៣
៥.៤.២. អនុសាសន៍ (Recommendations)	៦៣
៥.៥. ដែនកំណត់និងការស្រាវជ្រាវនាអនាគត	៦៤
ឯកសារពិគ្រោះ.....	៦៧
Appendix	៧០
តារាងឧបសម្ព័ន្ធទី១.....	៨៥

ជំពូកទី១

សេចក្តីផ្តើម

១.១. សាវតារ នៃការស្រាវជ្រាវ

នារយៈពេលប្រមាណជាងពីរទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ សេដ្ឋកិច្ចប្រទេសកម្ពុជាមានការរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ដោយពឹងផ្អែកលើវិស័យគោលសំខាន់ៗ រួមមាន វិស័យឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ វិស័យកសិកម្មដែលទទួលបានការអំណោយផលពីធនធានធម្មជាតិដ៏សម្បូរបែបការប្រើប្រាស់ធនធានទឹក និងដីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដែលបណ្តាលឱ្យមានការនាំចេញអង្ករដ៏ធំមួយក្នុងចំណោមប្រទេសដែលផលិតអង្ករធំជាងគេទាំងប្រាំបីលើពិភពលោក វិស័យទេសចរណ៍ សំណង់ និងសេវាកម្ម ដែលជាកាតាលីករ ដ៏សំខាន់ក្នុងការជួយជំរុញកំណើនល្បឿនសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា ឱ្យប្រមុខមាត់ថ្មី និងមានកំណើនការផលិតក្នុងស្រុក(GDP)ជាមធ្យម ៧.៥% ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៩៥-២០១១(ADB(2014))។

ដើម្បីជំរុញ និងរក្សាបាននូវចីរភាពកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលដែលដឹកនាំដោយ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** ជាអតីតនាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានធ្វើការកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ២០១៥-២០១៨ កំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈចាប់ពីឆ្នាំ២០០៤-២០២៥ មានបួនដំណាក់កាល និងការដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណទាំងបួនដំណាក់កាល កំណើនការងារ សមធម៌ និងប្រសិទ្ធភាព នៅកម្ពុជាប្រកបដោយភាពជោគជ័យ និងចក្ខុវិស័យវែងឆ្ងាយ និងគោលនយោបាយ < **ឈ្នះ ឈ្នះ** > របស់សម្តេច ដែលនាំឱ្យប្រទេសកម្ពុជា ប្តូរមុខមាត់ថ្មីស្ទើរនឹងប្រទេសជិតខាង និងសម្រេចបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាមធ្យម ៦.៧% ក្នុងឆ្នាំ២០១៣ ដោយមិនគិតពីឆ្នាំ២០០៩ ដែលជាឆ្នាំទទួលរងនូវឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងពីវិបត្តិ

កលិយុគហិរញ្ញវត្ថុ និងការធ្លាក់ចុះ នៃវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចសកល នៅឆ្នាំ២០០៩ សេដ្ឋកិច្ចមានកំណើន ០.១% ឆ្នាំ២០១០ សេដ្ឋកិច្ចកើនឡើង ៦% និងកំណើន ៧.១% ក្នុងឆ្នាំ២០១១ និង កំណើនសេដ្ឋកិច្ចបន្តកើនឡើង ៧.៣% នៅឆ្នាំ២០១២។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ ប្រទេសកម្ពុជាសម្រេចបាននូវសមិទ្ធិផលធំៗ លើគ្រប់វិស័យទាំងផ្នែក សេដ្ឋកិច្ច សង្គម នយោបាយ សន្តិសុខ សុវត្ថិភាព សណ្តាប់ធ្នាប់ រក្សាបាននូវចីរភាពកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ ប្រែក្លាយពីប្រទេសក្រីក្រ មកជាប្រទេសដែលមាន ចំណូលមធ្យមកម្រិតទាបនៅឆ្នាំ២០៣០ និងឈានទៅរកប្រទេសដែលមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៥០។ (គោលនយោបាយយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ-ដំណាក់កាលទី៣)

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសូចនាករឆ្នាំ២០៥០ និងបញ្ហាប្រឈមជាមួយរចនាសម្ព័ន្ធខាងក្នុងមួយចំនួន ការប្រកួតប្រជែងនៅមានកម្រិត បញ្ហាវិបត្តិខាងក្រៅដែលមានការហុំព័ទ្ធកូមិសាស្ត្រនយោបាយសកល សង្គ្រាមរូស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន ដែលធ្វើឱ្យកំណើនសេដ្ឋកិច្ចមានការយឺតយ៉ាវ ទោះបីជាប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតនៅក្នុងបរិការណ៍កំពុងទទួលផលពីសុខសន្តិភាព និងស្ថេរភាពនយោបាយក្នុងប្រទេស ព្រមជាមួយកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ការងើបឡើងវិញក្រោយពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ (COVID-19) ក៏ដោយ។ ជាសិក្សានុម័តដែលប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលថ្មីប្រទេសកម្ពុជានៅក្នុងនីតិកាលទី៧ នៃរដ្ឋសភាដែលដឹកនាំដោយ **សម្តេចបហាមវរធិបតី ហ៊ុន ម៉ាណែត** នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយផែនការយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ និងវិធានសំខាន់ៗមួយចំនួនដើម្បី រក្សាឱ្យបាននូវសន្ទុះកំណើនសេដ្ឋកិច្ច រក្សាស្ថេរភាពមីក្រូសេដ្ឋកិច្ច ភាពធន់ទៅនឹងវិបត្តិ ជំរុញកំណើនប្រាក់ចំណូល លើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋឱ្យកាន់តែប្រសើរជាងមុន ជំរុញការផលិតក្នុងស្រុក ការវិនិយោគ ពាណិជ្ជកម្ម ធុរកិច្ច សេវាកម្ម ខ្សែសង្វាក់តម្លៃការផ្គត់ផ្គង់ ការវិនិយោគនានា និងការបង្កើនការងារ មុខរបរ សហគ្រាសខ្នាតតូច និងធម្មរនៅជនបទ ដោយគោលនយោបាយការពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងបង្កើនការប្រកួតប្រជែង (យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ-ដំណាក់កាលទី១, ២៤ សីហា ២០២៣)។^៥

ដើម្បីគាំទ្រគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការសម្រេចឱ្យបាននូវចក្ខុវិស័យជាប្រទេសដែលមានចំណូលខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៥០ គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ត្រូវអនុវត្តទៅតាមមុខងារតួនាទី និងភារកិច្ចរៀងៗខ្លួនក្នុងនាមជាសេនាធិការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ជាពិសេស គោលនយោបាយពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ស្ថិតនៅមុំទី២ នៃគោលនយោបាយបញ្ចកោណ ដើម្បីលើកកម្ពស់ប្រាក់ចំណូល សេដ្ឋកិច្ច និងកម្រិតជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ប្រកបដោយភាពធនធិនវិបត្តិ។

នាថ្ងៃទី២៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤ក្នុងកិច្ចប្រជុំបូកសរុបរបាយការណ៍លទ្ធផលការងារប្រចាំឆមាសទី១ និងលើកទិសដៅបន្តប្រចាំឆមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៤ របស់ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ **ឯកឧត្តម នាយ ប្រដិសេន** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ បានលើកឡើងពីកម្មវិធីទី៣ ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ដែលមានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋ តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញមូលដ្ឋាន បំណិនជីវិត ដើម្បីបង្កើតការងារ មុខរបរ ទីផ្សារផលិតផលជនបទ ការកែច្នៃផលិតផលជនបទ ឥណទាន និងសហគមន៍សន្សំប្រាក់នៅទីជនបទ ដើម្បីបង្កើនប្រាក់ចំណូលបន្ថែមក្រៅពីមុខរបរកសិកម្ម និងមិនមែនកសិកម្ម ឬ មុខរបរបច្ចុប្បន្ន ក្នុងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ការធ្វើចំណាកស្រុកដោយភាពប្រថុយប្រថានរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងរក្សាគម្លាតរវាងទីក្រុង និងជនបទ (គេហទំព័រក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ,ថ្ងៃទី២៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤) ។

ជាក់ស្តែងនាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជនបទ នៃក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ក្រោមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជំនួយហិរញ្ញប្បទាន មេគង្គ - ឡានឆាង បានអនុវត្តនូវគម្រោងចំនួន ២គម្រោង ដែលគម្រោងទី១ គឺគម្រោងចែកចាយទឹកស្អាតដើម្បីយើងទាំងអស់គ្នា និងគម្រោងទី២ គឺការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនៅជនបទ ទៅលើកសិករដែលមានប្រាក់ចំណូលទាប នៅស្រុកគិរីវង់ ខេត្តតាកែវ ។

ដូច្នេះវិធីសាស្ត្រការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ជាវិធីសាស្ត្រដ៏ល្អ នឹងមានសារៈសំខាន់ដែលធន់ទៅនឹងវិបត្តិ បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ ស្ថានភាពនយោបាយ ដើម្បីរក្សាបាននូវសន្ទុះកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។

ហេតុផលទាំងអស់នេះហើយ ដែលនាំឱ្យមានការស្រាវជ្រាវ ទៅលើបម្រែបម្រួលប្រាក់
ចំណូល របស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅស្រុកតិរីវង់ ដែលបានចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ថាគឺ
ពិតជាបានចូលរួមចំណែកក្នុងការលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅ និងលើកកម្ពស់សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ
របស់ពួកគាត់ឱ្យនៅល្អប្រសើរជាងមុនដែរឬទេ ?

១.២. ការផ្តល់បញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច គឺការរកប្រាក់ចំណូលដែលងាកចេញពីប្រភពចំណូលតែមួយ ទីផ្សារបែប
ប្រពៃណី ដែលងាយរងគ្រោះ ជំនួសដោយសេដ្ឋកិច្ចចម្រុះ ទីផ្សារសកល ការផលិត ការកែច្នៃ
ប្រកបដោយនវានុវត្តន៍ ការប្រកួតប្រជែង និងបច្ចេកវិទ្យា ដែលមានភាពឆន់ទៅនឹងវិបត្តិ ការប្រែប្រួល
អាកាសធាតុ ការធ្លាក់ចុះតម្លៃ និងបម្រែបម្រួលភូមិសាស្ត្រនយោបាយសកល ដើម្បីរក្សានូវចីរភាព
កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងលើកកម្ពស់សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ ប្រជាពលរដ្ឋ ជាពិសេស ប្រជាពលរដ្ឋនៅទីជនបទ។

ស្របគ្នានោះក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដែលបានបង្កើតឡើងដោយអនុក្រឹត្យលេខ ៧៨ អនក្រ
.បក ចុះថ្ងៃទី០១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៧ ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដែល
ត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាលប្រគល់បេសកកម្មឱ្យដឹកនាំ និងគ្រប់គ្រងវិស័យអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ នៃព្រះរាជាណា
ចក្រកម្ពុជា មានតួនាទី និងភារកិច្ច ចូលរួមក្នុងការកសាង និងអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសក្នុងចក្ខុវិស័យអភិវឌ្ឍន៍
ជនបទ ដោយកម្រិតសកម្មភាពការងារត្រឹមថ្នាក់ គ្រួសារ ភូមិ និងឃុំ ជាមួយ នឹងការអភិវឌ្ឍធនធាន
មនុស្ស និងប្រជាពលរដ្ឋ តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសជំនាញមូលដ្ឋាន និងចំណេះដឹង នៅ
តាមមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ អប់រំផ្សព្វផ្សាយ ដើម្បីលើកកម្ពស់ការរស់នៅ
ផលិតភាពក្នុងការផលិតផលិតផលជនបទ និងជំរុញលើកកម្ពស់ប្រាក់ចំណូលប្រចាំគ្រួសាររបស់ប្រជា
ពលរដ្ឋនៅជនបទ ដោយផ្អែកលើការស្រាវជ្រាវជំនាញអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ជំរុញការរៀបចំ និងពង្រីកចនា
សម្ព័ន្ធអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ជាពិសេសគណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទនៅមូលដ្ឋាន គ្រប់គ្រង ដឹកនាំ និង

ទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីជនបទចម្រុះ ថ្នាក់គ្រួសារ ភូមិ ឃុំ រួមមានផ្លូវជនបទ ផ្គត់ផ្គង់ទឹក ជនបទ ថែទាំសុខភាពបឋម អភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ អភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជនបទ ដោយសហការជាមួយ ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងធ្វើការទំនាក់ទំនង សម្របសម្រួលកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គ ការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនានា អាជ្ញាធរគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ និងវិស័យឯកជន ដែលមានការងារពាក់ព័ន្ធ វិស័យ អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ជនបទប្រកបដោយចីរភាព។ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទមានរចនាសម្ព័ន្ធ រួមមាន អគ្គាធិការដ្ឋាន អគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាល និងបុគ្គលិក(នាយកដ្ឋានរដ្ឋបាល និងបុគ្គលិក នាយក ដ្ឋានផ្គត់ផ្គង់ និងហិរញ្ញវត្ថុ នាយកដ្ឋានផែនការ និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សហ គមន៍ជនបទ នាយកដ្ឋានបណ្តុះបណ្តាល និងស្រាវជ្រាវ នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍ជនជាតិដើមភាគតិច) អគ្គនាយកបច្ចេកទេស (នាយកដ្ឋានផ្លូវលំជនបទ នាយកដ្ឋានផ្គត់ផ្គង់ទឹកជនបទ នាយកដ្ឋានថែទាំសុខ ភាពជនបទ នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជនបទ) ខុទ្ទកាល័យរដ្ឋមន្ត្រី និងអង្គភាពមន្ទីររាជធានី-ខេត្ត ទាំង២៥ជាសេនាធិការឱ្យក្រសួង។ មួយវិញទៀត ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទក៏ជាក្រសួងអាទិភាពទី៧ ដែលមានតួនាទីអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងវិស័យអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងមានចក្ខុវិស័យ បង្កើនប្រាក់ចំណូលតាមគ្រួសារ នៅជនបទឱ្យមានជីវភាពរស់នៅសមរម្យប្រកបដោយសុខុម្ម បង្កើនក្រៃក្លាយតំបន់ជនបទទៅជាជនបទ ស៊ីវិល័យ ជាតំបន់អភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាពមានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រាន់ ប្រទាក់ក្រឡាគ្នា និងការអភិវឌ្ឍចម្រុះនៅតាមជនបទ ដែលមានការគាំទ្រដោយកម្មវិធីចំនួន៦ អនុកម្មវិធី គណនី-អនុ គណនី ចង្កោមសកម្មភាពទៅតាមក្របខណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុក្នុងការដំណើរការការងារ។

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងចក្ខុវិស័យ និងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ ជនបទ នៅតែបន្តដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការចូលរួមចំណែកយ៉ាងសកម្មក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាព ការងារលើវិស័យអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ សំដៅជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារនៅជនបទក្នុងព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា តាមរយៈការអនុវត្តនូវសកម្មភាពសំខាន់ៗមួយចំនួនដែលមាននាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជន បទ ជាសេនាធិការផ្ទាល់របស់ក្រសួង ដោយផ្អែកតាមតួនាទី ភារកិច្ច ជំរុញការបង្កើតការងារ និងមុខរបរ

សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ ការងារឥណទាន សហគមន៍សន្សំប្រាក់ បំផុស និងលើកទឹកចិត្តឱ្យប្រជា
 ពលរដ្ឋបង្កើតជាសហគ្រាសខ្នាតមីក្រូ ខ្នាតតូច និងមធ្យមនៅទីជនបទ ជួយស្វែងទីផ្សារជូនសហគមន៍
 ជនបទដែលសមស្របទៅនឹងសម័យកាលបច្ចុប្បន្ន ដើម្បីប្រកួតប្រជែងជាមួយនឹងប្រទេសជិតខាង
 និងសកល សម្រាប់ដោះដូរផលិតផល និងបង្កើតបណ្តាញទំនាក់ទំនងរវាងផលិតករ និងអ្នកទិញ ដើម្បី
 លើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពការរស់នៅ របស់ប្រជាពលរដ្ឋប្រសើរឡើងជាងមុនប្រកបដោយភាពសុខដុម
 និងផាសុខភាព។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ដើម្បីជំរុញឱ្យដំណើរការការងារអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជនបទប្រព្រឹត្តទៅ
 ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងសមស្របទៅនឹងលក្ខខណ្ឌជាក់ស្តែងតាមតំបន់ជាយោជនី-ខេត្ត ក្រោម
 បរិបទនៃកំណែទម្រង់នានារបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក៏ដូចជាចរន្តសកលការវប្បឈ័យកម្ម ទីផ្សារសេរី
 ចាំបាច់ត្រូវទាមទារឱ្យមានផែនការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជនបទ ជាក់លាក់មួយមានលក្ខណប្រទាក់ក្រឡា
 សមស្របទៅនឹងបរិយាកាសសង្គម សេដ្ឋកិច្ច នាពេលបច្ចុប្បន្ន។ ដើម្បីចូលរួមចំណែកអនុវត្តផែនការ
 យុទ្ធសាស្ត្ររបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងក្នុងនាមជាសេនាធិការឱ្យក្រសួងផងដែរនោះ នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍
 សេដ្ឋកិច្ចជនបទ ដែលស្ថិតនៅកម្មវិធីទី៣ ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីបង្កើតមុខរបរ បង្កើនប្រាក់
 ចំណូលប្រជាពលរដ្ឋនៅជនបទ ដែលជាអង្គភាពប្រតិបត្តិបានទទួលគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចទៅលើ
 កសិករដែលមានប្រាក់ចំណូលទាប និងគម្រោងចែកចាយទឹកស្អាតដើម្បីយើងទាំងអស់គ្នា ក្រោមហិរញ្ញ
 ប្បទានរបស់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការមេគង្គ-ឡានឆាង(LMC) ដែលបានផ្តួចផ្តើមគំនិតបង្កើតឡើងដោយ
 លោក **លី ឌីឈាង** ក្នុងកិច្ចប្រជុំកំពូលចិន-អាស៊ានលើកទី១៧ កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៤ នៅ
 ប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា ដែលយោងតាមគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាស្តីពីការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយ
 ចីរភាពនៃអនុតំបន់មេគង្គ-ឡានឆាងកាលពីឆ្នាំ២០១២ មានប្រទេសជាសមាជិកមេគង្គចំនួន ៦ប្រទេស
 ដែលជាអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គរួមមាន សាធារណៈរដ្ឋប្រជាមានិតចិន ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប្រទេសវៀត
 ណាម ប្រទេសឡាវ ប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា និងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងកំណត់នូវកិច្ចប្រជុំជាច្រើន បែង
 ចែកជា ៤កម្រិតរួមមាន កិច្ចប្រជុំក្រុមការងារ កិច្ចប្រជុំឧត្តមមន្ត្រី កិច្ចប្រជុំរដ្ឋមន្ត្រីការបរទេស និងកិច្ច

ប្រជុំកំពូល។ កិច្ចប្រជុំមេគង្គ-ឡានឆាង ត្រូវធ្វើឡើងដោយមានប្រទេសចិន ជាសហប្រធានអចិន្ត្រៃយ៍ ហើយប្រទេសតំបន់ទន្លេមេគង្គត្រូវផ្លាស់ប្តូរវេណីធ្វើជាសហប្រធានទៅតាមលំដាប់តួអក្សរឡាតាំង។

មួយវិញទៀត កិច្ចសហប្រតិបត្តិការមេគង្គ-ឡានឆាង ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយគោរពតាម គោលការណ៍កុសល័ស៊ីស ការបើកចំហរ ការបញ្ចូលគ្នា សមភាព ការពិគ្រោះយោបល់ ការសម្រប សម្រួលទៅវិញទៅមក ការស្ម័គ្រចិត្ត ការរួមចំណែក និងផលប្រយោជន៍រួម ការគោរពធម្មនុញ្ញអង្គការ សហប្រជាជាតិ និងច្បាប់អន្តរជាតិនានា បង្កើតឡើងក្នុងគោលបំណងលើកកម្ពស់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ លើគ្រប់វិស័យបង្កើតសហគមន៍មួយដែលរួមអនាគតគ្នាប្រកបដោយសន្តិភាព វិបុលភាព ថែរក្សាសន្តិ ភាព ស្ថិរភាព និងជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងតំបន់ពន្លឺន «ក្រវ៉ាត់សេដ្ឋកិច្ច និងវិបីសូត្រ» «វិបីសូត្រសមុទ្រ សតវត្សរ៍ទី២១» ដែលហៅកាត់ថា «ផ្លូវមួយ-ខ្សែក្រវ៉ាត់មួយ»។ ក្នុងនោះដែរ គម្រោងកាត់បន្ថយភាពក្រី ក្រ ដែលមានគោលបំណងពង្រឹងសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន ការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ក៏ដូចជា ការលើកកម្ពស់សុខ មាលភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ រួមតូចគម្លាតអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងចំណោមប្រទេសក្នុងតំបន់ និងលើកកម្ពស់ការ សម្រេចឱ្យបាននូវចក្ខុវិស័យរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិឆ្នាំ២០៣០ មានរបៀបវារៈសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ ប្រកបដោយចីរភាព គឺជាវិស័យអាទិភាពមួយក្នុងចំណោមវិស័យអាទិភាពទាំងប្រាំនៃ (LMC) តាមរយៈ គម្រោងនេះ នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជនបទ បានទទួលគម្រោងនេះ នៅថ្ងៃទី៣០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០១៩ អនុវត្តនៅឃុំតាអូរ ស្រុកតិរីវង់ ខេត្តតាកែវ ក្នុងគោលបំណងលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅ របស់កសិករនៅតំបន់ជនបទតាមរយៈការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចលើឥណទានខ្នាតតូច អាជីវកម្មខ្នាតតូច កសិ-កែច្នៃ ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញអាជីព និងផ្តល់ចំណេះដឹងលើការដាំដុះ(ដំណាំ បន្លែស្លឹក...) ការថែទាំ និងការរក្សាកសិផល។ល។

តាអូរ ជាឃុំមួយស្ថិតក្នុងស្រុកតិរីវង់ ខេត្តតាកែវ មានភូមិចំនួន ៩ភូមិគឺ ឃុំតាអូរជើង តាអូរ ត្បូង ជាប្តីលិច ជាប្តីកើត ដោម ក្រសាំងពុល ស្លា ក្រាំងទ្រមូង ភូមិរលៀក ក្នុងចំណោមឃុំទាំង១២ របស់ស្រុកតិរីវង់ ជាស្រុកដែលមានព្រំប្រទល់ខាងលិចជាប់នឹងខេត្តកំពត ខាងកើតមានព្រំប្រទល់ជាប់

នឹងស្រុកកោះអណ្តែត ខាងជើងមានព្រំប្រទល់ជាប់នឹងស្រុកទ្រាំង ខាងត្បូងមានព្រំប្រទល់ជាប់នឹង ប្រទេសវៀតណាម។ មុខរបរសំខាន់ដែលជាប្រភពចំណូលសំខាន់របស់ប្រជាពលរដ្ឋគឺការធ្វើកសិកម្ម និងមុខរបរបន្ទាប់បន្សំដែលជាប្រភពចំណូលបន្ថែមរួមមាន ចិញ្ចឹមសត្វ គ្បាញហូល ការងាររោងចក្រ លក់ដូរ ហើយប្រជាពលរដ្ឋខ្លះបានធ្វើចំណាកស្រុកទៅកាន់ទីក្រុង ខេត្តនានា និងក្រៅប្រទេសដោយ ប្រថុយប្រថាន។ ប្រជាពលរដ្ឋប្រកបរបរកសិកម្មតាមបែបប្រពៃណី និងពឹងផ្អែកទៅលើធម្មជាតិ និងការ ដឹកអណ្តូង ស្រះទឹក ដើម្បីយកទឹកមកប្រើប្រាស់ ផ្គត់ផ្គង់ស្រែចម្ការ សត្វពាហនៈ ។ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធក៏ នៅមានកម្រិតដែលបានបង្កការលំបាកក្នុងការធ្វើដំណើរប្រចាំថ្ងៃ និងការដោះដូរទំនិញ។ ក្រៅពីនេះ ទៅទៀត វិស័យអប់រំនៅមានកម្រិតដោយកង្វះខាតសាលារៀនគួបផ្សំនឹងលក្ខខណ្ឌជីវភាពរបស់ប្រជា ពលរដ្ឋ ក៏ជាបញ្ហាចោទផងដែរ ដែលតម្រូវឱ្យកូនៗ ត្រូវស្វែងរកការងារដើម្បីជួយរកប្រាក់ចំណូលបន្ថែម ដើម្បីជួយសម្រាលបន្ទុកគ្រួសារ។

រយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ប្រទេសកម្ពុជាបានឆ្លងកាត់ការផ្លាស់ប្តូរសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាង សំខាន់ជាពិសេសនៅតំបន់ជនបទដូចជា ភូមិតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវ ពឹងផ្អែកជាប្រវត្តិសាស្ត្រលើ វិស័យកសិកម្ម ជាពិសេសការធ្វើស្រែចម្ការ សហគមន៍នៅក្នុងតំបន់នេះបានប្រឈមមុខ នឹងបញ្ហា ដោយសារការប្រែប្រួលនៃផលិតភាពកសិកម្ម បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ និងការចូលទៅកាន់ទីផ្សារនៅ មានកម្រិត Phan et al., (2015)។ កត្តាទាំងនេះបានជំរុញឱ្យប្រជាពលរដ្ឋក្នុងស្រុកស្វែងរកប្រភព ចំណូលបន្ថែមតាមរយៈការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចរួមមាន ពាណិជ្ជកម្មខ្នាតតូច ការធ្វើចំណាកស្រុក សម្រាប់កម្លាំងពលកម្ម និងការវិនិយោគក្នុងសកម្មភាពមិនមែនកសិកម្ម

អត្ថប្រយោជន៍ដ៏មានសក្តានុពលនៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចទៅលើការកែលម្អជីវភាពរស់ របស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតែបន្តការសិក្សា និងស្វែងយល់។ ការសិក្សាបង្ហាញថា ការធ្វើពិពិធកម្មអាចបង្កើន ស្ថេរភាពប្រាក់ចំណូល កាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះចំពោះវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច និងធ្វើឱ្យសន្តិសុខស្បៀង ប្រសើរឡើង Wiggins & Keats, (2014); Ellis,(2017)។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយនៅក្នុង

ប្រទេសកម្ពុជាជាពិសេស តំបន់ជនបទនៅមានភាពខ្វះខាតទិន្នន័យទូលំទូលាយអំពីយុទ្ធសាស្ត្រការធ្វើ
ពិពិធកម្មមានការប៉ះពាល់ដល់សុខុមាលភាពប្រជាពលរដ្ឋ ជាពិសេស ក្នុងបរិបទនៃការកាត់បន្ថយភាព
ក្រីក្រ និងការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព Chhim & Sok, (2019)។ ជាងនេះទៅទៀត វិសមភាពសេដ្ឋ
កិច្ចសង្គម ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមានកម្រិត និងការគាំទ្រគោលនយោបាយមិនគ្រប់គ្រាន់បង្កបញ្ហាប្រឈម
យ៉ាងសំខាន់ក្នុងការសម្រេចបាននូវសក្តានុពលពេញលេញនៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងសហគម
ន៍ជនបទ Sothorn, (2016)។

ដូច្នេះការស្រាវជ្រាវនេះ ធ្វើឡើងដើម្បីពិនិត្យមើលផលប៉ះពាល់នៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច
លើជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវ ក្នុងគោលបំណងកំណត់ឱ្យ
បាននូវកត្តាសំខាន់ៗដែលជំរុញឱ្យមានការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ចំពោះប្រាក់ចំណូលប្រជាពលរដ្ឋ និង
ស្វែងយល់ពីលទ្ធផលសេដ្ឋកិច្ច សង្គម សម្រាប់សហគមន៍មូលដ្ឋាន។ ការរកឃើញនៃការស្រាវជ្រាវនេះ
នឹងផ្តល់នូវការយល់ដឹងអំពីរបៀបដែលប្រជាពលរដ្ឋនៅជនបទ អាចធ្វើពិពិធកម្មប្រកបចំណូលរបស់
គ្រួសារនៅជនបទ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពគ្រួសាររបស់ខ្លួន និងរួម
ចំណែកដល់គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ជនបទកាន់តែទូលំទូលាយ។

១.៣. សំណួរស្រាវជ្រាវ

ការស្រាវជ្រាវនេះចាំបាច់ស្វែងរកនូវចម្លើយចំពោះសំណួរដូចខាងក្រោមនេះ៖

សំណួរស្រាវជ្រាវបឋម៖

1. តើការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចបានជះឥទ្ធិពលដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងឃុំតា
អូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវ យ៉ាងដូចម្តេច ពិសេសទាក់ទងនឹងកម្រិតប្រាក់ចំណូលមុន និងក្រោយការ
អនុវត្តគម្រោង ?

សំណួរស្រាវជ្រាវបរិមាណ៖

1. តើកម្រិតប្រាក់ចំណូលមុន និងក្រោយគម្រោងមានភាពខុសគ្នាយ៉ាងណាខ្លះនៅតាមភូមិ
នីមួយៗ ក្នុងឃុំតាអូរ ?
2. តើភាពខុសគ្នាដែលបានសង្កេតឃើញនៅក្នុងកម្រិតប្រាក់ចំណូលមានស្ថិតិគួរឱ្យកត់
សម្គាល់បន្ទាប់ពីការអនុវត្តគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចដែរឬទេ ?

សំណួរស្រាវជ្រាវគុណភាព៖

3. តើកត្តាសំខាន់ៗអ្វីខ្លះដែលរួមចំណែកដល់ការផ្លាស់ប្តូរកម្រិតជីវភាពរស់នៅបន្ទាប់ពី
គម្រោងធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ?
4. តើសមាជិកសហគមន៍ប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាប្រឈម ឬឧបសគ្គអ្វីខ្លះក្នុងអំឡុងពេលអនុវត្ត
គំនិតផ្តួចផ្តើមពីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ?
5. តើសមាជិកសហគមន៍យល់ឃើញយ៉ាងដូចម្តេចអំពីនិរន្តរភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃគម្រោង
ក្នុងការលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅរបស់ខ្លួន ?

១.៤. កម្មវត្ថុ នៃការស្រាវជ្រាវ

កម្មវត្ថុសំខាន់ដែលនាំឱ្យមានការស្រាវជ្រាវនេះឡើងគឺដើម្បី៖

គោលបំណងចម្បង៖

- I. វាយតម្លៃផលប៉ះពាល់នៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចលើជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងឃុំតា
អូរ ដោយប្រៀបធៀបកម្រិតប្រាក់ចំណូលមុន និងក្រោយការអនុវត្តគម្រោង។

គោលបំណងបរិមាណ៖

1. វិភាគពីសារៈសំខាន់ស្ថិតិនៃភាពខុសគ្នា នៃកម្រិតប្រាក់ចំណូលមុន និងក្រោយគម្រោងនៅទូទាំងភូមិ ក្នុងឃុំតាអូរ។

2. កំណត់ទំហំនៃការផ្លាស់ប្តូរប្រាក់ចំណូលដែលបណ្តាលមកពីគំនិតផ្តួចផ្តើមការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។

គោលបំណងគុណភាព៖

3. ស្វែងយល់ពីបទពិសោធន៍រស់នៅ និងការយល់ឃើញរបស់សមាជិកសហគមន៍ទាក់ទងនឹងគម្រោងធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។
4. កំណត់បញ្ហាប្រឈម និងអ្នកផ្តល់លទ្ធភាព ដែលទាក់ទងនឹងការអនុវត្តគម្រោង និងលទ្ធផល។
5. វាយតម្លៃការយល់ឃើញអំពីនិរន្តរភាពរយៈពេលវែងនៃគម្រោងក្នុងការលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅ។

គោលបំណងនៃការរួមបញ្ចូលវិធីសាស្ត្រចម្រុះ

- II. បញ្ចូលគ្នានូវការយល់ដឹងអំពីបរិមាណ និងគុណភាព ដើម្បីផ្តល់នូវការយល់ដឹងដ៏ទូលំទូលាយអំពីរបៀប និងមូលហេតុការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចបានជះឥទ្ធិពលដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដោយចាប់យកទាំងនិន្នាការស្ថិតិ និងបទពិសោធន៍ផ្ទាល់ខ្លួន។

១.៥. ការតាងសម្មតិកម្ម នៃការស្រាវជ្រាវ

ករណីការស្រាវជ្រាវនេះមានអថេរចំនួនពីរគឺអថេរឯករាជ្យ និងអថេរពឹងផ្អែក ដែលយើងលើកយកមកជាដំណោះស្រាយបញ្ហាការស្រាវជ្រាវ។ អថេរទាំងពីរមានសារសំខាន់ជាគន្លឹះសម្រាប់ដំណើរការនៃការស្រាវជ្រាវឱ្យមានភាពងាយស្រួល និងជាប្រទីបបំភ្លឺផ្លូវមួយក្នុងការស្វែងរកអត្ថន័យដើម្បីបកស្រាយទៅលើប្រធានបទ និងបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធ។ តាមរយៈអថេរទាំងពីរ ធ្វើឱ្យយើងទាញបានសម្មតិកម្ម៖

Ho1៖មិនមានភាពខុសប្លែកគ្នារវាងប្រាក់ចំណូលមុន និងក្រោយ បន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវទេ។

Ho2:មិនមានទំនាក់ទំនងរវាងរយៈពេលចូលជាសមាជិកគម្រោងនិងជីវភាពរស់នៅបន្ទាប់ពី គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវ។

Ho3:មិនមានទំនាក់ទំនងរវាងបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល(ការផ្សព្វផ្សាយទីផ្សារ)ជីវភាពរស់នៅមុន គម្រោងពិពិធកម្ម សេដ្ឋកិច្ច និងទីផ្សារផលិតផល នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវ ។

១.៦. សារៈសំខាន់ នៃការស្រាវជ្រាវ

ការស្រាវជ្រាវនេះ ធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងចែករំលែកនូវចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ក្នុង ការអនុវត្តគម្រោងឱ្យចំគោលដៅ ដើម្បីជួយបង្កើនសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារនៅជនបទ និងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។ បន្ថែមលើសពីនេះទៅទៀត ការស្រាវជ្រាវនេះនឹងជាយាន្តមួយនៃការអនុវត្តសកម្មភាពចម្រុះ ដែលបុរេ សកម្មមួយដែលអាចផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់៖

- **ក្រសួង-ស្ថាប័ន**

ផ្តល់ជាគំរូនៃការអនុវត្តគម្រោងនេះសម្រាប់បណ្តាខេត្ត និងតំបន់ដទៃផ្សេងទៀត ពីចំណុច ខ្លាំង ចំណុចខ្សោយ ការរៀបចំផែនការ ការអនុវត្ត ដែលគម្រោងទទួលបានជោគជ័យ បញ្ហាប្រឈម ដំណោះស្រាយ និងបទពិសោធន៍ការចែករំលែកដោយផ្ទាល់ពីម្ចាស់គម្រោង និងសមាជិកសហគមន៍ និងសមាជិកគម្រោង ដើម្បីជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចតាមរយៈការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។

- **ប្រជាពលរដ្ឋ**

ប្រជាពលរដ្ឋទទួលបាននូវយុទ្ធសាស្ត្រការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចទៅលើមុខរបរបន្ថែមផ្សេង ក្រៅពីមុខរបរប្រពៃណី ប្រភពតែមួយ ងាកមកប្រភពចម្រុះ ទីផ្សារទំនើប ឆន់ទៅនឹងវិបត្តិ និងបម្រែប ម្រួលអាកាសធាតុ នយោបាយ ដែលធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសាររីកចម្រើនប្រសើរជាងមុនប្រកបដោយចីរ ភាព និងភាពសុខដុម។

- **សង្គម -សេដ្ឋកិច្ច**

គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច បានចូលរួមចំណែកក្នុងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ចំណាកស្រុក ដោយភាពប្រថុយប្រថាន និងងាយរងគ្រោះ របស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅទីជនបទ បង្កើនការងារ មុខរបរ អាជីវកម្ម សហគ្រាសខ្នាតតូច និងសហគ្រាសខ្នាតមធ្យម ជំរុញការកែច្នៃ និងការផលិតក្នុងស្រុក ដែល វាជាចលកម្មយជំរុញសេដ្ឋកិច្ចប្រជាជន និងប្រទេសជាតិដែលមានភាពធន់ទៅនឹងវិបត្តិ បម្រែបម្រួល នយោបាយ និងអាកាសធាតុឱ្យរីកចម្រើនប្រកបដោយចីរភាព។

១.៦.វិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ

ដោយហេតុថា ការស្រាវជ្រាវនេះ មានរយៈពេលមិនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបំពេញនូវការសរសេរ បញ្ចប់ថ្នាក់ក្រោយឧត្តមសិក្សា នូវមុខវិជ្ជារដ្ឋបាលសាធារណៈ។ ហេតុផលទាំងអស់នេះហើយដែល តម្រូវឱ្យជ្រើសរើសករណីសិក្សាតែក្នុងឃុំតាអូរ ស្រុកគិរីវង់ ខេត្តតាកែវ ដោយធ្វើការជ្រើសរើសប្រជា ពលរដ្ឋចំនួន ៣៤៦គ្រួសារ ក្នុងចំណោមគ្រួសារប្រជាពលរដ្ឋសរុបចំនួន២៥៤២គ្រួសារ ដែលទទួល ផលពីគម្រោងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច៖

1. **វិសាលភាពភូមិសាស្ត្រ៖** ការសិក្សាផ្ដោតលើភូមិតាអូរ ស្ថិតក្នុងស្រុកគិរីវង់ ខេត្តតាកែវ ប្រទេសកម្ពុជា ជាពិសេសពិនិត្យមើលជីវភាពរបស់គ្រួសារនៅក្នុងភូមិជាក់លាក់នេះ។

2. **វិសាលភាពប្រធានបទ៖** ការសិក្សាវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់នៃគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចលើ ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន ជាពិសេស ផ្ដោតលើកម្រិតប្រាក់ចំណូលមុន និងក្រោយគម្រោង។

ស្វែងយល់ពីការផ្លាស់ប្តូរបរិមាណនៃប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ និងការយល់ឃើញប្រកបដោយគុណភាព របស់សមាជិកសហគមន៍ទាក់ទងនឹងគម្រោង។

3. វិសាលភាពបណ្តោះអាសន្ន៖ ការវិភាគគ្របដណ្តប់លើរយៈពេលដែលបានកំណត់ ដោយប្រៀបធៀបទិន្នន័យមូលដ្ឋាន(មុនគម្រោង)និងទិន្នន័យក្រោយអនុវត្ត។ ពេលវេលាជាក់លាក់អាស្រ័យលើរយៈពេលអនុវត្តគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។

4. វិសាលភាពវិធីសាស្ត្រ៖ វិធីសាស្ត្រចម្រុះត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដោយរួមបញ្ចូលទាំងវិធីសាស្ត្របរិមាណ និងគុណភាព៖

បរិមាណ៖ ការស្ទង់មតិប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ និងការវិភាគស្ថិតិ ដើម្បីវាស់វែងការផ្លាស់ប្តូរប្រាក់ចំណូល។

គុណភាព៖ ការសម្ភាសន៍ជាក្រុមផ្ដោត និងការសង្កេត ដើម្បីស្វែងយល់ពីបទពិសោធន៍ ការយល់ឃើញ និងបញ្ហាប្រឈមដែលសមាជិកសហគមន៍ជួបប្រទះ។

5. ប្រជាពលរដ្ឋគោលដៅ៖ ការសិក្សាផ្ដោតលើគ្រួសារនៅក្នុងភូមិតាអូរ ដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ ឬ ដោយប្រយោលពីគម្រោងធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ អ្នកផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗដូចជា អ្នកអនុវត្តគម្រោង អ្នកដឹកនាំមូលដ្ឋាន និងអ្នកតំណាងសហគមន៍ទទួលបានផលក៏ត្រូវបានរួមបញ្ចូលផងដែរសម្រាប់ការយល់ដឹងប្រកបដោយគុណភាព។

១.៨. គម្រោងនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

ជំពូកទី១ ៖ គោលបំណងនៃជំពូកនេះបានពិពណ៌នាផ្នែកមួយចំនួនដូចជា៖ សាវតា នៃការសិក្សា ការថ្លែងបញ្ហា សំណួរស្រាវជ្រាវ គោលបំណងនៃការសិក្សា ការតាងសម្មតិកម្ម សារៈសំខាន់នៃការសិក្សា វិសាលភាព ដែនកំណត់នៃការសិក្សា និងគម្រោងនៃការសិក្សា ឥទ្ធិពល នៃពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចទៅលើជីវភាពរស់នៅ របស់ប្រជាពលរដ្ឋ៖ ការវិភាគប្រៀបធៀបកម្រិតប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយគម្រោង នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវ

ជំពូកទី២ ៖ គោលបំណងនៃជំពូកនេះ គឺដើម្បីពិនិត្យឡើងវិញនៅទ្រឹស្តីដែល ទាក់ទងនឹងបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ។ ចំពោះគោលបំណងនៃជំពូកនេះត្រូវបានចែកជា ៣ ផ្នែក៖ ទី១ ការរំលឹកទ្រឹស្តី

ទស្សនទាន (Conceptual Literature) ទាក់ទងទៅនឹងនិយមន័យ នៃពាក្យគន្លឹះសំខាន់ៗទាក់ទងនឹង ប្រធានបទ ការសិក្សា ឥទ្ធិពល នៃពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចទៅលើជីវភាពរស់នៅ របស់ប្រជាពលរដ្ឋ៖ ការវិភាគប្រៀបធៀបកម្រិតប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយ គម្រោង នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្ត តាកែវ

ជំពូកទី៣ ៖ គោលបំណងសំខាន់នៃជំពូកនេះគឺដើម្បីបង្ហាញពីការសិក្សា ឥទ្ធិពល នៃពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចទៅលើជីវភាពរស់នៅ របស់ប្រជាពលរដ្ឋ៖ ការវិភាគប្រៀបធៀបកម្រិតប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយ គម្រោង នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវ ។ ដើម្បីបំពេញគោលបំណងនេះ ជំពូកនេះ ត្រូវចែកជា ៥ ផ្នែកសំខាន់ៗ។ ផ្នែកទី១ ប្រភេទនៃការ វិភាគទិន្នន័យ ការកំណត់ទំហំសំណាក និង ជ្រើសរើសសំណាក។ ផ្នែកទី២ ប្រភពទិន្នន័យ ផ្នែកទី៣ ឧបករណ៍ស្ថិតិនៃការស្រាវជ្រាវ ផ្នែកទី៤ វិធីសាស្ត្រនៃការវិភាគទិន្នន័យ ផ្នែកទី៥ ភាពជឿជាក់នៃសំណួរស្រាវជ្រាវ។

ជំពូកទី៤ ៖ គោលបំណងសំខាន់នៃជំពូកនេះគឺដើម្បីបង្ហាញអំពីចំណុចជាអាទិភាព សំខាន់ៗ នៅក្នុងគោលនយោបាយកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ ដែលរាជរដ្ឋាភិបាល កម្ពុជាបានអនុវត្ត កន្លងមក។

ជំពូកទី៥ ៖ គោលបំណងសំខាន់នៃជំពូកនេះគឺដើម្បីបង្ហាញពីការវិភាគ ទិន្នន័យ ដែលប្រមូល បានពីសមាជិកគម្រោង ។ ដើម្បីបំពេញគោលបំណងនេះ ជំពូកនេះត្រូវបានបែងចែកជា ៣ផ្នែកគឺ៖ ផ្នែកទី១ វិភាគពីអត្តសញ្ញាណអ្នកឆ្លើយតប ចំណែកឯផ្នែកទី២ វិភាគអំពីមធ្យមមេគុណ ដើម្បីកំណត់ រកប្រសិទ្ធភាពនៃភាពលំអៀង និងចុងក្រោយរង្វាស់វិភាគតាម t-test ដើម្បីកំណត់ទំនាក់ទំនង នៃប្រាក់ចំណូលមុននិងក្រោយគម្រោង ហើយចុងក្រោយជាការបក ស្រាយលទ្ធផលដែលវិភាគបាន។

ជំពូកទី៦ ៖ គោលបំណងសំខាន់នៃជំពូកនេះគឺដើម្បីសង្ខេបការរកឃើញចំណុច សំខាន់ៗ នៃការចូលរួមអនុវត្តរបស់សមាជិកគម្រោងនៅឃុំ តាអូរ ។ លើសពីនេះទៅទៀត ជំពូកនេះបង្ហាញពី ផលប៉ះពាល់នៃការអនុវត្តគម្រោងរបស់ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ដែលជាវិសាលភាពសម្រាប់ ការសិក្សា

ស្រាវជ្រាវ និងការសន្និដ្ឋានបន្ថែមទៀត។ ដូច្នេះសម្រាប់គោលបំណងនៃជំពូក នេះគឺត្រូវបានបែង
ចែកជា ៣ ផ្នែក។ ផ្នែកទី១ ទាក់ទងនឹងការរកឃើញលទ្ធផលសំខាន់ៗ នៅក្នុងការសិក្សា ផ្នែកទី២
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍ និងផ្នែកទី៣ ការស្រាវជ្រាវ នាពេលអនាគត។

ជំពូកទី ២ រំលឹកទ្រឹស្តី

សេចក្តីផ្តើម

នៅក្នុងជំពូកនេះ មានគោលបំណងពិនិត្យឡើងវិញនូវទ្រឹស្តីមួយចំនួនដែលទាក់ទងទៅនឹងប្រធានបទស្រាវជ្រាវ និងការអនុវត្តរបស់បណ្តាប្រទេសដទៃបានអនុវត្តកន្លងមក នឹងបានទទួលផ្លែផ្កាល្អ ។ នៅក្នុងជំពូកនេះផងដែរ យើងបានបែងចែកជាការពន្យល់ពាក្យគន្លឹះ និយមន័យ និងការរំលឹកទ្រឹស្តីដែលទាក់ទងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ នៅក្នុងទ្រឹស្តីនេះ មានលក្ខណៈជាក់ស្តែង ឬបទពិសោធន៍ការអនុវត្តន៍គម្រោង ដែលបានអនុវត្តសកម្មភាពដោយមន្ត្រីរាជការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងការចូលរួមពីអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ និងឆន្ទៈចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនាំមកនូវកំណើននៃប្រាក់ចំណូល។

២.១ ពាក្យគន្លឹះ និងនិយមន័យ

ដើម្បីឱ្យកាន់តែយល់ច្បាស់អំពីប្រធានបទនៃការស្រាវជ្រាវនេះ និងរំលឹកទ្រឹស្តី ជាអាទិ៍យើងគួរគប្បីយល់ន័យនូវពាក្យគន្លឹះមួយចំនួនដូចខាងក្រោមនេះជាមុនសិន៖

ពិពិធកម្ម គឺជាភាពស្មុគស្មាញនៃសេដ្ឋកិច្ច ការផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធ សមត្ថភាពការផលិតភាព និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច Freire, Clovis, August (2017) ។

ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច គឺជាធាតុដ៏សំខាន់មួយ នៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដែលប្រទេសមួយឈានទៅរករចនាសម្ព័ន្ធផលិតកម្ម និងពាណិជ្ជកម្មចម្រុះមួយ OECD, WTO (2019) ។

ឥណទាន គឺជាកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអ្នកឱ្យគេខ្ចី និងអ្នកខ្ចី ដែលអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកខ្ចីទទួលបាន

មូលនិធិទំនិញ ឬ សេវាកម្ម ហើយសងពួកគេនៅពេលក្រោយ ឬ សមត្ថភាពក្នុងការខ្ចីប្រាក់ និងសងសមតុល្យដែលអ្នកដាក់តាមពេលវេលាកំណត់ តាមកិច្ចព្រមព្រៀងឥណទានដោយរួមបញ្ចូលការប្រាក់ដែលបុគ្គលត្រូវបង់ជាថ្នូរនឹងលទ្ធភាពក្នុងការខ្ចី Evelyn Waugh January 27, (2024)។

បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ជាឧបករណ៍ ប្រព័ន្ធ និងឧបករណ៍ដែលអាចបង្កើត រក្សាទុក ឬ ដំណើរការទិន្នន័យ។សមត្ថភាពដំណើរការទិន្នន័យត្រូវបានបើកតាមរយៈ microprocesses ដែលត្រូវបានកម្មវិធីដើម្បីអនុវត្តមុខងារផ្សេងៗដោយសេវាអ៊ីនធឺណិត Kelly Johnstone, Lisa Kervin, and Peta Wyeth, May (2022) ។

GDP គឺជាតម្លៃរូបិយវត្ថុ ឬ តម្លៃទីផ្សារសរុបនៃទំនិញ សេវាកម្ម សម្រេចទាំងអស់ដែលផលិតនៅក្នុងព្រំដែនរបស់ប្រទេសមួយក្នុងរយៈពេលជាក់លាក់ណាមួយ និងជាវង្វាស់ទូលំទូលាយនៃផលិតកម្មក្នុងស្រុកមានមុខងារជាតារាងពិន្ទុដ៏ទូលំទូលាយនៃសុខភាពសេដ្ឋកិច្ច និងកំណើនរបស់ប្រទេស Jason Fernando, September (2024) ។

នវានុវត្តន៍ ជាការបង្កើត ការច្នៃប្រឌិតថ្មីដែលពឹងផ្អែកលើចំណេះដឹង បច្ចេកវិទ្យា ធនធាន ឬ សមត្ថភាពច្នៃប្រឌិតខាងក្នុង សំដៅលើសមត្ថភាពដែលបំប្លែងការបញ្ចូលការច្នៃប្រឌិតខាងក្នុងទៅជាលទ្ធផល Li, L. , Zhang, Z. and Xu, M. (2016) ។

ប្រាក់ចំណូល ជាប្រាក់ចំណូលសរុបរបស់គ្រួសារ ដែលទទួលបានពីប្រាក់ឈ្នួល ប្រាក់បៀវត្ស ប្រាក់ចំណូលសុទ្ធពីការងារខ្លួនឯង និងសមាជិកគ្រួសារ ប្រាក់ចំណូលពីខាងក្រៅ។

២.២ អត្តសញ្ញាណនៃពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច

យោងតាមផែនការយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចុះតម្លៃ បានចែងថា ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ជាការប្រកួតប្រជែង ការអភិវឌ្ឍវិស័យគន្លឹះ និងជាប្រភពថ្មីនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ការលើកកម្ពស់ ការតភ្ជាប់និងការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃវិស័យដឹកជញ្ជូន និងឡូជីស្ទិក វិស័យថាមពល វិស័យទឹកស្អាត និងវិស័យឌីជី

ថល ការកែលម្អបរិយាកាសធុរៈកិច្ច និងវិនិយោគ ការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព ភាពទាក់ទាញតំបន់សេដ្ឋកិច្ច ពិសេសរួមបញ្ចូលដូចជា សួនឧស្សាហកម្ម សួនកសិ-ឧស្សាហកម្ម និងតំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរីក្នុងស្រុក និងនវានុវត្តន៍ យន្តការហិរញ្ញប្បទាន និងការផលិតហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគាំទ្រដល់ការវិនិយោគដែល មានភាពធន់ទៅនឹងវិបត្តិ។

លោក D Janvier បាននិយាយថាពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច មានទំនាក់ទំនងគ្នាទៅ នឹងវិសមភាព ប្រាក់ចំណូល ដើម្បីពិនិត្យមើលអន្តរកម្មរវាងការធ្វើពិពិធកម្ម និងវិសមភាពប្រាក់ចំណូល។ ការ ស្រាវជ្រាវនេះ បានប្រើគំរូ១៨២ ប្រទេស ប្រើរយៈពេលដប់ឆ្នាំ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៩៨ ដល់ឆ្នាំ ២០១៨ ដែលទទួលបានលទ្ធផលស្រាវជ្រាវបង្ហាញពីទំនាក់ទំនងវិជ្ជមានលីនេអ៊ែរដ៏សំខាន់តាមស្ថិតិរវាងការធ្វើ ពិពិធកម្មការនាំចេញ និងវិសមភាពប្រាក់ចំណូល ភាពមិនស្មើគ្នារបស់សមាគមលើប្រាក់ចំណូល និង ការពឹងផ្អែកទំនិញជាក្រុម ដោយលទ្ធផលបានរក្សាទុកនៅក្នុងគំរូដែលមានប្រាក់ចំណូលទាប និង ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដែលពឹងផ្អែកលើទំនិញ និងបានបង្ហាញផងដែរថា ខណៈពេលដែលការនាំចេញ មានពិពិធកម្មទាក់ទងនឹងការកើនឡើងប្រាក់ចំណូល អាចផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ទៅដល់ក្រុមជាក់លាក់ សារសំខាន់នៃគោលនយោបាយ ដោយធានាបានថាអត្ថប្រយោជន៍នៃការធ្វើពិពិធកម្មពង្រីកដល់ក្រុម ដែលងាយរងគ្រោះ និងសម្រាប់រដ្ឋាភិបាលដើម្បី លើកកម្ពស់ការរួមបញ្ចូលនៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើ ពិពិធកម្ម D Janvier (2024)។

ការស្រាវជ្រាវរបស់លោក Zainab Usman, David Landry, (2021) ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋ កិច្ចនៅតែជាគោលនយោបាយមួយដ៏ល្អសម្រាប់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច វាគឺជាអាទិភាពគោលនយោបាយ សម្រាប់ប្រទេសដែលមានចំណូលទាប មធ្យម ងាយរងគ្រោះ និងការបង្កើតគោលនយោបាយ ដែល អាចវាស់វែងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព នូវវិសាលភាព ទាំងការពង្រីកវិស័យសេដ្ឋកិច្ចដែលមានស្រាប់ និងការបង្កើតថ្មី។ ប៉ុន្តែដំណើរការទាំងនេះមានភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងការអនុវត្ត ហើយនឹង ទទួលបាននូវលទ្ធផលខុសៗគ្នា Usman, Zainab and Landry, David(April 30, 2021)។

លោកស្រី Christine Lagarde អតីតនាយកគ្រប់គ្រង នៃមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ (IMF) បានឱ្យដឹងថា ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជាវិធីសាស្ត្រដ៏ល្អសម្រាប់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច នឹងមានសារសំខាន់ យ៉ាងខ្លាំងសម្រាប់ភាពធន់ទៅនឹងវិបត្តិ។ ថែមពីនោះ លោកស្រីក៏បានលើកឡើងអំពីបណ្តាប្រទេសនៅ អាហ្វ្រិកដែលបានបន្តគេចចេញពីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច បានធ្វើឱ្យមូលដ្ឋាននៃការផ្លាស់ប្តូរសេដ្ឋកិច្ច ខ្សោយ និងបន្ថយល្បឿននៃវឌ្ឍនភាព ដែលបណ្តាប្រទេសទាំងនេះងាយរងគ្រោះ ជាពិសេសទៅនឹង ការប៉ះទង្គិចពីខាងក្រៅដូចជា ជំងឺរាតត្បាត ការធ្លាក់ចុះនៃវិស័យទេសចរណ៍ បញ្ហាអាកាសធាតុ នយោបាយ និងសេដ្ឋកិច្ចដែលពឹងផ្អែកលើជំនួយបរទេស។

ភាពចម្រុះភាគច្រើនបានរុញច្រាននូវសន្ទុះកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្លាំង តាមរយៈការសម្រប សម្រួលនៃការបង្កើតថ្មី នវានុវត្តន៍ នៃការច្នៃប្រឌិតទៅតាមតំបន់មីក្រូកូមិសាស្ត្រ វប្បធម៌ ប្រពៃណី និង ភាពចម្រុះជាតិសាសន៍ និងភាពជាសហគ្រិន ជាយន្តការ នៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច Olav Sorenson, February (2023) ។

លោក Clovis Freire បានលើកឡើងថា ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ជាយុទ្ធសាស្ត្រដ៏ល្អដែល ពាក់ព័ន្ធយ៉ាងខ្លាំងសម្រាប់ប្រទេសក្រីក្រ និងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ជាផែនទីបង្ហាញផ្លូវ និងជាគំរូយុទ្ធ សាស្ត្រ ក្នុងការបង្កើតមុខរបរ បង្កើនផលិតភាពផលិតក្នុងស្រុក ឬ តំបន់ ការកែច្នៃប្រឌិតប្រកបដោយ នវានុវត្តន៍ ការបន្ស៊ាំខ្លួន ការស្រូបយកបច្ចេកវិទ្យា ការផ្លាស់ប្តូរ ទៅតាមតម្រូវការសាកល រចនាសម្ព័ន្ធ សេដ្ឋកិច្ចពាណិជ្ជកម្មទៅតាមបរិបទរបស់ប្រទេសដែលមានភាពចម្រុះដែលជាកម្លាំងជំរុញនៃវឌ្ឍនភាព សេដ្ឋកិច្ច Clovis Freire (2017) ។

ធានាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB) បានលើកឡើងថា ប្រទេសកម្ពុជាចាំបាច់ត្រូវធ្វើពិពិធកម្ម សេដ្ឋកិច្ច សម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរប្រកបដោយជោគជ័យក្នុងការទៅកាន់សេដ្ឋកិច្ចឧស្សាហកម្មទំនើបការ បង្កើនសមត្ថភាពផ្នែកផលិតរបស់ខ្លួន រក្សាបាននូវចីរភាពសេដ្ឋកិច្ច ដែលអាចទប់ទល់នឹងការទទួលរង ពីឱនភាពហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសំខាន់ៗ ការអភិវឌ្ឍជំនាញ គុណភាពអប់រំនៅមានកម្រិត និងភាពទន់

ខ្សោយក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានសារពើពន្ធផងដែរ។ ទោះបីជា រយៈពេលជាង ២១សតវត្សកន្លងមក នេះ ប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានកំណើនដ៏រឹងមាំជាមួយនឹងការកើនឡើងនៃការវិនិយោគពីបរទេសនិងការ ធ្វើឱ្យសមាហរណកម្មកាន់តែស៊ីជម្រៅទៅក្នុងខ្សែសង្វាក់តម្លៃសកល និងតំបន់ដែលកំពុងកើនឡើង ប៉ុន្តែកម្ពុជាប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាច្រើន Asian Development Bank (ADB), (2014)។

លោក Clovis Freire បានលើកបង្ហាញករណីសិក្សានៅប្រទេសកូរ៉េខាងត្បូងអំពីសក្តានុពល នៃការធ្វើពិពិធកម្មជាការកំណត់តំបន់គោលដៅដែលជំរុញការផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធ និងកសាងសមត្ថ ភាពផ្នែកផលិត កំណត់អត្តសញ្ញាណតំបន់សក្តានុពល សមស្របសម្រាប់ការផលិតថ្មី និងការអភិវឌ្ឍ សេដ្ឋកិច្ចថ្មីដែលពឹងផ្អែកលើ សហគ្រាស និងអាជីវកម្ម Clovis Freire, (2012)។

២.៣. ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចសំដៅលើ ដំណើរការសេដ្ឋកិច្ច ដោយកាត់បន្ថយការពឹងផ្អែកលើ វិស័យតែមួយ នឹងពង្រីកប្រភពចំណូលដើម្បីរួមបញ្ចូលវិស័យជាច្រើនដូចជា ឧស្សាហកម្ម សេវាកម្ម និង សកម្មភាពមិនមែនកសិកម្ម និងការកែច្នៃ ។ នៅក្នុងបរិបទនៃជីវភាពរស់នៅជនបទ ការធ្វើពិពិធកម្មមាន សារសំខាន់ណាស់សម្រាប់ការកែលម្អស្ថេរភាពប្រាក់ចំណូល កាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះចំពោះវិបត្តិ សេដ្ឋកិច្ច និងការលើកកម្ពស់សុខុមាលភាពទូទៅ។

២.៣.១ ជីវភាពរស់នៅជនបទ និងការពឹងអាស្រ័យលើវិស័យកសិកម្ម

សហគមន៍ជនបទក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍តួយ៉ាងដូចជា ប្រទេសកម្ពុជាជាធម្មតាពឹងផ្អែក លើវិស័យកសិកម្មជាប្រភពចំណូលចម្បង។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយការពឹងផ្អែកលើវិស័យកសិកម្ម តែមួយមុខជារឿយៗបណ្តាលឱ្យគ្រួសារទាំងនេះងាយរងគ្រោះទៅនឹងហានិភ័យ ដោយបរាជ័យនៃដំបុះ

បម្រែបម្រួលតម្លៃ និងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ។ ការធ្វើពិពិធកម្មនៃសកម្មភាពបង្កើនប្រាក់ចំណូលត្រូវបានចាត់ទុកថាមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការបង្កើនភាពធន់ និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ Kim & Sok, (2019) ។

២.៣.២ សេដ្ឋកិច្ចជាដូចឆ្ពោះទៅរកការលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅ

ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជួយឱ្យគ្រួសារនៅជនបទអាចចូលរួមក្នុងសកម្មភាពបង្កើនប្រាក់ចំណូលជាច្រើនដូចជា ពាណិជ្ជកម្មខ្នាតតូច សិប្បកម្ម ឬ ប្រាក់ឈ្នួលពលកម្ម។ ការសិក្សាបានបង្ហាញថា គ្រួសារដែលធ្វើពិពិធកម្មប្រភពចំណូលមានភាពល្អប្រសើរក្នុងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ និងលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅ។ ឧទាហរណ៍ លោក Ellis (2017) បានស្រាវជ្រាវឃើញថា ការធ្វើពិពិធកម្មអាចធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងផ្នែកសន្តិសុខស្បៀង បង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ និងផ្តល់លទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំ និងការថែទាំសុខភាពកាន់តែប្រសើរ។ ស្ត្រីប្រាក់ចំណូលចម្រុះដើរតួជាអ្នករារាំងប្រឆាំងនឹងការប៉ះទង្គិចផ្នែកកសិកម្ម ដែលអាចឱ្យគ្រួសារនៅជនបទរក្សាបាននូវប្រាក់ចំណូលថេរ ទោះបីជាក្នុងរដូវប្រមូលផលមិនល្អក៏ដោយ។

២.៣.៣. បញ្ហាប្រឈមចំពោះការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជាគោលដៅ

ទោះបីជាមានសក្តានុពលក៏ដោយ ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាជាច្រើននៅក្នុងសហគមន៍ជនបទ ទាំងនេះរួមមាន៖

ការចូលប្រើដើមទុន និងឥណទាន

ឧបសគ្គចម្បងក្នុងការធ្វើពិពិធកម្មគឺការចូលប្រើប្រាស់ឥណទាននៅមានកម្រិតចំពោះសេវាមូលធន និងហិរញ្ញវត្ថុ។ គ្រួសារនៅតាមជនបទជាញឹកញយខ្វះលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធធនាគារផ្លូវការដែលបណ្តាលឱ្យមានការលំបាកក្នុងការវិនិយោគក្នុងសកម្មភាពបង្កើនប្រាក់ចំណូលថ្មីៗ គ្រឹះស្ថានមីក្រូ

ហិរញ្ញវត្ថុបានព្យាយាមដោះស្រាយគម្លាតនេះ ប៉ុន្តែអត្រាការប្រាក់ខ្ពស់ និងលក្ខខណ្ឌនៃការទូទាត់សងដ៏ តឹងរឹងអាចកត្តារាំងស្ទះដល់ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច Phan & Chan, (2015) ។

ការអប់រំ និងការអភិវឌ្ឍន៍ជំនាញ

បញ្ហាប្រឈមសំខាន់មួយទៀត គឺកង្វះការអប់រំ និងជំនាញចាំបាច់សម្រាប់ការធ្វើពិពិធកម្ម ទៅលើវិស័យមិនមែនកសិកម្មដែលមានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់ជាង។ គ្រួសារនៅតាមជនបទជាច្រើនខ្វះការ បណ្តុះបណ្តាលដែលទាមទារដើម្បីជោគជ័យក្នុងអាជីវកម្មមិនមែនកសិកម្ម ដោយកំណត់សមត្ថភាព ក្នុងការធ្វើពិពិធកម្ម។ ការអភិវឌ្ឍន៍មូលធនមនុស្ស តាមរយៈការអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ គឺជា កត្តាសំខាន់សម្រាប់ផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យសហគមន៍ជនបទ ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពដែលអាចរកកម្រៃបាន កាន់តែច្រើន Chhim & Sok,(2019) ។

ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងការចូលប្រើប្រាស់ទីផ្សារ

ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមិនល្អដូចជា ផ្លូវថ្នល់មិនគ្រប់គ្រាន់ និងកង្វះលទ្ធភាពទទួលបានទីផ្សារ បានរារាំងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើពិពិធកម្មបន្ថែមទៀត។ ដោយគ្មានបណ្តាញដឹកជញ្ជូនដែលអាច ទុកចិត្តបាន និងការចូលទៅកាន់ទីផ្សាររបស់គ្រួសារនៅជនបទប្រឈមនឹងការលំបាកក្នុងការលក់ ទំនិញ ឬ សេវាកម្មរបស់ពួកគេនៅខាងក្រៅសហគមន៍ ។ លោក Sothorn បានកត់សម្គាល់ថា ទំនាក់ ទំនងទីផ្សារមានសារសំខាន់សម្រាប់ការធ្វើពិពិធកម្មជោគជ័យ ព្រោះអនុញ្ញាតឱ្យគ្រួសារនៅជនបទអាច ពង្រីកសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចលើសពីការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក Sothorn (2016) ។

២.៤ ការធ្វើពិពិធកម្មយេនឌ័រ និងសេដ្ឋកិច្ច

សក្តានុពលយេនឌ័រក៏ដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការបង្កើតលទ្ធផល នៃពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចផងដែរ

ស្ត្រីនៅក្នុងសហគមន៍ជនបទជាញឹកញាប់ប្រឈមមុខនឹងឧបសគ្គសំខាន់ៗចំពោះការធ្វើពិពិធកម្ម ជាងបុរសដោយសារតួនាទីយេនឌ័រប្រពៃណី លទ្ធភាពទទួលបានធនធាននៅមានកម្រិត និងឧបសគ្គ ពេលវេលាទាក់ទងនឹងទំនួលខុសត្រូវក្នុងគ្រួសារ។

២.៤.១ ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងសកម្មភាពមិនមែនកសិកម្ម

នៅតាមតំបន់ជនបទជាច្រើន ស្ត្រីបានចូលរួមកាន់តែច្រើនឡើងនៅក្នុងសកម្មភាពមិនមែន កសិកម្មជាពិសេស ពាណិជ្ជកម្មខ្នាតតូច និងសិប្បកម្ម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ជារឿយៗស្ត្រី ប្រឈមមុខ នឹងបញ្ហាក្នុងការទទួលបានដើមទុន ទីផ្សារ និងឱកាសបណ្តុះបណ្តាល។ ដោយឡែក លោកEllis បានលើកឡើងពីតម្រូវការសម្រាប់គោលនយោបាយប្រកាន់យកយេនឌ័រ ដែលលើកកម្ពស់ សិទ្ធិទទួលបានរបស់ស្ត្រីចំពោះឱកាសនៃការធ្វើពិពិធកម្ម អាចផ្តល់ឱ្យស្ត្រីចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការរកប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ Ellis (2017) ។

២.៤.២ ផលប៉ះពាល់នៃការធ្វើពិពិធកម្មលើតួនាទីយេនឌ័រ

ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចក៏អាចផ្លាស់ប្តូរតួនាទីយេនឌ័រប្រពៃណីនៅក្នុងគ្រួសារ។ នៅពេល ដែលស្ត្រីចូលរួមកាន់តែច្រើននៅក្នុងសកម្មភាពពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចដើម្បីបង្កើនប្រាក់ចំណូល ស្ត្រីភាគ ច្រើនតែងតែទទួលបានអំណាចក្នុងការសម្រេចចិត្ត និងការគ្រប់គ្រងកាន់តែច្រើនលើហិរញ្ញវត្ថុគ្រួសារ។ ការផ្លាស់ប្តូរនេះអាចនាំឱ្យមានភាពប្រសើរឡើងនូវសមភាពយេនឌ័រ និងការពង្រឹងអំណាច ទោះបីជា អាចបង្កើតភាពតានតឹងនៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធបុរសប្រពៃណី Kim & Sok,(2019)។

២.៥. ផលប៉ះពាល់គោលនយោបាយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការធ្វើពិពិធកម្ម

រដ្ឋាភិបាល និងទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍ ដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការគាំទ្រការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចតាមរយៈគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីនានាដែលជួយលើកកម្ពស់ការអប់រំ លទ្ធភាពទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុ និងការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាគំនិតផ្តួចផ្តើមដូចជា កម្មវិធីមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងគម្រោងអភិវឌ្ឍជនបទត្រូវបានអនុវត្ត ដើម្បីគាំទ្រកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើពិពិធកម្ម Start & Johnson, (2021)។

ការចូលប្រើមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ និងឥណទាន

គ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុផ្តល់ឱ្យគ្រួសារជនបទនូវធនធានហិរញ្ញវត្ថុដែលត្រូវការដើម្បីវិនិយោគក្នុងសកម្មភាពមិនមែនកសិកម្មដោយអត្រាការប្រាក់ខ្ពស់ និងរយៈពេលសងត្រលប់ខ្លីៗដែលទាក់ទងនឹងប្រាក់កម្ចីខ្នាតតូចអាចជាឧបសគ្គសម្រាប់គ្រួសារនៅតាមជនបទ។ ប្រជាពលរដ្ឋនៅជនបទត្រូវការការអន្តរាគមន៍ផ្នែកគោលនយោបាយបន្ថែមទៀត ដើម្បីធ្វើឱ្យឥណទានកាន់តែងាយស្រួល និងតម្លៃសមរម្យសម្រាប់គ្រួសារជនបទ។

២.៥.១ ការអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ

ការវិនិយោគលើវិស័យអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ មានសារៈសំខាន់សម្រាប់ធ្វើឱ្យគ្រួសារជនបទធ្វើពិពិធកម្មទៅក្នុងវិស័យមិនមែនកសិកម្ម កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ជំនាញ ជាពិសេស ស្ត្រី និងយុវជនអាចជួយកសាងធនធានមនុស្សចាំបាច់សម្រាប់ការធ្វើពិពិធកម្មប្រកបដោយជោគជ័យ Phan & Chan, (2015)។

២.៥.២ ការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ

ការកែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទរួមមាន ផ្លូវថ្នល់ ទីផ្សារ និងបណ្តាញទំនាក់ទំនង គឺមានសារសំខាន់ដល់ការគាំទ្រធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ លោក Sothorn បានសង្កត់ធ្ងន់ថា ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកាន់តែប្រសើរឡើង អាចឱ្យគ្រួសារនៅជនបទទទួលបានទីផ្សារទូលំទូលាយជាងមុន ការដោះដូរទំនិញរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងចូលរួមក្នុងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចកាន់តែទូលំទូលាយ Sothorn (2016) ។

ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានសក្តានុពលក្នុងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងយ៉ាងខ្លាំងនូវជីវភាពរស់នៅរបស់គ្រួសារជនបទ ដោយផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវលំហូរប្រាក់ចំណូលបន្ថែម និងកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះ ចំពោះវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច។ ទន្ទឹមនឹង ការធ្វើពិពិធកម្មដែលទទួលបានជោគជ័យទាមទារឱ្យយកចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហាប្រឈមជាច្រើន រួមទាំងលទ្ធភាពទទួលបានទុន ការអប់រំ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ គោលនយោបាយរើសអើងយេនឌ័រ និងការគាំទ្រពីរដ្ឋាភិបាលមានសារសំខាន់ណាស់ក្នុងការធានាថាកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើពិពិធកម្មផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់សមាជិកទាំងអស់នៃសហគមន៍ជនបទ ជាពិសេសស្ត្រី។

២.៦ ឥទ្ធិពលនៃពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចលើជីវភាពរស់នៅ

មុនពេលធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចទៅលើគ្រួសារជនបទនៅប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដូចជាប្រទេសកម្ពុជា ជាពិសេសនៅឃុំតាអូរ ស្រុកគិរីវង់ ខេត្តតាកែវ ប្រជាពលរដ្ឋនៅជនបទពឹងផ្អែកជាចម្បងលើវិស័យកសិកម្មជាប្រភពចំណូលសំខាន់។ ការសិក្សាបានបង្ហាញថាការពឹងផ្អែកបែបនេះ លើប្រភពចំណូលតែមួយមុខ នឹងផ្តល់មកនូវប្រាក់ចំណូលទាប និងមិនមានស្ថេរភាព ដោយសារកត្តា បម្រែបម្រួលតម្លៃ ផលិតភាពកសិកម្មខ្សោយ និងភាពងាយរងគ្រោះចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ Mundlak & Larson, (2015)។ សហគមន៍ជនបទជារឿយៗប្រឈមមុខជានិច្ចកាល នឹងការប្រែប្រួលនៃប្រាក់

ចំណូលតាមរដូវកាល ដែលបណ្តាលឱ្យមានលំហូរប្រាក់ចំណូលមិនស៊ីសង្វាក់គ្នា និងបង្កើនភាពងាយរងគ្រោះចំពោះភាពក្រីក្រ Ellis, (2017)។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ការធ្វើស្រែ ចម្ការ និងចិញ្ចឹមសត្វខ្នាតតូច គឺជាសកម្មភាពបង្កើតប្រាក់ចំណូលលេចធ្លោរបស់គ្រួសារនៅជនបទ ហើយកម្រិតប្រាក់ចំណូលមុនពិធីធម្មតែងតែឆ្លុះបញ្ចាំងពីការចិញ្ចឹមជីវិត Kim & Sok,(2019)។

២.៦.១ ប្រាក់ចំណូលក្រោយពិធីធម្ម

វត្តមាននៃការធ្វើពិធីធម្មសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារនៅជនបទ ចាប់ផ្តើមចូលរួមក្នុងសកម្មភាពក្រៅវិស័យកសិកម្មជាច្រើនរួមទាំង ពាណិជ្ជកម្មខ្នាតតូច សេវាកម្ម ពលកម្មជំនាញ ឬ ការធ្វើចំណាកស្រុកសម្រាប់ការងារ។ ការធ្វើពិធីធម្មបង្កើនស្ថេរភាពប្រាក់ចំណូល និងបង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារសរុបដោយកាត់បន្ថយការពឹងផ្អែកលើប្រភពចំណូលតែមួយ (Start & Johnson, 2021)។ ផលប៉ះពាល់ប្រាក់ចំណូលចម្រុះនាំទៅរកការកើនឡើងនៃប្រាក់ចំណូល ជាពិសេស ពេលដែលគ្រួសារចូលរួមក្នុងសកម្មភាពមិនមែនកសិកម្មដូចជា សិប្បកម្ម អាជីវកម្ម ឬសំណង់ (Davis et al., 2016)។ ការសិក្សានៅតាមជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជាបានបង្ហាញថា គ្រួសារដែលធ្វើពិធីធម្មសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចបានមើលឃើញពីភាពប្រសើរឡើងនៃកម្រិតប្រាក់ចំណូល សន្តិសុខស្បៀង និងលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំ និងការថែទាំសុខភាព Phan et al., (2015) ។

២.៦.២ ការពិភាក្សា និងសំយោគទ្រឹស្តី

ការពិភាក្សា

១. ផលប៉ះពាល់ជាវិជ្ជមាននៃការធ្វើពិធីធម្មសេដ្ឋកិច្ច៖ ការធ្វើពិធីធម្មសេដ្ឋកិច្ច ត្រូវបានទទួលស្គាល់យ៉ាងទូលំទូលាយថា ជាយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងភាពងាយរងគ្រោះនៅជនបទ ដោយផ្តល់ឱ្យគ្រួសារនូវប្រភពចំណូលចម្រុះ ដែលជួយសម្រួលដល់លំហូរប្រាក់ចំណូល

និងកាត់បន្ថយហានិភ័យ ដែលទាក់ទងនឹងការពឹងផ្អែកលើវិស័យកសិកម្មតែមួយ។ លោក Wiggins and Keats (2014) បានអះអាងថា ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច រួមចំណែកដល់ការបង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ មានភាពឆន់ទៅនឹងការប៉ះទង្គិចពីខាងក្រៅកាន់តែប្រសើរឡើង។ តួយ៉ាងដូចជានៅតាមជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជា ដែលសហគមន៍ប្រឈមនឹងភាពមិនច្បាស់លាស់ខាងកសិកម្មដោយសារកត្តាបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ និងបម្រែបម្រួលតម្លៃទីផ្សារ។ នៅក្នុងបរិបទនៃប្រទេសកម្ពុជា ការសិក្សាជាច្រើនបានលើកឡើងពីផលប៉ះពាល់ជាប្រយោជន៍នៃការធ្វើពិពិធកម្ម។ លោក Phan et al. (2015) បានរកឃើញថា គ្រួសារដែលបានផ្លាស់ប្តូរពីកសិកម្មចិញ្ចឹមជីវិតទៅជាសកម្មភាពដែលមានប្រាក់ចំណូលចម្រុះដូចជាពាណិជ្ជកម្មក្នុងស្រុក និងកម្លាំងពលកម្មជំនាញ បានជួបប្រទះនឹងការកើនឡើងយ៉ាងច្រើននៃប្រាក់ចំណូលគ្រួសារទាំងមូល និងជីវភាពរស់នៅកាន់តែប្រសើរឡើង។ តាមរយៈលោក Chhim & Sok (2019) គាំទ្រទស្សនៈនេះ ដោយសង្កត់ធ្ងន់ថា ឱកាសការងារមិនមែនកសិកម្ម ដូចជាការងាររោងចក្រ កាត់ដេរ ឬ ការធ្វើចំណាកស្រុកទៅកាន់ទីក្រុង ផ្តល់ការរួមចំណែកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុយ៉ាងសំខាន់ដល់គ្រួសារនៅជនបទ។

២. បញ្ហាប្រឈម និងដែនកំណត់៖ ទោះជាយ៉ាងណា អ្នកស្រាវជ្រាវមួយចំនួនបានលើកឡើងពីបញ្ហាប្រឈមនានាដែលទាក់ទង នឹងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ជាពិសេសនៅតំបន់ជនបទដែលមានចំណូលទាប។ លោក Ellis (2017) បានអះអាងថាភាពជោគជ័យនៃការធ្វើពិពិធកម្មអាស្រ័យទៅលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ការអប់រំ និងការចូលទៅកាន់ទីផ្សារបានទូលំទូលាយ។ ផ្ទុយទៅវិញបើគ្មានការវិនិយោគគ្រប់គ្រាន់ក្នុងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ និងការអប់រំ បណ្តុះបណ្តាល កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង ធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច អាចបណ្តាលឱ្យមានការរីកចម្រើនតិចតួចនៃប្រាក់ចំណូល។ ក្នុងករណីខ្លះការធ្វើពិពិធកម្មដែលគ្រប់គ្រងមិនបានល្អអាចនាំឱ្យមានការផ្លាស់ទីលំនៅការងារ ឬ ការបង្កើតការងារដែលមានប្រាក់ខែទាប និងគ្មានសុវត្ថិភាព (Start & Johnson, 2021)។ ជាឧទាហរណ៍៖នៅប្រទេសកម្ពុជាគ្រួសារនៅតាមជនបទ តែងតែពឹងផ្អែកលើការធ្វើចំណាកស្រុក កសិកម្មតាមដូវ និងការងារ

ប្រឈមមុខ នឹងលក្ខខណ្ឌការងារកេងប្រវ័ញ្ចនៅក្នុងតំបន់ទីក្រុង និងប្រទេសជិតខាង (Sophorn, 2016)។ លើសពីនេះ មិនមែនគ្រប់គ្រួសារទាំងអស់អាចធ្វើពិពិធកម្មប្រាក់ចំណូលដោយស្មើភាពគ្នា នោះទេ ដោយសារកត្តាធនធាន កម្រិតអប់រំ និងជំនាញ និងមូលធនសង្គម។ គ្រួសារដែលមានសិទ្ធិ ទទួលបានដី ឥណទាន ឬការអប់រំមានកម្រិតអាចជួបការលំបាកក្នុងសកម្មភាពធ្វើពិពិធកម្មផល ចំណេញ ដែលអាចនាំឱ្យមានការពង្រីកវិសមភាពប្រាក់ចំណូល Kim & Sok,(2019)។ កង្វះស្ថាប័ន ហិរញ្ញវត្ថុផ្លូវការនៅជនបទ នៃប្រទេសកម្ពុជាកាន់តែស្មុគស្មាញដល់សមត្ថភាពគ្រួសារក្នុងការទទួល បានដើមទុនសម្រាប់ធ្វើពិពិធកម្មទៅក្នុងសកម្មភាពសហគ្រិន (Sathorn, 2016)។

៣.កង្វះអំពីនិរន្តរភាព៖ ការជជែកដេញដោលមួយទៀតទាក់ទងនឹងនិរន្តរភាពយូរអង្វែងនៃ ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ ខណៈពេលដែលការកែលម្អប្រាក់ចំណូលរយៈពេលខ្លីត្រូវបានរកឃើញ ដោយលោក Davis et al (2016) ។សំណួរថា តើការធ្វើពិពិធកម្មដោយគ្មានគោលនយោបាយគាំទ្រ នាំទៅរកលទ្ធផល នៃការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាពទេ។ នៅតាមជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជា ការ ពឹងផ្អែកលើការងារក្រៅផ្លូវការ និងជាញឹកញាប់មិនច្បាស់លាស់ដូចជា ផលិតកម្មកាត់ដេរ ឬ ពលកម្ម ឆ្លងដែន បានធ្វើឱ្យមានការព្រួយបារម្ភអំពីសន្តិសុខ និងស្ថេរភាពរយៈពេលវែងនៃប្រភពចំណូលចម្រុះ (Chhim & Sok, 2019)។ ហេតុផលទាំងនេះគូសបញ្ជាក់អំពីតម្រូវការសម្រាប់អន្តរាគមន៍គោល នយោបាយដ៏ទូលំទូលាយ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍជំនាញ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងសំណាញ់សុវត្ថិ ភាពសង្គម ដើម្បីធានាថា ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនាំមកនូវការលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅប្រកបដោយ ចីរភាព។

២.៧.ការរំលឹកទ្រឹស្តីទាក់ទង នឹងវិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ

វិធីសាស្ត្រដែលប្រើក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវពីផលប៉ះពាល់នៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចលើ ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅជនបទមានភាពចម្រុះ រួមបញ្ចូលវិធីសាស្ត្របរិមាណ គុណភាព

និងវិធីសាស្ត្រចម្រុះ។ ជម្រើសនៃវិធីសាស្ត្រជារឿយៗត្រូវបានជះឥទ្ធិពលដោយការផ្ដោតទៅលើការស្រាវជ្រាវ អាចរកបានទិន្នន័យ និងលទ្ធផលជាក់លាក់ដែលកំពុងត្រូវបានវាស់វែង។ ការពិនិត្យឡើងវិញនេះបង្ហាញពីវិធីសាស្ត្រទូទៅមួយចំនួនដែលបានប្រើ រួមជាមួយនឹងការពិភាក្សាអំពីភាពខ្លាំង និងដែនកំណត់របស់វា។

២.៧.១.វិធីសាស្ត្របរិមាណវិស័យ

ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចផ្នែកលើការស្ទង់មតិ

វិធីសាស្ត្របរិមាណត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាទូទៅក្នុងការសិក្សាលើការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចដោយប្រើប្រាស់ការស្ទង់មតិត្រួសារជាចម្បងដើម្បីប្រមូលទិន្នន័យស្តីពីប្រាក់ចំណូល ការងារ និងសកម្មភាពធ្វើពិពិធកម្ម។ អ្នកស្រាវជ្រាវជាច្រើនប្រើប្រាស់គំរូសេដ្ឋកិច្ច ដូចជាការវិភាគតំរែតំរង់ ដើម្បីវាស់ស្ទង់ទំនាក់ទំនងរវាងយុទ្ធសាស្ត្រធ្វើពិពិធកម្ម និងការផ្លាស់ប្តូរប្រាក់ចំណូលត្រួសារ ឬសូចនាករសុខុមាលភាពផ្សេងទៀត។ ឧទាហរណ៍ Phan et al (2015) បានធ្វើការស្ទង់មតិតាមផ្នែកនៅតាមជនបទ នៃប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីពិនិត្យមើលថាតើគ្រួសារដែលចូលរួមក្នុងសកម្មភាពមិនមែនកសិកម្មមានស្ថេរភាពប្រាក់ចំណូលខ្ពស់ជាងកម្រិតណា បើធៀបនឹងគ្រួសារដែលពឹងផ្អែកតែលើវិស័យកសិកម្ម។

ការវិភាគទិន្នន័យបន្ទះ

ការសិក្សាខ្លះប្រើទិន្នន័យបណ្តោយ (បន្ទះ) ដើម្បីតាមដានការផ្លាស់ប្តូរប្រាក់ចំណូលត្រួសារ និងជីវភាពរស់នៅតាមពេលវេលា ដែលអាចធ្វើឱ្យមានការសន្និដ្ឋានអំពីមូលហេតុច្បាស់លាស់ជាងមុនទាក់ទងនឹងផលប៉ះពាល់នៃការធ្វើពិពិធកម្ម។ ទិន្នន័យបន្ទះមិនត្រឹមតែជួយឱ្យដឹងពីកម្រិតប្រាក់ចំណូលប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងជួយឱ្យដឹងពីនិន្នាការនៃប្រាក់ចំណូល និងពិពិធកម្មការងារ។ លោក Chhim & Sok, (2019) បានប្រើប្រាស់ទិន្នន័យបន្ទះពីការអង្កេតអភិវឌ្ឍន៍ជនបទប្រទេសកម្ពុជា (CRDS) ដើម្បីវិភាគផលប៉ះពាល់នៃយុទ្ធសាស្ត្រធ្វើពិពិធកម្មផ្សេងៗលើប្រាក់ចំណូលត្រួសារនៅជនបទក្នុងរយៈពេល ៥

ឆ្នាំ។ ការសិក្សារបស់ពួកគេបានអនុវត្តក្នុងផលប៉ះពាល់ចេរ និងចែងនូវ ដើម្បីវាយតម្លៃលក្ខណៈថាមវន្តនៃ ប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ។

ការផ្គុំផ្គង់ពិន្ទុប្រូបង់ស៊ីតេ (PSM)

ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពលំអៀងក្នុងការជ្រើសរើសការសិក្សាមួយចំនួនប្រើ Propensity Score Matching (PSM) ដើម្បីប្រៀបធៀបគ្រួសារដែលបានបង្វែរប្រភពចំណូលតែមួយតៅជាប្រភព ចំណូលច្រើនទៅនឹងគ្រួសារដែលមិនបានងាកចេញពីប្រភពចំណូលតែមួយ។ តាមរយៈការផ្គុំផ្គង់ គ្រួសារលើលក្ខណៈសំខាន់ៗដូចជា ការអប់រំ កម្មសិទ្ធិដីធ្លី និងកម្រិតប្រាក់ចំណូលដំបូង អ្នកស្រាវជ្រាវ អាចព្រៀងឱ្យបាននូវការធ្វើពិពិធកម្មបានប្រសើរជាងមុន។ ឧទាហរណ៍ លោក Davis et al., (2016) បានប្រើ PSM ក្នុងការវិភាគលើគ្រួសារប្រជាពលរដ្ឋនៅជនបទក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍រួមទាំង ប្រទេសកម្ពុជាដើម្បីវាស់វែងផលប៉ះពាល់នៃប្រាក់ចំណូលមិនមែនកសិកម្មលើការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។

ភាពខ្លាំងនៃវិធីសាស្ត្របរិមាណ

ការស្រាវជ្រាវបានផ្តល់នូវលទ្ធផលដែលអាចវាស់វែងបាន និងសារសំខាន់ដែលអនុញ្ញាតឱ្យ មានការវិភាគទូទៅនៃលទ្ធផលទៅកាន់ប្រជាពលរដ្ឋ។

គំរូសេដ្ឋកិច្ចជាពិសេសនៅពេលប្រើសំណុំទិន្នន័យធំ អាចគ្រប់គ្រងកត្តាមិនច្បាស់លាស់ផ្សេងៗ ធ្វើអោយល្អប្រសើរនៃការស្រាវជ្រាវ Wiggins & Keats, (2014)។

ដែនកំណត់

ការសិក្សាបរិមាណអាចមើលរំលងកត្តាបរិបទជាក់លាក់មួយចំនួន ដូចជាសក្តានុពលវប្បធម៌ និងសង្គម ដែលមានឥទ្ធិពលលើការសម្រេចចិត្តក្នុងគ្រួសារដើម្បីធ្វើពិពិធកម្ម។

គុណភាពទិន្នន័យអាចរកបានជាញឹកញាប់មានកម្រិតនៅក្នុងតំបន់ជនបទ ដោយសារ គ្រួសារជាច្រើនប្រហែលជាមិនមានកំណត់ត្រាប្រាក់ចំណូល ឬ ការងារស្របគ្នានោះទេ Kim & Sok, (2019) ។

២.៧.២. វិធីសាស្ត្រមេឃគុណវិស័យ

ករណីសិក្សា និងការសម្ភាសន៍

វិធីសាស្ត្រគុណភាពផ្តល់នូវការយល់ដឹងកាន់តែស៊ីជម្រៅអំពីរបៀបការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ផលប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពគ្រួសារ ជាពិសេស នៅតំបន់ជនបទការបង្កើនប្រាក់ចំណូលមានភាពស្មុគ្រ ស្មាញ និងអាស្រ័យលើបរិបទរស់នៅ។ ករណីសិក្សាត្រូវបានប្រើជាញឹកញាប់ដើម្បីស្វែងយល់ពីបទ ពិសោធន៍នៃសហគមន៍ ឬគ្រួសារជាក់លាក់។ លោក Sathorn (2016) បានធ្វើការស្រាវជ្រាវករណី សិក្សានៅជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជា ដោយប្រើការសម្ភាសន៍ពាក់កណ្តាលរចនាសម្ព័ន្ធជាមួយគ្រួសារ ដើម្បីស្វែងយល់ពីលទ្ធផលសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច នៃការធ្វើពិពិធកម្ម។ វិធីសាស្ត្រនេះអនុញ្ញាតឱ្យមានការ ប្រមូលទិន្នន័យលម្អិតអំពីបញ្ហាប្រឈមដែលគ្រួសារជួបប្រទះក្នុងការធ្វើពិពិធកម្មប្រកបចំណូលគ្រួសារ រួមទាំងលទ្ធភាពទទួលបានទីផ្សារ ជំនាញ និងដើមទុន។

ការពិភាក្សាជាក្រុមផ្តោតលើគុណភាព (FGDs)

ការពិភាក្សាជាក្រុមផ្តោតលើគុណភាពគឺជាវិធីសាស្ត្រគុណភាពមួយផ្សេងទៀត ដែលត្រូវបាន ប្រើប្រាស់ដើម្បីប្រមូលការយល់ដឹងពីសមាជិកសហគមន៍ជាច្រើនក្នុងពេលដំណាលគ្នា។ តាមរយៈការ សម្របសម្រួលការពិភាក្សា អ្នកស្រាវជ្រាវអាចចាប់យកទស្សនៈរួមលើកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើពិពិធកម្ម បញ្ហាប្រឈម និងអត្ថប្រយោជន៍។ FGDs ក៏ជួយបង្ហាញពីសក្តានុពលសង្គមដែលមានឥទ្ធិពលលើការ ធ្វើពិពិធកម្ម ដូចជាគូនាទីយេនឌ័រ ឬបណ្តាញគាំទ្រសហគមន៍។ ជាឧទាហរណ៍ លោក Ellis (2017)

បានប្រើ FGDs ដើម្បីស្វែងយល់ពីរបៀបដែលសមាជិកគ្រួសារផ្សេងៗគ្នាចូលរួមចំណែក និងទទួលបាន អត្ថប្រយោជន៍ពីការធ្វើពិពិធកម្មនៅក្នុងភូមិជនបទកម្ពុជា។

ការសិក្សាជនជាតិដើមភាគតិច

ការស្រាវជ្រាវជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវបានគេប្រើម្តងម្កាលនៅក្នុងការស្រាវជ្រាវ ក្នុងគោល បំណងស្វែងយល់ពីផលប៉ះពាល់សង្គម និងវប្បធម៌កាន់តែទូលំទូលាយនៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចលើ ជីវភាពរស់នៅជនបទ។ Ethnography ពាក់ព័ន្ធនឹងការបំពេញការងាររយៈពេលវែងនៅក្នុងសហគមន៍ ជាក់លាក់មួយ ដែលអ្នកស្រាវជ្រាវបានជ្រមុជខ្លួននៅក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ វិធីសាស្ត្រ នេះមានអត្ថប្រយោជន៍ជាពិសេស សម្រាប់ការចាប់យកបទពិសោធន៍នៃការធ្វើពិពិធកម្ម និងវិធីសាស្ត្រ ការសម្រេចចិត្តក្នុងគ្រួសារត្រូវបានជះឥទ្ធិពលដោយទំនៀមទម្លាប់ និងប្រពៃណី ។

លោក Start and Johnson (2021) បានអនុវត្តបច្ចេកទេសជនជាតិភាគតិចដើម្បីពិនិត្យមើលថា ការធ្វើពិពិធកម្មប៉ះពាល់ដល់រចនាសម្ព័ន្ធសង្គម និងទំនាក់ទំនងថាមពលនៅក្នុងគ្រួសារជនបទនៅក្នុង តំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ រួមទាំងប្រទេសកម្ពុជាផងដែរ។

ភាពខ្លាំងនៃវិធីសាស្ត្របែបគុណវិស័យ

- ការស្រាវជ្រាវបានអនុញ្ញាតឱ្យមានការយល់ដឹងកាន់តែស៊ីជម្រៅអំពីកត្តាបរិបទ និងសង្គម ដែលមានឥទ្ធិពលលើការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ដែលវិធីសាស្ត្របរិមាណអាចមើលរំលង។
- វិធីសាស្ត្រគុណភាព ផ្តល់នូវការពិពណ៌នាលម្អិតពីរបៀបការធ្វើពិពិធកម្ម និងបទពិសោធន៍ នៅកម្រិតគ្រួសារ ដោយផ្តល់នូវការយល់ដឹងការកំណត់បរិមាណ Sothorn, (2016) ។

ដែនកំណត់៖

ការស្រាវជ្រាវនេះ ភាគច្រើនមិនអាចយកបានចំពោះប្រជាជនច្រើនជាងដោយសារទំហំគំរូ តូច។ វិធីសាស្ត្រគុណវិស័យអាចចំណាយ និងប្រើប្រាស់ធនធានច្រើន ជាពិសេសនៅតំបន់ជនបទដាច់ ស្រយាល Ellis,(2017)។

២.៧.៣. វិធីសាស្ត្រចម្រុះ

ការរួមបញ្ចូលទិន្នន័យបរិមាណវិស័យ និងគុណវិស័យ

ការស្រាវជ្រាវថ្មីៗជាច្រើនស្តីពីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងផលប៉ះពាល់លើជីវភាពរស់នៅ បានប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រចម្រុះ ដោយរួមបញ្ចូលគ្នានូវភាពខ្លាំង នៃការស្រាវជ្រាវទាំងបរិមាណ និងគុណភាព។ វិធីសាស្ត្រនេះ មានប្រយោជន៍ជាពិសេស ក្នុងការស្រាវជ្រាវលើការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ មានទាំងការវាស់វែង ស្ថិតិ និងការស្វែងយល់ស៊ីជម្រៅពីសក្តានុពលគ្រួសារគឺជាកត្តាចាំបាច់។ ជាឧទាហរណ៍ លោក Kim & Sok (2019) បានធ្វើការស្រាវជ្រាវពីវិធីសាស្ត្រចម្រុះនៅតំបន់ជនបទ នៃប្រទេសកម្ពុជា ដោយប្រើប្រាស់ការស្ទង់មតិតាមគ្រួសារ ដើម្បីប្រមូលទិន្នន័យបរិមាណស្តីពីសកម្មភាព នៃប្រាក់ចំណូល និងការធ្វើពិពិធកម្ម បន្ទាប់មកការសម្ភាសន៍ស៊ីជម្រៅដើម្បីស្វែងរកមូលហេតុនៅពីក្រោយការសម្រេចចិត្តធ្វើពិពិធកម្ម ។

ការចនាស្រាវជ្រាវតាមលំដាប់លំដោយ

នៅក្នុងការចនាស្រាវតាមលំដាប់លំដោយ ការប្រមូលទិន្នន័យប្រកបដោយគុណភាពត្រូវបានធ្វើឡើងជាដំបូងដើម្បីស្វែងរកបាតុភូតមួយ បន្ទាប់មកដោយការវិភាគបរិមាណ ដើម្បីសាកល្បង និងវាស់វែងការរកឃើញពីដំណាក់កាលគុណភាព។ ការចនាស្រាវនេះមានប្រយោជន៍ក្នុងការស្រាវជ្រាវពីជីវភាពរស់នៅតាមជនបទ ដែលការស្វែងយល់ពីគុណភាពបឋមអាចជួយបង្កើតដំណាក់កាលបរិមាណជាបន្តបន្ទាប់។ លោក Chhim and Sok (2019) បានប្រើវិធីសាស្ត្រនេះដំបូងដើម្បីស្វែងរកយុទ្ធសាស្ត្រធ្វើពិពិធកម្មនៅក្នុងសហគមន៍ជនបទ ជាក់លាក់ ហើយបន្ទាប់មកបានប្រើការស្ទង់មតិតាមគ្រួសារដើម្បីកំណត់បរិមាណផលប៉ះពាល់ នៃយុទ្ធសាស្ត្រទៅលើស្ថេរភាពប្រាក់ចំណូល និងសន្តិសុខស្បៀង។

ភាពខ្លាំងនៃវិធីសាស្ត្រចម្រុះ៖

- ការស្រាវជ្រាវផ្តល់នូវទស្សនៈទូលំទូលាយអំពីបញ្ហាស្រាវជ្រាវ ដោយដោះស្រាយទាំងសំណួរ "អ្វី" និង "ហេតុអ្វី" ។
- វិធីសាស្ត្រចម្រុះជួយធ្វើឱ្យមានសុពលភាព និង triangulate ការរកឃើញពីប្រភពផ្សេងៗគ្នា បង្កើនភាពជឿជាក់នៃលទ្ធផល Davis et al., (2016) ។

ដែនកំណត់៖

- ការស្រាវជ្រាវវិធីសាស្ត្រចម្រុះអាចជាបញ្ហាប្រឈមខាងភស្តុភារ និងប្រើប្រាស់ធនធានដែលទាមទារអ្នកជំនាញទាំងបច្ចេកទេសស្រាវជ្រាវបរិមាណ និងគុណភាព។
- ការរួមបញ្ចូលទិន្នន័យទាំងពីរប្រភេទប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពអាចមានភាពស្មុគស្មាញ ហើយការរកឃើញពីដំណាក់កាលមួយទៅដំណាក់កាលមួយប្រហែលជាមិនតែងតែស្របគ្នាជាមួយនឹងប្រភេទផ្សេងទៀតទេ Chhim & Sok, (2019) ។

នៅក្នុងទ្រឹស្តីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងជីវភាពរស់នៅ វិធីសាស្ត្រប្រែប្រួលអាស្រ័យទៅលើគោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ។ វិធីសាស្ត្របរិមាណ ជាពិសេស ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ច និងការស្ទង់មតិ ត្រូវបានគេប្រើយ៉ាងទូលំទូលាយដើម្បីវាស់វែងផលប៉ះពាល់ស្ថិតិនៃការធ្វើពិពិធកម្មលើប្រាក់ចំណូល និងសុខុមាលភាពគ្រួសារ។ ទោះជាយ៉ាងណា វិធីសាស្ត្រប្រកបដោយគុណភាព ដូចជាករណីស្រាវជ្រាវ ការសម្ភាសន៍ជនជាតិភាគតិច ផ្តល់នូវការយល់ដឹងកាន់តែស៊ីជម្រៅទៅលើទិដ្ឋភាពសង្គម និងវប្បធម៌នៃការធ្វើពិពិធកម្ម។ និន្នាការរីកចម្រើននៃការស្រាវជ្រាវវិធីសាស្ត្រចម្រុះ អនុញ្ញាតឱ្យមានការយល់ដឹងកាន់តែទូលំទូលាយពីរបៀបដែលការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរស់នៅតំបន់ជនបទដោយរួមបញ្ចូលភាពខ្លាំង នៃទិន្នន័យទាំងគុណភាព និងបរិមាណ។ វិធីសាស្ត្រនីមួយៗមានភាពខ្លាំងនិងដែនកំណត់រៀងខ្លួន ជាមួយនឹងជម្រើសនៃវិធីសាស្ត្រគួរតែត្រូវគ្នានឹងគោលដៅស្រាវជ្រាវជាក់លាក់។

២.៨. ការពិភាក្សា និងគម្លាតនៃគោលគំនិត

គោលបំណងនៃការវិភាគ និងទ្រឹស្តីគោលគំនិតផ្ដោតទៅលើកិច្ចពិភាក្សាស្តីពីពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងគម្លាតនៅក្នុងទ្រឹស្តី នៃការស្រាវជ្រាវ។

២.៨.១. កិច្ចពិភាក្សាស្តីពី ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងជីវភាពរស់នៅរបស់

ប្រជាពលរដ្ឋ

គោលគំនិតនៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ជាពិសេស នៅក្នុងសហគមន៍ជនបទ ត្រូវបានពិភាក្សាយ៉ាងទូលំទូលាយថាជាយុទ្ធសាស្ត្រដ៏សំខាន់សម្រាប់ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងការលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពនៅប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដូចជាប្រទេសកម្ពុជា។ ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ពាក់ព័ន្ធនឹងការពង្រីកវិសាលភាពនៃសកម្មភាពបង្កើនប្រាក់ចំណូល ដើម្បីកាត់បន្ថយការពឹងផ្អែកលើវិស័យតែមួយ ដូចជាកសិកម្ម និងត្រូវបានចាត់សេដ្ឋកិច្ចដែលមានភាពធន់នឹងវិបត្តិ និងជីវភាពរស់នៅប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជាយុទ្ធសាស្ត្រប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត

នៅតាមភូមិជនបទជាច្រើនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា រួមទាំងឃុំតាអូរ ស្រុកគិរីវ័ង ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចបានក្លាយជាយុទ្ធសាស្ត្រចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សំខាន់មួយ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងបម្រែបម្រួលផលិតភាពកសិកម្ម ការបម្រែបម្រួលបរិស្ថាន និងភាពមិនច្បាស់លាស់នៃទីផ្សារ។ ការធ្វើពិពិធកម្មនៅក្នុងសកម្មភាពមិនមែនកសិកម្ម ដូចជា ពាណិជ្ជកម្មខ្នាតតូច សិប្បកម្ម និងការផ្ទេរប្រាក់ផ្អែកលើការធ្វើចំណាកស្រុក ត្រូវបានបង្ហាញដើម្បីបង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារនៅតាមជនបទ នៃប្រទេសកម្ពុជា គ្រួសារដែលធ្វើពិពិធកម្មប្រកបចំណូល មានស្ថិរភាពប្រាក់ចំណូល និងសន្តិសុខស្បៀងប្រសើរជាង បើធៀបនឹងគ្រួសារដែលពឹងផ្អែកតែលើការធ្វើកសិកម្ម Chhim & Sok, (2019)។

ការធ្វើពិពិធកម្ម និងការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្ស

ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនៅតាមតំបន់ជនបទ មិនមែនសំដៅតែលើការបង្កើនប្រាក់ចំណូល ប៉ុណ្ណោះទេ ការបញ្ចូលការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស តាមរយៈការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាល និងការទទួលបានជំនាញ។ ការធ្វើពិពិធកម្មតម្រូវឱ្យគ្រួសារទទួលបានជំនាញថ្មីៗ ឬ ចូលរួមក្នុងការអប់រំក្រៅផ្លូវការ ដើម្បីចូលរួមក្នុងវិស័យមិនមែនកសិកម្ម។ លោក Phan and Chan (2015) បានរកឃើញថា គ្រួសារនៅជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជា ដែលវិនិយោគលើវិស័យអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ កាន់តែទទួលបានជោគជ័យក្នុងការធ្វើពិពិធកម្មជីវភាពរស់នៅ និងលើកកម្ពស់កម្រិតប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ។ នេះគូសបញ្ជាក់អំពីសារៈសំខាន់នៃធនធានមនុស្សក្នុងការធ្វើឱ្យមានពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងការលើកកម្ពស់គុណភាពជីវភាពរស់នៅ។

បញ្ហាប្រឈម និងឧបសគ្គចំពោះការធ្វើពិពិធកម្ម

ទោះបីជាមានសក្តានុពលក៏ដោយ ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមិនមែនគ្មានបញ្ហាប្រឈមនោះទេ។ ការស្រាវជ្រាវបានកត់សម្គាល់នូវឧបសគ្គជាច្រើនដែលរារាំងភាពជោគជ័យនៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើពិពិធកម្មនៅក្នុងជនបទប្រទេសកម្ពុជា។ ឧបសគ្គទាំងនេះរួមមាន លទ្ធភាពទទួលបានធនធានហិរញ្ញវត្ថុនៅមានកម្រិត ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមិនល្អ កង្វះលទ្ធភាពទទួលបានទីផ្សារ និងការគាំទ្រពីរដ្ឋាភិបាលមិនគ្រប់គ្រាន់។ ជាឧទាហរណ៍ក្រុមហ៊ុន(Start and Johnson (2021)) បានអះអាងថា

ខណៈពេលដែលការធ្វើពិពិធកម្មអាចកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ កង្វះនៃការគាំទ្រពីស្ថាប័ននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា រារាំងសមត្ថភាពរបស់គ្រួសារនៅតាមជនបទ ក្នុងការទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពេញលេញពីសកម្មភាពបង្កើនប្រាក់ចំណូលថ្មី។

លើសពីនេះ យេនឌ័រក៏ជះឥទ្ធិពលយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងលទ្ធផលពិពិធកម្ម នៅតំបន់ជនបទជាច្រើន ស្ត្រីប្រឈមមុខនឹងឧបសគ្គច្រើនជាងបុរសក្នុងការទទួលបានធនធាន ការបណ្តុះបណ្តាល និងដើមទុនសម្រាប់ធ្វើពិពិធកម្មជីវភាព។ លោក Ellis (2017) បានគូសបញ្ជាក់ថា ស្ត្រីនៅតាមជនបទ ជាពិសេស

មកពីគ្រួសារក្រីក្រ ច្រើនតែងត្រូវបានដកចេញពីសកម្មភាពមិនមែនកសិកម្ម ដោយសារភាពលំអៀង យេនឌ័រ និងតួនាទីប្រពៃណី ដោយកំណត់ឱកាសរបស់ពួកគេសម្រាប់ការពង្រឹងសេដ្ឋកិច្ច។

២.៩. សិក្សាពីគម្លាតនៅក្នុងទ្រឹស្តី

ខណៈពេលដែលមានការស្រាវជ្រាវយ៉ាងសន្លឹកសន្លាប់លើផលប៉ះពាល់ដ៏ទូលំទូលាយនៃការ ធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនៅតំបន់ជនបទ នៃប្រទេសកម្ពុជា គម្លាតជាច្រើននៅតែមានជាពិសេស ទាក់ទង នឹងបរិបទជាក់លាក់ នៃភូមិទាំងប្រាំបួន នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគិរីវង់ ខេត្តតាកែវ ខាងក្រោមនេះជាចំណុច ខ្វះខាតសំខាន់ៗមួយចំនួនដែលត្រូវបានកំណត់៖

១. ការសិក្សាជាក់លាក់ភូមិមានកម្រិត៖ ភាគច្រើននៃការស្រាវជ្រាវដែលមានស្រាប់ ស្តីពីការ ធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនៅប្រទេសកម្ពុជាផ្ដោតលើនិន្នាការ តំបន់ ឬ ជាតិទូលំទូលាយ ដោយការ ស្រាវជ្រាវតិចតួចពិនិត្យលើសក្តានុពលជាក់លាក់នៅក្នុងភូមិ ឬ ស្រុកនីមួយៗដូចជា ឃុំតាអូរ ក្នុងស្រុក គិរីវង់ ជាដើម។ តម្រូវការសម្រាប់ការសិក្សាដែលធ្វើមូលដ្ឋាននីយកម្មបន្ថែមទៀត ដែលស្វែងយល់ពី របៀប នៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចប៉ះពាល់ដល់យុទ្ធសាស្ត្រចិញ្ចឹមជីវិត និងលទ្ធផលនៃសហគមន៍ជាក់ លាក់។ ការស្រាវជ្រាវបែបនេះ អាចផ្តល់នូវការស្វែងយល់ ពីរបៀបបម្រែបម្រួលនៅក្នុងតំបន់ ធនធាន ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងការគាំទ្រពីស្ថាប័នមានឥទ្ធិពលលើកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើពិពិធកម្ម។

២. កង្វះការស្រាវជ្រាវ៖ ការស្រាវជ្រាវភាគច្រើនលើការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងជីវភាពរស់ នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ពឹងផ្អែកលើទិន្នន័យផ្នែកឆ្លងកាត់ ដែលចាប់យករូបភាពទាន់ ពេល ប៉ុន្តែមិនកំណត់បានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូររយៈពេលវែងនៃប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ ឬ សុខុមាលភាព។ ការសិក្សាតាមបណ្តោយដែលតាមដានគ្រួសារក្នុងរយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំនឹងផ្តល់នូវការ យល់ដឹងកាន់តែទូលំទូលាយអំពីរបៀប ដែលការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច វិវត្តន៍ និងរបៀបដែលប៉ះពាល់ ដល់ជីវភាពរស់នៅក្នុងរយៈពេលវែង។ ជាឧទាហរណ៍ (Chhim & Sok, 2019) បានស្នើថា ចាំបាច់ត្រូវ

មានការវិភាគទិន្នន័យជាបន្តបន្ទាប់បន្ថែមទៀត ដើម្បីចាប់យកលក្ខណៈថាមវន្តនៃប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ និង គំរូនៃការធ្វើពិពិធកម្មតាមពេលវេលា។

៣. ការផ្ដោតអារម្មណ៍មិនគ្រប់គ្រាន់លើវិស័យមិនមែនកសិកម្ម ៖ មានទំនោរផ្ដោតខ្លាំងលើ វិស័យកសិកម្ម ដែលជាប្រភពចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សំខាន់នៅតំបន់ជនបទ ប៉ុន្តែការយកចិត្តទុកដាក់តិចតួចត្រូវបានផ្តល់ទៅឱ្យវិស័យមិនមែនកសិកម្ម ដែលមានសារៈសំខាន់កាន់តែខ្លាំងឡើងសម្រាប់ការធ្វើពិពិធកម្មប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ ដូចជា អាជីវកម្មខ្នាតតូច សិប្បកម្ម និងឧស្សាហកម្ម សេវាកម្ម ដើរតួនាទីកាន់តែកើនឡើងក្នុងជីវភាពរស់នៅជនបទ ប៉ុន្តែត្រូវបានធ្វើការស្រាវជ្រាវតិចតួច។ ការសិក្សាបន្ថែមគឺត្រូវការជាចាំបាច់ដើម្បីស្វែងយល់ពីរបៀបដែលគ្រួសារនៅក្នុងឃុំតាអូរ កំពុងរួមបញ្ចូលសកម្មភាពមិនមែនកសិកម្មទៅក្នុងផលប៉ុន្តែប្រាក់ចំណូល និងរបៀបដែលសកម្មភាពទាំងនេះ មានឥទ្ធិពលលើជីវភាពរស់នៅ របស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងឃុំទាំងមូល។

៤. ការវិភាគយេនឌ័រ៖ ខណៈពេលដែលការស្រាវជ្រាវមួយចំនួនបានពិនិត្យមើលផលប៉ះពាល់យេនឌ័រនៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច នៅតែមានគម្លាតក្នុងការយល់ដឹងពីរបៀប ដែលតួនាទីយេនឌ័រកំណត់លទ្ធភាពទទួលបានឱកាស និងធនធានចម្រុះ។ ការស្រាវជ្រាវបន្ថែមគឺត្រូវការជាចាំបាច់អំពីរបៀបដែលស្ត្រី នៅក្នុងភូមិដូចជាឃុំតាអូរ ចូលរួមក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើពិពិធកម្ម។ ឧបសគ្គជាក់លាក់ដែលប្រជាពលរដ្ឋប្រឈមមុខ និងផលប៉ះពាល់ឌីផេរ៉ង់ស្យែល នៃការធ្វើពិពិធកម្មលើជីវភាពរស់នៅរបស់បុរស និងស្ត្រី។ លោក Ellis (2017) បានអំពាវនាវឱ្យមានទិន្នន័យបែងចែកយេនឌ័របន្ថែមទៀត ដើម្បីយល់កាន់តែច្បាស់ពីរបៀបដែលគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និងយុទ្ធសាស្ត្រធ្វើពិពិធកម្មអាចត្រូវបានចនាដើម្បីឱ្យមានការរួមបញ្ចូលកាន់តែច្រើនឡើង។

៥. ការវិភាគគោលនយោបាយនៅមានកម្រិត៖ ខណៈពេលដែលការស្រាវជ្រាវទទួលស្គាល់ពីសារៈសំខាន់ នៃគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងការគាំទ្រពីក្រសួង-ស្ថាប័ន នានាសម្រាប់ការលើកកម្ពស់ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច មានការខ្វះខាតនៃការវិភាគលម្អិតពីគោលនយោបាយជាក់

លាក់ (ឬកង្វះខាត) ប៉ះពាល់ដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើពិពិធកម្មនៅក្នុងជនបទប្រទេសកម្ពុជា។ ការស្រាវជ្រាវដែលវាយតម្លៃប្រសិទ្ធភាព នៃគោលនយោបាយដែលមានស្រាប់ ដូចជាកម្មវិធីមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងគំនិតផ្តួចផ្តើមបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ អាចផ្តល់នូវការយល់ដឹងដ៏មានតម្លៃពីអន្តរាគមន៍គោលនយោបាយអាចត្រូវបានកែសម្រួលដើម្បីបង្កើនលទ្ធផលពិពិធកម្មនៅក្នុងភូមិ ដូចជាភូមិ នៅឃុំតាអូរ ជាដើម។

ទ្រឹស្តីពីផលប៉ះពាល់ នៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចលើជីវភាពរស់នៅជនបទក្នុងប្រទេសកម្ពុជា បង្ហាញពីការរកឃើញជាច្រើនដែលបានបង្ហាញទាំងអត្ថប្រយោជន៍ សក្តានុពល និងបញ្ហាប្រឈមនានា ដែលទាក់ទងនឹងការធ្វើពិពិធកម្ម។ ខណៈពេលដែលការធ្វើពិពិធកម្មអាចធ្វើអោយប្រសើរឡើងនូវស្ថេរភាពប្រាក់ចំណូល និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ជាពិសេសនៅពេលប្រឈមមុខនឹងការកំណត់ផ្នែកកសិកម្ម មានឧបសគ្គសំខាន់ៗដែលត្រូវតែដោះស្រាយដើម្បីសម្រេចបាននូវសក្តានុពលពេញលេញ។ ចន្លោះប្រហោងនៃទ្រឹស្តី ជាពិសេសទាក់ទងនឹងការសិក្សាអំពីភូមិជាក់លាក់ ការស្រាវជ្រាវបណ្តោយ ការវិភាគអំពីយេនឌ័រ និងការវាយតម្លៃគោលនយោបាយ ចង្អុលទៅផ្នែកដែលត្រូវការការស្រាវជ្រាវបន្ថែម ដើម្បីស្វែងយល់ឱ្យបានពេញលេញអំពីតួនាទី នៃពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងការលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅរបស់សហគមន៍ជនបទដូចជាឃុំតាអូរ។

២.១០. គម្រោងគោលគំនិត ឬម៉ូដែល នៃការស្រាវជ្រាវ

ក្របខណ្ឌគោលគំនិតសម្រាប់ការវិភាគពីផលប៉ះពាល់នៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចលើជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន ជាពិសេសផ្ដោតលើដំណាក់កាលមុនប្រាក់ចំណូល និងក្រោយប្រាក់ចំណូល របស់សមាជិកសហគមន៍ អាចត្រូវបានសាងសង់ជុំវិញធាតុសំខាន់ៗដូចខាងក្រោម៖

១. ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច៖ សំដៅលើដំណើរការដែលបុគ្គល ឬគ្រួសារចូលរួមក្នុងសកម្មភាពបង្កើនប្រាក់ចំណូលផ្សេងៗ លើសពីវិស័យប្រពៃណី ឬវិស័យចម្បងដូចជា កសិកម្ម រួមទាំង

សហគ្រាសមិនមែនកសិកម្ម ប្រាក់ឈ្នួលពលកម្ម សិប្បកម្ម និងការផ្ទេរប្រាក់។ ការធ្វើពិពិធកម្មជួយក្នុង ការរីករាលដាលហានិភ័យ និងបង្កើនស្ថេរភាពប្រាក់ចំណូល។

២. សេណារីយ៉ូចំណូលមុន៖ ដំណាក់កាលមុនចំណូលត្រូវបានកំណត់លក្ខណៈដោយការ ពឹងផ្អែករបស់សហគមន៍លើប្រភពចំណូលតែមួយ ឬមានកម្រិត ជាធម្មតាកសិកម្ម។ គ្រួសារប្រឈម មុខនឹងភាពងាយរងគ្រោះខ្ពស់ចំពោះហានិភ័យដូចជា បម្រែបម្រួលទីផ្សារ បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ និងការថយចុះធនធាន។ ការធ្វើពិពិធកម្មប្រាក់ចំណូលមានកម្រិតអាចបណ្តាលឱ្យមានអន្ទាក់ នៃភាព ក្រីក្រ និងការជាប់គាំងសេដ្ឋកិច្ច នៅក្នុងសហគមន៍ជនបទ (Ellis, 2017) ។

៣. សេណារីយ៉ូក្រោយប្រាក់ចំណូល៖ សេណារីយ៉ូក្រោយប្រាក់ចំណូលឆ្លុះបញ្ចាំងពីការផ្លាស់ ប្តូរជីវភាពរស់នៅបន្ទាប់ពីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ ប្រភពប្រាក់ចំណូលចម្រុះធ្វើអោយប្រសើរឡើងនូវ ភាពធន់នៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់គ្រួសារ កាត់បន្ថយការពឹងផ្អែកលើវិស័យកសិកម្ម ស្ថេរភាពប្រាក់ចំណូល និង ការលើកកម្ពស់លទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំ ការថែទាំសុខភាព និងសេវាកម្មផ្សេងៗទៀត។ ការបង្កើន ស្ថិរភាពប្រាក់ចំណូលក៏អាចជួយសម្រួលដល់ការវិនិយោគបន្ថែមទៀតនៅក្នុងវិស័យមិនមែនកសិកម្ម ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវគុណភាពជីវិតទាំងមូល (Chhim & Sok, 2019) ។

៤. ផលប៉ះពាល់លើជីវភាពរស់នៅ៖ លទ្ធផលជីវភាពត្រូវបានវាយតម្លៃដោយផ្អែកលើកត្តាជា ច្រើន រួមមាន៖

ស្ថេរភាពនៃប្រាក់ចំណូល៖ បន្ទាប់ពីការធ្វើពិពិធកម្ម ប្រាក់ចំណូលគ្រួសារកាន់តែងាយរង គ្រោះទៅនឹងហានិភ័យកសិកម្ម បង្កើនជាសន្ទុះក្នុងអំឡុងពេលនៃការប្រមូលផលមិនល្អ ឬការធ្លាក់ចុះ នៃទីផ្សារ។

លទ្ធភាពទទួលបានធនធាន៖ ការធ្វើពិពិធកម្មផ្តល់លទ្ធភាពកាន់តែច្រើនដល់ធនធានហិរញ្ញ វត្ថុ(តាមរយៈការសន្សំ ឥណទាន) ការថែទាំសុខភាព ការអប់រំ និងសេវាសង្គម។

សន្តិសុខស្បៀង៖ ប្រជាពលរដ្ឋអាចមានលទ្ធភាពផ្គត់ផ្គង់ស្បៀងអាហារដែលមានស្ថេរភាព និងចម្រុះជាងមុន កាត់បន្ថយកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ និងហានិភ័យអសន្តិសុខស្បៀង។

ការអភិវឌ្ឍន៍មូលធនមនុស្ស៖ ប្រជាពលរដ្ឋអាចបណ្តាក់ទុនបន្ថែមលើវិស័យអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាល វិជ្ជាជីវៈ រួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍជំនាញ និងការលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅរយៈពេលវែង (Sophorn, 2016)។

តារាងប្រាក់ចំណូលមុន និងប្រាក់ចំណូលក្រោយពិពិធកម្ម

ក្របខ័ណ្ឌគោលគំនិតសម្រាប់ការវិភាគនេះអាចត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាគំរូលំហូរ ដែលការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចដើរតួជាអន្តរាគមន៍កណ្តាល ដែលជះឥទ្ធិពលដល់ការផ្លាស់ប្តូរពីប្រាក់ចំណូលមុន (ប្រភពចំណូលតែមួយ ភាពងាយរងគ្រោះ) ទៅប្រាក់ចំណូលក្រោយ (ប្រភពចំណូលច្រើនកើនឡើង ស្ថេរភាព និងភាពធន់) ។

មុនគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច	ក្រោយគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច
ប្រភេទប្រាក់ចំណូល៖ ប្រាក់ចំណូលចេញពីប្រភពតែមួយ	ប្រភេទប្រាក់ចំណូល ៖ ប្រាក់ចំណូលចេញពីប្រភពចម្រុះ
ប្រាក់ចំណូលទាប	ប្រាក់ចំណូលខ្ពស់
ការប៉ះពាល់ហានិភ័យខ្ពស់	ការប៉ះពាល់ហានិភ័យទាប
ចីរភាពនៃភាពក្រីក្រ	ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ
សេវាកម្មមានកំណត់	ការប្រើប្រាស់សេវាកម្មមានភាពទូលាយ

១. ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច៖ ការធ្វើពិពិធកម្មនៃសកម្មភាពបង្កើនប្រាក់ចំណូលតាមរយៈសកម្មភាពមិនមែនកសិកម្ម ការធ្វើចំណាកស្រុក ការផ្ទេរប្រាក់ សហគ្រាសខ្នាតតូច និងសេវាកម្ម។ ការធ្វើពិពិធកម្មកាត់បន្ថយហានិភ័យ និងបង្កើនស្ថេរភាពប្រាក់ចំណូល Davis et al., (2016) ។

២. ប្រាក់ចំណូលមុន៖ គ្រួសារពឹងផ្អែកជាចម្បងលើកសិកម្ម ឬសកម្មភាពចិញ្ចឹមជីវិតបែបប្រពៃណី ប្រឈមមុខនឹងហានិភ័យខ្ពស់ ប្រាក់ចំណូលទាប និងការទទួលបានសេវាមូលដ្ឋានមានកម្រិត Ellis, (2017) ។

៣. ក្រោយប្រាក់ចំណូល៖ គ្រួសារដែលមានប្រភពចំណូលចម្រុះ ជួបប្រទះនឹងភាពធន់ខាងសេដ្ឋកិច្ចកាន់តែច្រើន លទ្ធភាពទទួលបានសេវាកាន់តែប្រសើរ សន្តិសុខស្បៀង កាន់តែប្រសើរឡើង និងលទ្ធភាពវិនិយោគលើវិស័យអប់រំ និងសុខភាព (Chhim & Sok, 2019) ។

៤. លទ្ធផលជីវភាព៖ ការកែលម្អដែលអាចវាស់វែងបានក្នុងគុណភាពជីវិតសម្រាប់គ្រួសារ រួមទាំងការបង្កើនប្រាក់ចំណូល កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ការពង្រឹងសន្តិសុខស្បៀង និងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សរយៈពេលវែង (Kim & Sok, 2019) ។

២.១១. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចធ្វើឱ្យជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតំបន់ជនបទ បានលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាព ប្រាក់ចំណូលប្រសើរឡើង និងមានស្ថេរភាពប្រាក់ចំណូល តាមរយៈការផ្តល់នូវផលប៉ុន្តែប្រាក់ចំណូលពីផលរបចម្រុះ រួមមាន វិស័យមិនមែនកសិកម្ម ពាណិជ្ជកម្មខ្នាតតូច អាជីវកម្មសិប្បកម្មខ្នាតតូច សេវាកម្ម និងការផ្ទេរប្រាក់ ដែលងាកចេញពីមុខរបរកសិកម្មប្រពៃណីដែលងាយរងគ្រោះទៅនឹងបម្រែបម្រួលតម្លៃទីផ្សារ បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ និងវិបត្តិ កាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះចំពោះវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ ទីផ្សារ និងវិបត្តិនយោបាយសាកល។ ការធ្វើពិពិធកម្មដែលទទួលបានជោគជ័យទាមទារឱ្យមាន ការជម្រុះលើបញ្ហាប្រឈមដូចជា លទ្ធភាពទទួលបានដើមទុន ការអប់រំ បច្ចេកទេស ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញមូលដ្ឋាន ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រាន់ ចំណេះដឹងបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល និង ទីផ្សារ ។ គោលនយោបាយយេនឌ័រ និងការគាំទ្រពីរាជរដ្ឋាភិបាលមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ការធានានូវលទ្ធផលប្រកបដោយសមធម៌ និងនិរន្តរភាព។ ទ្រឹស្តីពីការធ្វើពិពិធកម្ម

កម្មសេដ្ឋកិច្ច និងជីវភាពរស់នៅមានភាពខុសប្លែកគ្នា ជាមួយនឹងវិធីសាស្ត្របែបបរិមាណវិស័យដូចជា ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ច និងការស្ទង់មតិដែលវាស់វែងផលប៉ះពាល់ ខណៈដែលវិធីសាស្ត្រគុណវិស័យដូចជា ករណីសិក្សា ការសម្ភាសន៍ ប្រជាពលរដ្ឋនៅជនបទ បានផ្តល់នូវការយល់ដឹងកាន់តែស៊ីជម្រៅ។ ការ ស្រាវជ្រាវវិធីសាស្ត្រចម្រុះផ្តល់នូវការយល់ដឹងរួម ពីរបៀបការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចប៉ះពាល់ដល់ជីវភាព រស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតំបន់ជនបទ។ យេនឌ័រដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងលទ្ធផលពិពិធកម្ម ជា រឿយៗស្ត្រីប្រឈមមុខនឹងឧបសគ្គកាន់តែច្រើនក្នុងការទទួលបានធនធាន ការបណ្តុះបណ្តាល និងដើម ទុន។ ទ្រឹស្តីពីផលប៉ះពាល់នៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចលើជីវភាពរស់នៅជនបទក្នុងប្រទេសកម្ពុជា បង្ហាញទាំងអត្ថប្រយោជន៍សក្តានុពល និងបញ្ហាប្រឈមដែលទាក់ទងនឹងការធ្វើពិពិធកម្ម។ ការ ស្រាវជ្រាវបន្ថែមគឺត្រូវការជាចាំបាច់ដើម្បីស្វែងយល់ឱ្យបានពេញលេញអំពីតួនាទីនៃពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងការលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅរបស់សហគមន៍ជនបទដូចជាឃុំតាអូរ ។

ជំពូកទី៣ **វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ**

សេចក្តីផ្តើម

ក្នុងជំពូកនេះ វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវជាការកំណត់នូវផែនការស្រាវជ្រាវឱ្យបានច្បាស់លាស់ មុននឹងរៀបចំចងក្រងទិន្នន័យ និងមានទំនុកចិត្តក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យទៅតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសនៃការស្រាវជ្រាវ រួមមាន៖ ការជ្រើសរើសទំហំសំណាកនៃការស្រាវជ្រាវ ប្រភពទិន្នន័យនៃការស្រាវជ្រាវ ឧបករណ៍វិភាគនៃការស្រាវជ្រាវ និងនីតិវិធីក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យ។

៣.១ វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ

នៅក្នុងជំពូកនេះការស្រាវជ្រាវកំណត់រៀបចំផែនការស្រាវជ្រាវច្បាស់លាស់មុននឹងចុះប្រមូលទិន្នន័យថា តើទិន្នន័យប្រមូលយកមកវាត្រឹមត្រូវនឹងច្បាស់លាស់ដែរឬទេ។ បន្ថែមពីនោះវិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យសម្រាប់ការវិភាគតាមឧបករណ៍ស្ថិតិមួយចំនួនដែលនឹងយកមកវិភាគលើការស្រាវជ្រាវនាពេលបច្ចុប្បន្ន។ មួយវិញទៀតនីតិវិធីនៃការប្រមូលទិន្នន័យនេះនឹងបញ្ជាក់ នឹងស្តែងចេញឡើងនៅក្នុងវិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវនេះ។ នៅក្នុងករណីស្រាវជ្រាវនេះ មានគោលបំណងបែងចែកចេញជា ៥ផ្នែកធំៗរួមមាន៖ ប្រភេទនៃការវិភាគទិន្នន័យ ទំហំសំណាក និងបច្ចេកទេសជ្រើសរើសសំណាក ប្រភព និងប្រភេទទិន្នន័យ ឧបករណ៍វិភាគទិន្នន័យ និងការវិភាគទិន្នន័យ សន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍។

៣.២ ប្រភេទនៃការវិភាគទិន្នន័យ

ប្រភេទនៃការវិភាគទិន្នន័យដែលបានធ្វើឡើងនៅក្នុងការស្រាវជ្រាវនេះគឺមានលក្ខណៈបែបបរិមាណវិស័យទៅតាមលក្ខណៈធម្មតាដោយវិភាគទៅលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំខែពីផលរបរ របស់ប្រជា

ពលរដ្ឋដូចជា មុខរបរកសិកម្ម លក់ដូរ អាជីវកម្ម ប្រាក់បៀវត្ស បុគ្គលិកឯកជន និងមន្ត្រីរាជការ ដោយ ផ្អែកលើទិន្នន័យបឋម (Primary data) ទៅលើចំនួនប្រជាពលរដ្ឋដែលបានចូលជាសមាជិកគម្រោង ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចដែលជាកត្តាធ្វើឱ្យជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគិរីវង់ ខេត្តតាកែវ មាន បម្រែបម្រួលប្រាក់ចំណូលនាំឱ្យកម្រិតជីវភាពល្អប្រសើរ និងការរស់នៅដែលខុសប្លែកពីស្ថានភាពដើម និងការប្រើប្រាស់ទិន្នន័យបន្តបន្ទាប់ (Secondary data) ជាទិន្នន័យដែលទទួលបានពីឯកសារ របាយការណ៍គម្រោងរបស់នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជនបទ នៃក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជន បទបណ្តា ល័យរដ្ឋសភា និងបណ្តាយវេបសាយសង្គម និងឯកសារស្រាវជ្រាវដែលជាស្នាដៃរបស់និស្សិត និងការ ណែនាំពីលោកសាស្ត្រាចារ្យដឹកនាំ។

ដូច្នេះការស្រាវជ្រាវបានប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រវិភាគបរិមាណវិស័យ ដោយអនុលោមតាមគោល បំណងដែលបានកំណត់នៅក្នុងកម្មវត្ថុនៃការស្រាវជ្រាវ។ ជាមួយគ្នានោះដែរយើងនឹងធ្វើការវិភាគ ទិន្នន័យតាមបែបគុណវិស័យផងដែរ ដើម្បីវិភាគឱ្យកាន់តែច្បាស់លាស់ស៊ីជម្រៅបន្ថែមទៅទៀតថាគឺ ការបម្រែបម្រួលប្រាក់ចំណូល និងកម្រិតនៃការប្រែប្រួលនឹងវាទាក់ទងទៅនឹងបញ្ហាអ្វីខ្លះ ដែលត្រូវរកឱ្យ ឃើញនូវដើមចមទាំងអស់នេះ។ ដើម្បីឱ្យការស្រាវជ្រាវនេះ កាន់តែមានភាពច្បាស់លាស់ យើងធ្វើការ វិភាគបែបគុណវិស័យ ជាការវិភាគទៅ អត្ថប្រយោជន៍ នៃគម្រោង ភាពពេញចិត្ត បញ្ហាប្រឈម និង ផែនការដើម្បីរក្សានិរន្តរភាព នៃគម្រោង នៅឃុំតាអូរ។

៣.៣ ទំហំសំណាក និងបច្ចេកទេសជ្រើសរើសសំណាក

ក្នុងកិច្ចការស្រាវជ្រាវ និងការជ្រើសរើសទំហំសំណាកនេះចេញពីប្រជាពលរដ្ឋចំនួន២៥៤២ គ្រួសារពីភូមិចំនួន៩ នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគិរីវង់ ខេត្តតាកែវ។ ប៉ុន្តែការជ្រើសរើសសំណាកនេះផងដែរគឺ យកតែប្រជាពលរដ្ឋដែលទទួលបានផលគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់យកមកគណនាដោយប្រើរូប មន្ត យ៉ាសម៉ាន Yامنة (១៩៧៦) ៖

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

យោងតាមការគណនាទំហំសំណាកកំណត់បានប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ៣៤៦គ្រួសារ តំណាងប្រជាពលរដ្ឋ ២៥៤២គ្រួសារ ដោយលម្អៀង (Confidential error) ៥% និងភាពជឿជាក់ (Reliability) ចំនួន៩៥%។ នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃច្បាប់កំណត់ទំហំសំណាក(n)=១០០ មានន័យថា “គ្រប់គ្រាន់” ប្រសិនបើទំហំសំណាក (n)=២០០ មានន័យថា ទទួលបានកម្រិត“ល្អ” និងក្នុងករណីបើគណនាឃើញទំហំសំណាក(n)ចាប់ពី ៤០០ ឡើងទៅ“អស្ចារ្យ”។ កម្រិតនៃកាតព្វកិច្ចនៃច្បាប់ទាំងនេះគឺយក៥%(Rule of Thumb for Minimum Sample Size for Multiple Regression)។ ដោយផ្អែកលើ Sekaran (2013)បានកំណត់ទំហំសំណាកធំជាង៣០ និងតិចជាង៥០០ មានលក្ខណៈសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវភាគច្រើន។ ដូច្នេះសម្រាប់ទំហំសំណាក នៃការសិក្សាបច្ចុប្បន្នមានចំនួន ៣៤៦គ្រួសារជាចំនួនដែលទទួលបានកម្រិត ល្អ ហើយសម្រាប់ការប្រមូលទិន្នន័យក្នុងការសិក្សានេះ។ មួយវិញទៀតការស្រាវជ្រាវធ្វើតែទៅលើប្រជាពលរដ្ឋដែលបានទទួលផលគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចតែប៉ុណ្ណោះ និងការធ្វើទៅលើប្រាក់ចំណូល មុន និងបន្ទាប់ពីទទួលផលគម្រោង។

តារាងទំហំសំណាក

ឈ្មោះភូមិ	ចំនួនប្រជាពលរដ្ឋ	ទំហំសំណាក
តាអូរត្បូង	៣១១	៤២
តាអូរជើង	៣៧៧	៥១
ជារប្តីលិច	១៩៧	២៧
ជារប្តីកើត	៣៦១	៤៩
ដោម	១១៨	១៦

ក្រាំងទ្រមូង	២១៧	៣០
រលៀក	៣៣៧	៤៦
ស្លា	៣១៨	៤៣
ក្រសាំងពុល	៣០៦	៤២
សរុប	២៥៤២	៣៤៦
សរុបទំហំសំណាក		៣៤៦

៣.៤ ប្រភពទិន្នន័យ និងការប្រមូលទិន្នន័យ

ដោយសារបញ្ហាទាក់ទងនឹងការចូលរួមរបស់សហគមន៍ និងប្រជាពលរដ្ឋអាស្រ័យផលគម្រោង ការស្រាវជ្រាវនេះប្រើប្រាស់ទិន្នន័យចម្បង (Primary data) ដែលមានប្រភពទិន្នន័យពីការចុះសម្ភាសន៍ និងសាកសួរដោយផ្ទាល់ពីគ្រួសារដែលបានទទួលផលគម្រោង គណៈកម្មាធិការ និងប្រធានគម្រោង ចំនួន៣៤៦គ្រួសារ ក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋ ២៥៤២គ្រួសារ ដែលជាសមាជិកគម្រោង នៅភូមិចំនួន៩ ឃុំតាអូរ ស្រុកគិរីវង់ ខេត្តតាកែវ

ជាមួយគ្នានោះដែរ សម្រាប់ការប្រើប្រាស់ទិន្នន័យបន្តបន្ទាប់ (Secondary data) ជាទិន្នន័យដែលទទួលបានពីឯកសាររបាយការណ៍គម្រោងរបស់នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជនបទនៃក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទបណ្តាលយុវជនសកា និងបណ្តាយវេបសាយសង្គម និងឯកសារស្រាវជ្រាវដែលជាស្នាដៃរបស់និស្សិតនិងការណែនាំពីលោកសាស្ត្រាចារ្យណែនាំ។

៣.៥ ឧបករណ៍វិភាគទិន្នន័យ

ដើម្បីការស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទនេះទទួលបាននូវលទ្ធផលល្អប្រសើរយើងនឹងសម្រេចប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ស្ថិតិ៖ Frequency, Percent សម្រាប់វិភាគ អត្តសញ្ញាណប្រជាពលរដ្ឋដែលបានឆ្លើយរួមមាន៖ អាយុ ភេទ ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន ការអប់រំ ចំនួនសមាជិក ចំនួនសមាជិកដែលមានការងារធ្វើ។

រូបមន្តសម្រាប់ការធ្វើតេស្ត t-test ដែលបានផ្ទៀងផ្ទាត់ (ហៅថា ការធ្វើតេស្ត t-test អាស្រ័យ)

$$t = \frac{\overline{D}}{\frac{s_D}{\sqrt{n}}} \quad \text{ត្រូវបានប្រើដើម្បីប្រៀបធៀបមធ្យមនៃក្រុមពាក់ព័ន្ធពីរ។ ការធ្វើតេស្តនេះកំណត់ថា តើភាពខុសគ្នាជាមធ្យមរវាងការសង្កេតដែលបានផ្ទៀងផ្ទាត់ (ឧ. មុន និង$$

$$\overline{D} = \frac{\sum D_i}{n} \quad \text{ក្រោយពេលអន្តរាគមន៍) គឺមានសារៈសំខាន់ជាស្ថិតិ។ ខាងក្រោមនេះជារូបមន្ត Pair t-test ៖}$$

$$s_D = \sqrt{\frac{\sum (D_i - \overline{D})^2}{n - 1}} \quad \text{ដែល } \overline{D} : \text{មធ្យមនៃភាពខុសប្លែករវាងការសង្កេតជាគូ}$$

($D_i = X_1 - X_2$)

SD គម្លាតស្តង់ដារនៃភាពខុសប្លែករវាងការសង្កេតជាគូ

n = ទំហំសំណាកនៃការសង្កេតជាគូ

t = ការធ្វើតេស្តបែបស្ថិតិដែលបន្តដោយការវាស់វែងតាមតារាងស្ថិតិដោយគណនាកម្រិតសេរីតាមរូបមន្ត $df = n - 1$ និងផ្អែកលើការជ្រើសរើសកម្រិតលំអៀង (Confidential Error) ។

ជំហាននៃការអនុវត្ត Paired t-test

1. គណនាភាពខុសប្លែក (D_i) សម្រាប់គូនីមួយៗនៃការសង្កេត $D_i = X_1 - X_2$
2. គណនាភាពខុសប្លែក មធ្យម ($\overline{D}$).

3. គណនាគម្លាតស្តង់ដារ នៃភាពខុសប្លែក (SD).
4. គណនា **t-value** ដោយប្រើរូបមន្ត ។
5. ប្រៀបធៀបតម្លៃ t ដែលបានគណនាទៅនឹងតម្លៃ t ពីតារាងស្ថិតិ t ។ ដើម្បីកំណត់ តម្លៃ t ក្នុងតារាងស្ថិតិ គេត្រូវគណនាកម្រិតនៃសេរី (Degree of Freedom) ជាមុន ដោយអនុវត្តរូបមន្ត $df = N - 1$ សម្រាប់មើលជួរដេក និង កំណត់ តម្លៃ សារៈ សំខាន់ស្ថិតិ (significant) ឬ p -value ។

ក្នុងករណីមួយទៀតយើងប្រើឧបករណ៍វិភាគ Chi-square test of independent, T-test សម្រាប់វិភាគរកបម្រែបម្រួលប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋជាសមាជិកគម្រោង តាមកម្មវិធី SPSS .26 ។

Paired t-Test Results Table

Group	Mean Difference	Standard Deviation	t-Value	p-Value	Confidence Interval (95%)
Pre-Test	X_1	SD_1	t	p	[CI Lower, CI Upper]
Post-Test	X_2	SD_2			

ការពន្យល់ជួរឈរ

- ក្រុម (Group) ៖ កំណត់លក្ខខណ្ឌទាំងពីរដែលកំពុងត្រូវបានប្រៀបធៀប (ឧ. គេស្តមុន និងក្រោយ) ។
- ភាពខុសគ្នាមធ្យម (Mean Difference) ៖ ជាមធ្យមនៃភាពខុសគ្នារវាងការសង្កេតជាតួ។
- គម្លាតស្តង់ដារ (Standard Deviations) ៖ គម្លាតស្តង់ដារនៃភាពខុសគ្នា។

- **t-Value**៖ ស្ថិតិ t ដែលបានគណនាពី t-test ដែលបានផ្ដល់ផ្ទៃក្នុង។
- **p-Value**៖ កម្រិតសារៈសំខាន់នៃការធ្វើតេស្ត ដែលបង្ហាញថាលទ្ធផលគឺមានសារៈសំខាន់ជាស្ថិតិ។
- **ចន្លោះពេលទំនុកចិត្ត (Confident Interval) (95%)**៖ ជួរដែលភាពខុសគ្នាមធ្យមពិតត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងកុហក ជាមួយនឹងកម្រិតទំនុកចិត្ត 95% ។

ក្នុងករណី តម្លៃគណនាជំរាងឬស្មើនឹងតម្លៃគេស្អាតក្នុងតារាងស្ថិតិ នោះសម្មតិកម្មសូន្យត្រូវបានបដិសេធ ។ ផ្ទុយទៅវិញ បើតម្លៃគណនាតូចជាងតម្លៃក្នុងតារាងស្ថិតិនោះ សម្មតិកម្មសូន្យត្រូវទទួលយក ។

៣.៧ នីតិវិធី នៃការប្រមូលទិន្នន័យ

កម្រងសំណួរត្រូវធ្វើឡើងដោយការសំភាសន៍ទល់មុខនឹងធ្វើឡើងជាមួយសមាជិកពេញវ័យម្នាក់ក្នុងមួយគ្រួសារកាតច្រើនជាមេគ្រួសារ បុរស ឬ ស្រី ដើម្បីចាប់យកទិន្នន័យ និងព័ត៌មានទាក់ទងនឹងអ្នកឆ្លើយតប និងគ្រួសាររបស់ពួកគេ រួមទាំងព័ត៌មាន ប្រជាសាស្ត្រ ការអប់រំ ការងារ មុខរបររបស់គ្រួសារ សមាជិកដែលអាចរកចំណូល ប្រាក់ចំណូល មុន និងបន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោង រយៈពេលការចូលជាសមាជិកគម្រោង ចំណេះដឹងខាងព័ត៌មានទីផ្សារ នឹងបញ្ហាទីផ្សារផង ពីសមាជិកភាពក៏ត្រូវបានប្រមូលផងដែរ។ ក្នុងដំណើរការរៀបចំកម្រងសំណួរសម្ភាសន៍នីមួយៗ សម្រាប់អថេរខាងលើផ្ទៀងផ្ទាត់យ៉ាងច្បាស់លាស់និងប្រាកដទៅនឹងបម្រែបម្រួលប្រាក់ចំណូលដែលជាកត្តាកំណត់កម្រិតជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ខេត្តតាកែវ។ មួយវិញទៀតដើម្បីឱ្យកាន់តែប្រាកដនោះយើងបានធ្វើការសម្ភាសន៍ និងធ្វើតេស្តសាកល្បងនូវទំហំសំណាកចំនួន ២០កម្រងសំណួរយកមកវិភាគក្នុងកម្មវិធី SPSS.26 ដែលជាកម្មវិធីវិភាគក្នុងកុំព្យូទ័រ ។

ជំពូកទី៤

ការវិភាគទិន្នន័យ

សេចក្តីផ្តើម

គោលបំណងសំខាន់នៅក្នុងជំពូកនេះ គឺការបង្ហាញនូវលទ្ធផលនៃការវិភាគទិន្នន័យ ដែលប្រមូលបានពីការចុះសម្ភាសន៍ដោយផ្ទាល់ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ដែលជាសមាជិកគម្រោងចំនួន ៣៤៦ គ្រួសារ ក្នុងចំណោមសមាជិក២៥៤២គ្រួសារ នៅឃុំតាអូរ ។ ក្នុងជំពូកនេះដែរយើងនឹងបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ដោយស្តែងចេញពីលទ្ធផលការវិភាគនូវកម្រងសំណួរដែលបានឆ្លើយតបដោយប្រជាពលរដ្ឋដែលយើងនឹងចែកចេញជា៣ ផ្នែកគឺ ផ្នែក១ ការវិភាគអំពីអត្តសញ្ញាណរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ផ្នែកទី២ វិភាគអំពីបម្រែបម្រួលប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយ របស់ប្រជាពលរដ្ឋ បន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោង និងផ្នែកទី៣ ការបកស្រាយ និងសរុបសេចក្តី។

៤.១ ព័ត៌មានទូទៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានសម្ភាសន៍

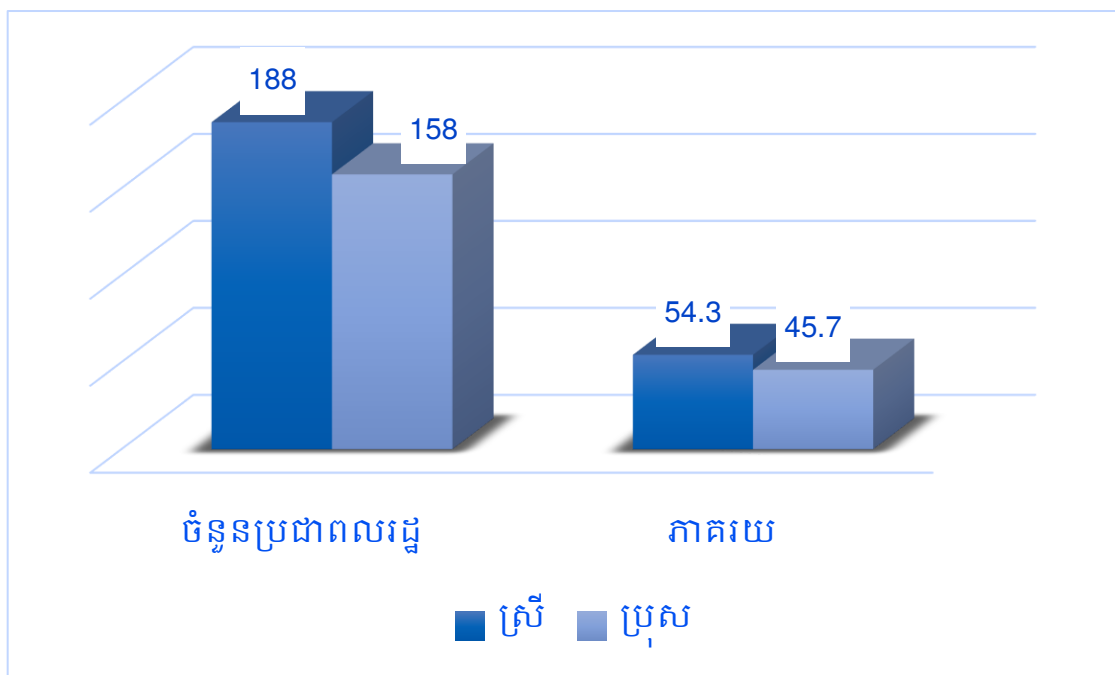
យោងតាមលទ្ធផលនៃការសម្ភាសន៍ដោយផ្ទាល់ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ៣៤៦គ្រួសារ ពីប្រជាពលរដ្ឋចំនួន២៥៤២គ្រួសារ ដែលពួកគាត់ជាសមាជិក នៅក្នុងគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចទៅលើកសិករដែលមានចំណូលទាប នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគិរីវ័ង ដែលបងប្អូនប្រជាពលរដ្ឋចូលរួមសហការផ្តល់ព័ត៌មានអំពីអត្តសញ្ញាណផ្ទាល់ខ្លួន ចំនួនសមាជិកដែលរកចំណូលបាន រយៈពេលដែលបានចូលជាសមាជិកគម្រោង ប្រភពប្រាក់ចំណូល និងស្ថានភាពប្រាក់ចំណូលកាលពីមុន និង ក្រោយ ពីចូលជាសមាជិករបស់គម្រោង។ ការវិភាគទិន្នន័យនឹងបង្ហាញលទ្ធផលដូចខាងក្រោមនេះ៖

៤.២ ការវិភាគទិន្នន័យ

៤.២.១. កេទរបស់សមាជិកគម្រោង

ក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋដែលបានឆ្លើយតប ទៅនឹងកម្រងសំណួរមាន ៣៤៦គ្រួសារ ដែលក្នុងនោះប្រជាពលរដ្ឋជាស្រ្តីចំនួន១៨៨នាក់ ស្មើនឹង៥៤.៣% និងប្រជាពលរដ្ឋជាបុរសចំនួន១៥៨នាក់ ស្មើនឹង៤៥.៧% លទ្ធផលនេះបង្ហាញថាស្រ្តីបានចូលរួមសកម្មភាពរបស់គម្រោងច្រើនជាងបុរស។ តាមរយៈទិន្នន័យនេះ ស្របទៅនឹងគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការលើកកម្ពស់យេនឌ័រក្នុងការចូលរួមសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច ។

រូបគំនូស ៤.១. កេទរបស់សមាជិកគម្រោង

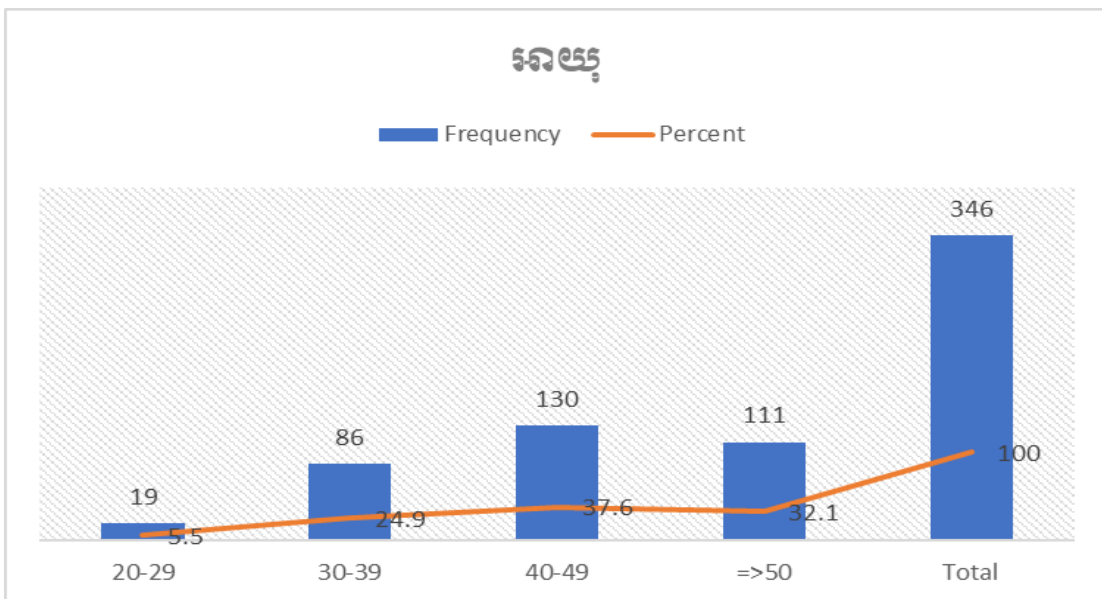

៤.២.២. អាយុរបស់សមាជិកគម្រោង

ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានអាយុស្ថិតនៅចន្លោះ២០-២៩ឆ្នាំចំនួន ១៩នាក់ស្មើនឹង៥.៥% ប្រជាពលរដ្ឋអាយុចន្លោះ៣០-៣៩ឆ្នាំចំនួន ៨៦នាក់ ស្មើនឹង២៤.៩% ប្រជាពលរដ្ឋអាយុចន្លោះ៤០-៤៩ឆ្នាំ

ចំនួន ១៣០នាក់ ស្មើនឹង៣៧.៦% និងប្រជាពលរដ្ឋអាយុច្រើនជាង៥០ឆ្នាំចំនួន ១១១នាក់ ស្មើនឹង ៣២.១% ។ ផ្អែកតាមការវិភាគទិន្នន័យនេះ យើងឃើញថាប្រជាពលរដ្ឋដែលបានចូលរួមក្នុងគម្រោងគឺស្ថិតនៅចន្លោះអាយុ៤០-៤៩ឆ្នាំ ដែលមានភាគរយខ្ពស់ជាងគេស្មើនឹង ៣៧.៦% ដែលជាវ័យមួយមានការខិតខំប្រឹងប្រែងពេញកម្លាំងក្នុងការបំពេញកិច្ចការងារ មានបទពិសោធន៍ ព្រមជាមួយនឹងការអត់ធ្មត់ខ្ពស់ផងដែរ ។

រូបតំនូស ៤.២. អាយុរបស់សមាជិកគម្រោង

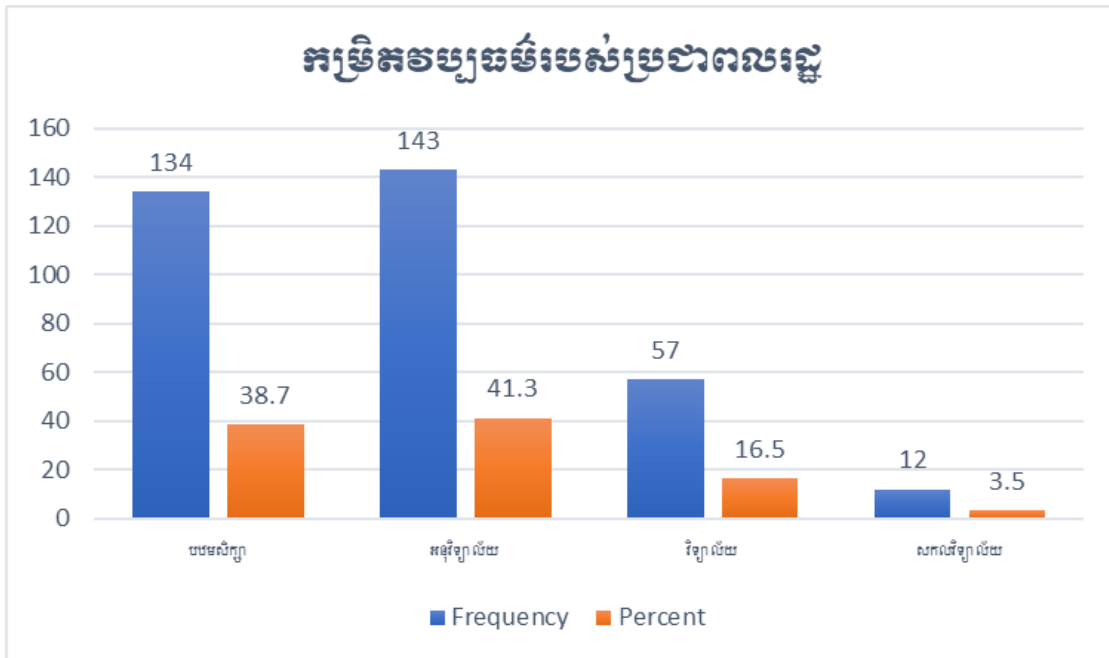

២.២.៣. កម្រិតវប្បធម៌របស់សមាជិកគម្រោង

ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានសិក្សាកម្រិតបឋមសិក្សាចំនួន១៣៤នាក់ ស្មើនឹង៣៨.៧%ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានសិក្សាកម្រិតអនុវិទ្យាល័យចំនួន១៤៣នាក់ ស្មើនឹង៤១.៣% ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានសិក្សាកម្រិតវិទ្យាល័យចំនួន៥៧នាក់ ស្មើនឹង១៦.៥% និងប្រជាពលរដ្ឋដែលបានសិក្សាសាកលវិទ្យាល័យចំនួន១២នាក់ស្មើនឹង៣.៥%។

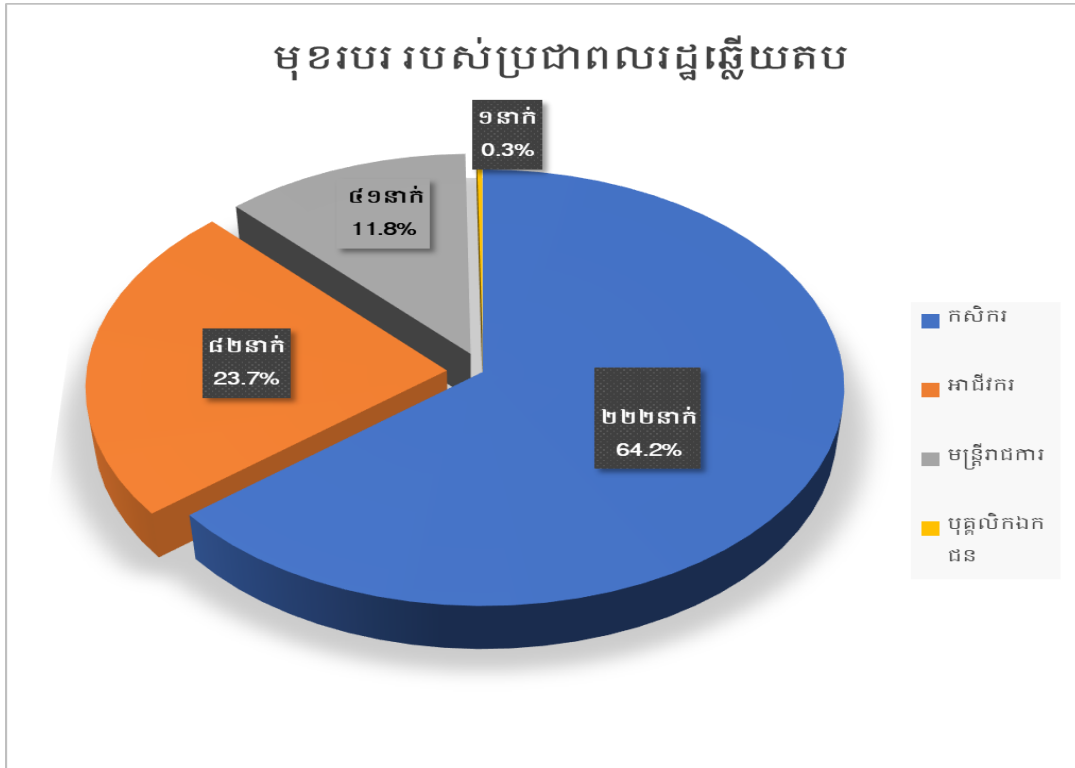
រូបគំនូស ៤.៣ កម្រិតវប្បធម៌របស់ប្រជាពលរដ្ឋ

៤.២.៤. មុខរបរ របស់សមាជិកគម្រោង

លទ្ធផលនៃការវិភាគទិន្នន័យ ទៅលើការប្រកបមុខរបរប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងឃុំតាអូរ យើងឃើញដោយប្រាកដថាកសិកម្មជាប្រភពចំណូលដ៏សំខាន់របស់ប្រជាពលរដ្ឋ មានរហូតដល់ ២២២គ្រួសារ ក្នុងចំណោម ៣៤៦គ្រួសារ ស្មើនឹង ៦៤.២% និងមានមុខរបរបផ្សេងទៀតគឺ ប្រជាពលរដ្ឋជាអាជីវករចំនួន៨២គ្រួសារ ស្មើនឹង២៣.៧% ប្រជាពលរដ្ឋជាមន្ត្រីរាជការចំនួន៤១គ្រួសារ ស្មើនឹង១១.៨% ប្រជាពលរដ្ឋជាបុគ្គលិកវិស័យឯកជនចំនួន១គ្រួសារ ស្មើនឹង៣% ។

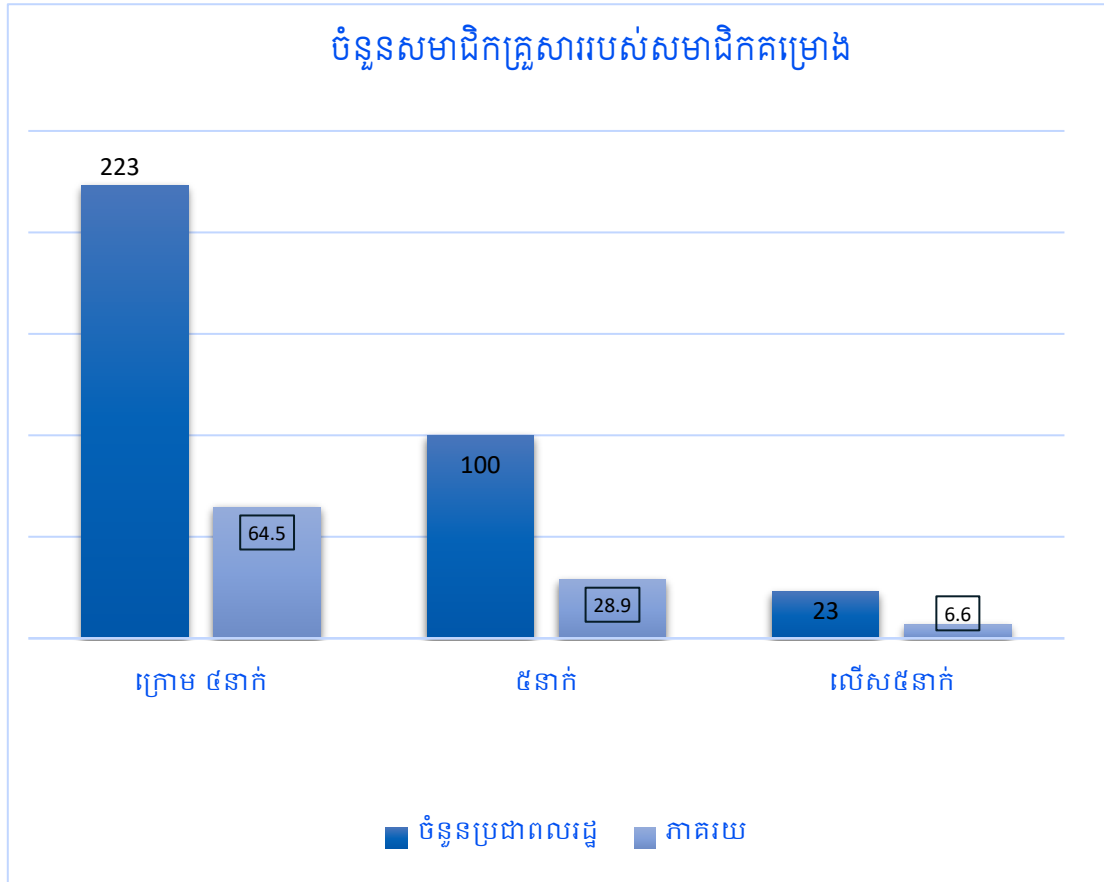
រូបតំនូស ៤.៤. មុខរបរសមាជិកគម្រោង

៤.២.៥. សមាជិកគ្រួសារសមាជិកគម្រោង

យោងតាមការវិភាគទិន្នន័យ ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានសមាជិកគ្រួសារក្រោម ៤នាក់ចំនួន ២២៣គ្រួសារ ស្មើនឹង៦៤% ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានសមាជិកគ្រួសារ ៥នាក់ ចំនួន១០០គ្រួសារ ស្មើនឹង ២៨.៩% និងប្រជាពលរដ្ឋដែលមានសមាជិកគ្រួសារលើសពី ៥នាក់ចំនួន ២៣គ្រួសារ ស្មើនឹង៦.៦% ។ ហេតុនេះក្នុងគ្រួសារដែលមានសមាជិកក្រោម ៤នាក់មានចំនួនច្រើនជាងគេ ។

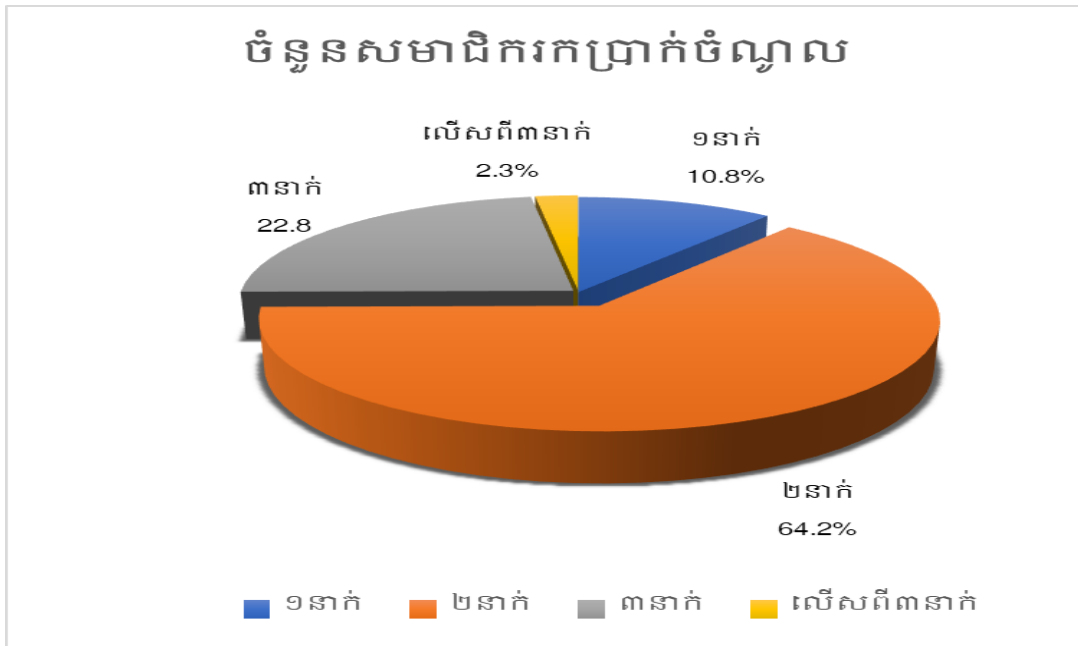
រូបតំនូស ៤.៥. ចំនួនសមាជិកគ្រួសារក្នុងគម្រោង

២.២.៦. ចំនួនសមាជិកគ្រួសារ ដែលរកប្រាក់ចំណូល

យោងតាមការវិភាគទិន្នន័យបានបង្ហាញថា នៅក្នុងគ្រួសារនីមួយៗមានចំនួនសមាជិកផ្សេងៗគ្នា ក្នុងការរកប្រាក់ចំណូលមកផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារក្នុងនោះមានដូចជា សមាជិកចំនួន ១នាក់ ស្មើនឹង ១០.៨% សមាជិកចំនួន ២នាក់ស្មើនឹង ៦៤.២% សមាជិកគ្រួសារចំនួន ៣នាក់ស្មើនឹង ២២.៨% និងសមាជិកលើសពី ៣នាក់ ស្មើនឹង ២.៣% ដែលពួកគាត់មានការងារ មុខរបរផ្សេងៗមកផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារ។ ទន្ទឹមនឹងនោះដែរ ក្នុងគ្រួសាររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ មានសមាជិក ២នាក់ ដែលរកចំណូលចូលក្នុងគ្រួសារមានចំនួនច្រើនជាងគេផងដែរ។

រូបគំនូស ៤.៦. ចំនួនសមាជិកគ្រួសារដែលរកប្រាក់ចំណូល

៤.៣. ប្រសិទ្ធភាព នៃការអនុវត្តគម្រោង

៤.៣.១ ប្រាក់ចំណូលមុន និងបន្ទាប់ពីគម្រោងរបស់សមាជិកគម្រោងនៅភូមិនិមួយៗ

ផ្អែកលើលទ្ធផលវិភាគទិន្នន័យតាម SPSS.26 លើប្រជាពលរដ្ឋ ៣៤៦ គ្រួសារក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋ ២៥៤២ គ្រួសារ នៅក្នុងភូមិទាំង ៩ ភូមិ មានដូចជា ភូមិតាអូរត្បូង តាអូរជើង ជាវប្តីលិច ជាវប្តីកើត ដោម ក្រាំងទ្រមូង ស្លា ក្រសាំងពុល និងភូមិរលៀក ដែលបានចូលជាសមាជិករបស់គម្រោងដោយប្រើកម្មវិធីវិភាគទិន្នន័យ Paired Sample T-Test បានបង្ហាញទិន្នន័យដូចខាងក្រោមនេះ៖

➤ Correlation

ការជាប់ទាក់ទងគ្នាដោយវាស់កម្លាំង និងទិសដៅ នៃទំនាក់ទំនងរវាងអថេរគឺប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយ របស់សមាជិកគម្រោង គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ដែលជាធម្មតាបង្ហាញជាមេគុណ ជាប់ទាក់ទងគ្នា (ឧ. Pearson's r) ។

តារាង៤.១. លទ្ធផលនៃទំនាក់ទំនង

ឈ្មោះភូមិ	Variables		N	Rxy	Sig.
តាអូរត្បូង	Pair1	Pre-Income vs Post Income	42	0.894	0.000
	Pair2	Pre-living vs Post-living	42	0.40	0.803
តាអូរជើង	Pair1	Pre-Income vs Post Income	51	0.805	0.000
	Pair2	Pre-living vs Post-living	51	0.200	0.160
ជាប្ដីលិច	Pair1	Pre-Income vs Post Income	27	0.520	0.005
	Pair2	Pre-living vs Post-living	27	0.237	0.235
ជាប្ដីកើត	Pair1	Pre-Income vs Post Income	49	0.911	0.000
	Pair2	Pre-living vs Post-living	49	0.191	0.189
ដោម	Pair1	Pre-Income vs Post Income	16	0.182	0.499
	Pair2	Pre-living vs Post-living	16	0.098	0.719
ក្រាំងទ្រមូង	Pair1	Pre-Income vs Post Income	30	0.574	0.001
	Pair2	Pre-living vs Post-living	30	0.509	0.004
ស្លា	Pair1	Pre-Income vs Post Income	43	0.889	0.000
	Pair2	Pre-living vs Post-living	43	0.515	0.000

ក្រសាំងពុល	Pair1	Pre-Income vs Post Income	42	0.850	0.000
	Pair2	Pre-living vs Post-living	42	0.667	0.000
លៀក	Pair1	Pre-Income vs Post Income	46	0.913	0.000
	Pair2	Pre-living vs Post-living	46	0.626	0.000

យោងតាមលទ្ធផល នៃការវិភាគទិន្នន័យបានបង្ហាញថា មេគុណទំនាក់ទំនងរវាងប្រាក់ចំណូល និងជីវភាពរស់នៅ មុន និងក្រោយ គម្រោង របស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច នៅក្នុងឃុំតាអូរ បង្ហាញដូចខាងក្រោមនេះ៖

ភូមិតាអូរខាងត្បូង $r=0.894$ ($p<0.01$) , $r=0.40$ ($p<0.01$) ភូមិតាអូរខាងជើង $r=0.805$ ($p<0.01$) , $r=0.805$ ($p<0.803$) ភូមិជាវ្រីលិច $r=0.520$ ($p<0.01$) , $r=0.200$ ($p<0.189$) ភូមិដោម $r=0.182$ ($p<0.5$) $r=0.098$ ($p<0.719$) ភូមិក្រាំងទ្រូង $r=0.574$ ($p<0.001$) , $r=0.509$ ($p<0.004$) ភូមិស្លា $r=0.889$ ($p<0.01$) , $r=0.515$ ($p<0.01$) ភូមិក្រសាំងពុល $r=0.850$ ($p<0.01$) $r=0.667$ ($p<0.01$) និងភូមិលៀក $r=0.913$ ($p<0.001$) $r=0.626$ ($p<0.01$) បានបង្ហាញពីទំនាក់ទំនងវិជ្ជមានរវាងប្រាក់ចំណូល និងជីវភាពរស់នៅ មុន និងក្រោយ គម្រោង ទទួលបានប្រាក់ចំណូលកើនឡើង និងជីវភាពរស់នៅប្រសើរឡើងជាងមុន បន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច អាស្រ័យនឹងកម្រិតចំណូលមុនចូលជាសមាជិកគម្រោង បើប្រាក់ចំណូលមុនខ្ពស់ និងធ្វើឱ្យកម្រិតជីវភាពរស់នៅកាន់តែល្អឡើងបន្ទាប់ពីចូលគម្រោង។

លើកលែង ភូមិដោម $r=0.182$ ($p=0.499$, $p<0.5$) មិនមានទំនាក់ទំនង មានន័យថា គម្រោងមិនបានជះឥទ្ធិពល ដល់កំណើនប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅភូមិដោមទេ ដោយសារប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងភូមិដោម មានប្រាក់ចំណូល និងកម្រិតជីវភាពរស់នៅប្រសើររួចហើយ។

៤.៣.២. ការវិភាគមធ្យម (Mean)

មធ្យមភាគជាតម្លៃមធ្យមនៃចំណុចទិន្នន័យនៃការសិក្សា។ ផ្តល់នូវទំនោរកណ្តាល នៃការវាស់វែងនៃទិន្នន័យ។

តារាង៤.២. លទ្ធផលនៃមធ្យមនិងគម្លាតស្តង់ដារ

Variables			Mean	N	SD	Mean
ឈ្មោះភូមិ						
តាអូរត្បូង	Pair 1	Pre-income	200.89	42	65.22	10.06433
		Post-income	302.38	42	87.40	13.48633
	Pair 2	Pre-living	.5952	42	.54368	.08389
		Post-living	1.9524	42	.21554	.3326
តាអូរជើង	Pair 1	Pre-income	255.00	51	80.08	11.21353
		Post-income	376.96	51	105.89	14.82799
	Pair 2	Pre-living	.5294	51	.57803	.08094
		Post-living	2.0000	51	.34641	.4851
ជារប្តីលិច	Pair 1	Pre-income	192.77	27	33.92	6.52948
		Post-income	320.27	27	59.74	11.49704
	Pair 2	Pre-living	.5926	27	.50071	.09636
		Post-living	1.9630	27	.19245	.03704
ជារប្តីកើត	Pair 1	Pre-income	174.33	49	51.59	7.37018
		Post-income	288.97	49	80.98	11.56998

	Pair 2	Pre-living	0.4490	49	.50254	.07179
		Post-living	1.7755	49	.42157	.06022
ដោម	Pair 1	Pre-income	255.15	16	127.37	31.84391
		Post-income	416.40	16	207.80	51.95048
	Pair 2	Pre-living	1.3750	16	0.500000	0.12500
		Post-living	2.125	16	0.34157	0.08539
ក្រាំងទ្រមូង	Pair 1	Pre-income	253.84	30	88.94	16.23824
		Post-income	391.88	30	118.11	21.56455
	Pair 2	Pre-living	1.0000	30	0.37139	0.06781
		Post-living	2.0667	30	0.36515	0.06667
ស្លា	Pair 1	Pre-income	220.29	43	60.99	9.30228
		Post-income	343.43	43	94.97	14.48307
	Pair 2	Pre-living	0.6977	43	0.59900	0.09135
		Post-living	2.0000	43	0.30861	0.04706
ក្រសាំងពុល	Pair 1	Pre-income	244.64	42	44.69	6.89727
		Post-income	347.61	42	62.66	9.66969
	Pair 2	Pre-living	1.2558	42	0.49247	.07510
		Post-living	2.1395	42	0.46708	.07123
រលៀក	Pair 1	Pre-income	189.56	46	63.59	9.37584
		Post-income	309.78	46	95.88	14.13740

	Pair 2	Pre-living	.8043	46	0.40109	0.05914
		Post-living	1.9130	46	0.28488	0.04200

ពិន្ទុមធ្យមនៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូល និងជីវភាពរស់នៅ មុន និងក្រោយ គម្រោងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋតាមភូមិនីមួយៗ បានបង្ហាញនូវលទ្ធផលដូចខាងក្រោមនេះ៖

ភូមិតាអូរត្បូង ពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោងគឺ ២០០.៨៩ (SD = ៦៥.២២) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូល ក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ ៣០២.៣៨ (SD = ៨៧.៤០) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃកម្រិតប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានការកើនឡើងជាមធ្យម ១០១.៤៨។ ចំណែកពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តជីវភាពរស់នៅមុនគម្រោងគឺ ០.៥៩៥២ (SD = ០.៥៤៣៦៨) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យមនៃការធ្វើតេស្តជីវភាពរស់នៅ ក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ ១.៩៥២៤ (SD = ០.២១៥៥៤) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ។

ភូមិតាអូរជើង ពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោងគឺ ២៥៥.០០ (SD = ៨០.០៨) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូល ក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ ៣៧៦.៩៦ (SD = ១០៥.៨៩) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃកម្រិតប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានការកើនឡើងជាមធ្យម ១២១.៩៥។ ចំណែកពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តជីវភាពរស់នៅមុនគម្រោងគឺ ០.៥២៩៤ (SD = ០.៥៧៨០៣) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យមនៃការធ្វើតេស្តជីវភាពរស់នៅ ក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ ២.០០០០០ (SD = ០.៤៨៥១) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ។

ភូមិជាវប្បិលិច ពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោងគឺ ១៩២.៧៧ (SD = ៣៣.៩២) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូល ក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច គឺ ៣២០.២៧ (SD = ៥៩.៧៤) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃកម្រិតប្រាក់ចំណូលរបស់ ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានការកើនឡើងជាមធ្យម ១២៧.៥០ ។ ចំណែកឯពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តជីវភាពរស់នៅមុនគម្រោងគឺ ០.៥៩២៦ (SD = ០.៥០០៧១) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យមនៃការធ្វើតេស្តបង្កើនភាពក្រោយគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ ១.៩៦៣០ (SD = ០.១៩២៤៥) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ បន្ទាប់ពីគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ។

ភូមិជាវប្បិកើត ពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោងគឺ ១៧៤.៣៣ (SD = ៥១.៥៩) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូល ក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច គឺ ២៨៨.៩៧ (SD = ៨០.៩៨) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃកម្រិតប្រាក់ចំណូលរបស់ ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានការកើនឡើងជាមធ្យម ១១៤.៦៤ ។ ចំណែកឯពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តជីវភាពរស់នៅមុនគម្រោងគឺ ០.៤៤៩០ (SD = ០.៥០២៥៤) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យមនៃការធ្វើតេស្តបង្កើនភាពក្រោយគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ ១.៧៧៥៥ (SD = ០.០៦០២២) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជា ពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ។

ភូមិដោម ពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោងគឺ ២៥៥.១៥ (SD = ១២៧.២៧) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូល ក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋ កិច្ច គឺ ២៨៨.៩៧ (SD = ៨០.៩៨) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃកម្រិតប្រាក់ចំណូល របស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានការកើនឡើងជាមធ្យម ១៦១.២៥ ។ ចំណែកឯពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តជីវភាពរស់នៅមុនគម្រោងគឺ ១.៣៧៥០ (SD =

០.១២៥០០) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យមនៃការធ្វើតេស្តបដិវត្តកាយគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ ២.១២៥ (SD = ០.៣៤១៥៧) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួម នៃដីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ។

ភូមិក្រាំងទ្រមូង ពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោងគឺ ២៥៣.៨៤ (SD = ៨៨.៩៤) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូល ក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ ៣៩១.៨៨ (SD = ១១៨.១១) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃកម្រិតប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានការកើនឡើងជាមធ្យម ១៣៨.០៣។ ចំណែកពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តដីវភាពរស់នៅមុនគម្រោងគឺ ១.០០០០ (SD = ០.០៦៧៨១) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យមនៃការធ្វើតេស្តបដិវត្តកាយគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ ២.០៦៦៧ (SD = ០.០៦៦៦៧) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃដីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ។

ភូមិស្លា ពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោងគឺ ២២០.២៩ (SD = ៦០.៩៩) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូល ក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច គឺ ៣៤៣.៤៣ (SD = ៩៤.៩៧)។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃកម្រិតប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានការកើនឡើងជាមធ្យម ១២៣.១៣។ ចំណែកពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តដីវភាពរស់នៅមុនគម្រោងគឺ ០.៦៩៧៧ (SD = ០.០៩១៣៥) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យមនៃការធ្វើតេស្តបដិវត្តកាយគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ ២.០០០០ (SD = ០.០៤៧០៦) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃដីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ។

ភូមិក្រសាំងពុល ពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោងគឺ ២៤៤.៦៤ (SD = ៩៤.៩៧) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូល ក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច

គឺ ៣៤៧.៦១ (SD = ៦២.៦៦) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃកម្រិតប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានការកើនឡើងជាមធ្យម ១០២.៩៧ ។ ចំណែកឯពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តជីវភាពរស់នៅមុនគម្រោងគឺ ១.២៥៥៨ (SD = ០.៤៩២៤៧) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យមនៃការធ្វើតេស្តបង្កើនភាពក្រោយគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ ២.១៣៩៥ (SD = ០.៤៦៧០៨) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ។

ភូមិរលៀក ពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោងគឺ ១៨៩.៥៦ (SD = ៦៣.៥៩) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូល ក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ ៣០៩.៧៨ (SD = ៩៥.៨៨) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃកម្រិតប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានការកើនឡើងជាមធ្យម ១២០.២១ ។ ចំណែកឯពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តជីវភាពរស់នៅមុនគម្រោងគឺ ០.៨០៤៣ (SD = ០.៤០១០៩) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យមនៃការធ្វើតេស្តបង្កើនភាពក្រោយគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ ១.៩១៣០ (SD = ០.៨៤៤៨៨) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ។

ជារួមលទ្ធផល នៃការវិភាគMean បានបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃកម្រិតប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅឃុំតាអូរ បន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានការកើនឡើង និងធ្វើឱ្យកម្រិតជីវភាពរស់នៅប្រសើរឡើងជាងមុន។ លើកលែងភូមិដោម t-value = -2.892 (p=0.011, p>01) ដែលបញ្ជាក់ថាគម្រោងមិនបានចូលរួមចំណែកលើកស្ទួយកម្រិតជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងភូមិដោមទេ ក្នុងនោះក៏បានបង្ហាញផងដែរនូវកម្រិតបម្រែបម្រួលប្រាក់ចំណូលគឺប្រាក់ចំណូលមុនចូលគម្រោង ២៥៥.១៥ (SD = ១២៧.២៧) និងប្រាក់ចំណូលក្រោយគម្រោង ៤១៦.៤០ (SD = ២០៧.៨០) ដែលមានកំណើនមធ្យម ១៦១.២៥ ដោយហេតុថាប្រជាពលរដ្ឋនៅភូមិដោម

មានកម្រិតជីវភាពរស់នៅ និងមានប្រាក់ល្អ ជាងភូមិផ្សេងទៀត ទោះបីជាមិនមានគម្រោងចូលមកជួយ
ក៏ដោយ។

៤.៤.លទ្ធផលនៃ Pair t-test តាមភូមិ

តារាង៤.៣. លទ្ធផលនៃPair-Sample T-test តាមភូមិ

Group	ភូមិ	SD	Sig.	Confidence Interval (95%)
Pre- Income vs Post- Income Test	តាអូរត្បូង	41.26	<.01	Lower: -114.34 Upper: -88.63
	តាអូរជើង	63.05	<.01	Lower: -139.68 Upper: -104.21
	ជាប្ដីលិច	51.09	<.01	Lower: -147.71 Upper: -107.28
	ជាប្ដីកើត	40.07	<.01	Lower: -126.15 Upper: -103.13
	ដោម	223.06	<.01	Lower: -280.11 Upper: -42.38
	ក្រាំងទ្រមូង	99.02	<.01	Lower: -175.10 Upper: -101.06
	ស្លា	123.13	<.01	Lower: -138.33 Upper: -107.94

	ក្រសាំងពុល	102.97	<.01	Lower: -113.61 Upper: -92.34
	រលៀក	120.21	<.01	Lower: -133.61 Upper: -106.57

Group	ភូមិ	SD	Sig.	Confidence Interval (95%)
Pre-living vs Post-living	តាអូរត្បូង	.57685	<.01	Lower: -1.53690 Upper: -1.17738
	តាអូរជើង	.73083	<.01	Lower: -1.67614 Upper: -1.26504
	ជាប្តីលិច	.49210	<.01	Lower: -1.56504 Upper: -1.17570
	ជាប្តីកើត	.59118	<.01	Lower: -1.49634 Upper: -1.15672
	ដោម	.57735	<.01	Lower: -1.05765 Upper: -0.44235
	ក្រាំងទ្រមូង	.36515	<.01	Lower: -1.20302 Upper: -0.93032

	ស្នា	.51339	<.01	Lower: -1.46032 Upper: -1.14433
	ក្រសាំងពុល	.39093	<.01	Lower: -1.00403 Upper: -0.76341
	រលៀក	.31470	<.01	Lower: -1.20215 Upper: -1.01524

លទ្ធផលតេស្ត The paired t-test បានបង្ហាញពីភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងខ្លាំងរវាងប្រាក់ចំណូលមុន និងក្រោយ របស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតាមភូមិទាំង៩ភូមិ ដែលបានចូលរួមគម្រោង បានបង្ហាញដូចខាងក្រោមនេះ ៖

ភូមិតាអូរត្បូង($t(៤២) = -១៥.៩៤០, p = 0.000$)។ ភាពខុសគ្នាជាមធ្យមនៃ ៤១.២៦ បង្ហាញថាការអន្តរាគមន៍មានឥទ្ធិពលវិជ្ជមាន ដែលនាំឱ្យទទួលបានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់បន្ទាប់ពីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ ចន្លោះពេលទំនុកចិត្ត ៩៥% នៃ [១១៤.៣៤, ៨៨.៦៣]។ ការវិភាគទិន្នន័យបានបង្ហាញថា ប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោង (២០០.៨៩) គឺតិចជាងប្រាក់ចំណូលមធ្យមក្រោយគម្រោង (៣០២.៣៨) ដោយមានភាពខុសគ្នាជាមធ្យម ១០១.៤៨ ($p = 0.00$) ដែលបង្ហាញពីប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តគម្រោង។ ទំនាក់ទំនងវិជ្ជមានកម្រិតមធ្យម ($r = 0.៨៩៤$) រវាងប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយគម្រោង បង្ហាញថាគម្រោងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជះឥទ្ធិពលលើប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

ភូមិអូរជើង($t(៥១) = -១៣.៨១១, p = 0.000$)។ ភាពខុសគ្នាជាមធ្យមនៃ ៦៣.០៥ បង្ហាញថាការអន្តរាគមន៍មានឥទ្ធិពលវិជ្ជមានដែលនាំឱ្យទទួលបានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់បន្ទាប់ពីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ ចន្លោះពេលទំនុកចិត្ត ៩៥% នៃ [១៣៩.៦៨, ១០៤.២១]។ ការវិភាគទិន្នន័យ

បានបង្ហាញថា ប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោង (២៥៥.០០) គឺតិចជាងប្រាក់ចំណូលមធ្យមក្រោយគម្រោង (៣៧៦.៩៦) ដោយមានភាពខុសគ្នាជាមធ្យម ១២១.៩៥ ($p = 0.00$) ដែលបង្ហាញពីប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តគម្រោង។ ទំនាក់ទំនងវិជ្ជមានកម្រិតមធ្យម ($r = 0.៨០៥$) រវាងប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយគម្រោង បង្ហាញថាគម្រោងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជះឥទ្ធិពលលើប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

ភូមិជាវប្បីលិច ($t(២៧) = -១២.៩៦៧, p=0.០០០$) ។ ភាពខុសគ្នាជាមធ្យមនៃ ៥១.០៩

បង្ហាញថាការអនុវត្តគម្រោងមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមានដែលនាំឱ្យទទួលបានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់បន្ទាប់ពីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ ចន្លោះពេលទំនុកចិត្ត ៩៥% នៃ [១៤៧.៧១, ១០៧.២៨]។ ការវិភាគទិន្នន័យបានបង្ហាញថា ប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោង (១៩២.៧៧) គឺតិចជាងប្រាក់ចំណូលមធ្យមក្រោយគម្រោង (៣២០.២៧) ដោយមានភាពខុសគ្នាជាមធ្យម ១២៧.៥០ ($p = 0.000$) ដែលបង្ហាញពីប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តគម្រោង។ ទំនាក់ទំនងវិជ្ជមានកម្រិតមធ្យម ($r = 0.៥២០$) រវាងប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយគម្រោង បង្ហាញថាគម្រោងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជះឥទ្ធិពលលើប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

ភូមិភូមិជាវប្បីកើត ($t(៤៩) = -២០.០២៧, p=0.០០០$) ។ ភាពខុសគ្នាជាមធ្យមនៃ ៤០.០៧

បង្ហាញថាការអនុវត្តគម្រោងមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមានដែលនាំឱ្យទទួលបានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់បន្ទាប់ពីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ ចន្លោះពេលទំនុកចិត្ត ៩៥% នៃ [១២៦.១៥, ១០៣.១៣]។ ការវិភាគទិន្នន័យបានបង្ហាញថា ប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោង (១៧៤.៣៣) គឺតិចជាងប្រាក់ចំណូលមធ្យមក្រោយគម្រោង (២៨៨.៩៧) ដោយមានភាពខុសគ្នាជាមធ្យម ១១៤.៦៤ ($p = 0.00$) ដែលបង្ហាញពីប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តគម្រោង។ ទំនាក់ទំនងវិជ្ជមានកម្រិតមធ្យម ($r = 0.៩១១$) រវាងប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយគម្រោង បង្ហាញថាគម្រោងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជះឥទ្ធិពលលើប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

ភូមិដោម ($t(96) = -2.892, p = 0.009$) ។ ភាពខុសគ្នាជាមធ្យមនៃ ៥១.០៩ បង្ហាញថា ការអនុវត្តកម្មវិធីមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមានដែលនាំឱ្យទទួលបានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់បន្ទាប់ពីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនោះទេ។ ចន្លោះពេលទំនុកចិត្ត ៩៥% នៃ ២៨០.១១ , ៣២.៣៨ ។ ការវិភាគទិន្នន័យបានបង្ហាញថា ប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោង (២៥៥.១៥) គឺតិចជាងប្រាក់ចំណូលមធ្យមក្រោយគម្រោង (៤១៦.៤០) ដោយមានភាពខុសគ្នាជាមធ្យម ១៦១.២៥ ($p = 0.499$) ដែលបង្ហាញពីប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តគម្រោង។ ទំនាក់ទំនងវិជ្ជមានកម្រិតមធ្យម ($r = 0.982$) រវាងប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយគម្រោង បង្ហាញថាគម្រោងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមិនបានជះឥទ្ធិពលលើប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

ភូមិក្រាំងទ្រមូង ($t(110) = -7.635, p = 0.000$) ។ ភាពខុសគ្នាជាមធ្យមនៃ ៩៩.០២ បង្ហាញថាការអនុវត្តកម្មវិធីមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមានដែលនាំឱ្យទទួលបានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់បន្ទាប់ពីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ ចន្លោះពេលទំនុកចិត្ត ៩៥% នៃ (១១៧៥.១០, ១០១.០៦) ការវិភាគទិន្នន័យបានបង្ហាញថា ប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោង (២៥៣.៨៤) គឺតិចជាងប្រាក់ចំណូលមធ្យមក្រោយគម្រោង (៣៩១.៨៨) ដោយមានភាពខុសគ្នាជាមធ្យម ១៣៨.០៣ ($p = 0.000$) ដែលបង្ហាញពីប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តគម្រោង។ ទំនាក់ទំនងវិជ្ជមានកម្រិតមធ្យម ($r = 0.974$) រវាងប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយគម្រោង បង្ហាញថាគម្រោងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជះឥទ្ធិពលលើប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

ភូមិស្លា $t(143) = -16.350, p = 0.000$ ។ ភាពខុសគ្នាជាមធ្យមនៃ ៤៩.៣៨ បង្ហាញថាការអនុវត្តកម្មវិធីមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមានដែលនាំឱ្យទទួលបានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់បន្ទាប់ពីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ ចន្លោះពេលទំនុកចិត្ត ៩៥% នៃ [១៣៨.៣៣, ១០៧.៩៤] ។ ការវិភាគទិន្នន័យបានបង្ហាញថាប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោង (២២០.២៩) គឺតិចជាងប្រាក់ចំណូលមធ្យមក្រោយគម្រោង (៣៤៣.៤៣) ដោយមានភាពខុសគ្នាជាមធ្យម ១២៣.១៣ ($p = 0.000$) ដែលបង្ហាញពីប្រសិទ្ធភាព

នៃការអនុវត្តគម្រោង។ ទំនាក់ទំនងវិជ្ជមានកម្រិតមធ្យម ($r = 0.៨៨៩$) រវាងប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយគម្រោង បង្ហាញថាគម្រោងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជះឥទ្ធិពលលើប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

ភូមិក្រសាំងពុល ($t(៤២) = -១៩.៥៥៥, p=0.000$)។ ភាពខុសគ្នាជាមធ្យមនៃ៤៣.១២ បង្ហាញថាការអនុវត្តមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមានដែលនាំឱ្យទទួលបានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់បន្ទាប់ពីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ ចន្លោះពេលទំនុកចិត្ត៩៥%នៃ[១១៣.៦១, ៩២.៣៤]។ ការវិភាគទិន្នន័យបានបង្ហាញថា ប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោង (២៤៤.៦៤) គឺតិចជាងប្រាក់ចំណូលមធ្យមក្រោយគម្រោង (៣៤៧.៦១) ដោយមានភាពខុសគ្នាជាមធ្យម ១០២.៩៧ ($p = 0.000$) ដែលបង្ហាញពីប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តគម្រោង។ ទំនាក់ទំនងវិជ្ជមានកម្រិតមធ្យម ($r = 0.៨$) រវាងប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយគម្រោង បង្ហាញថាគម្រោងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជះឥទ្ធិពលលើប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

ភូមិរលៀក ($t(៤៦) = -១៧.៧៥៣, p=0.000$)។ ភាពខុសគ្នាជាមធ្យមនៃ៤៥.៩២ បង្ហាញថាការអនុវត្តមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមានដែលនាំឱ្យទទួលបានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់បន្ទាប់ពីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ ចន្លោះពេលទំនុកចិត្ត៩៥%នៃ[១៣៣.៨៥, ១០៦.៥៧] ការវិភាគទិន្នន័យបានបង្ហាញថា ប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោង (១៨៩.៥៦) គឺតិចជាងប្រាក់ចំណូលមធ្យមក្រោយគម្រោង (៣០៩.៧៨) ដោយមានភាពខុសគ្នាជាមធ្យម ១២០.២២ ($p = 0.000$) ដែលបង្ហាញពីប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តគម្រោង។ ទំនាក់ទំនងវិជ្ជមានកម្រិតមធ្យម ($r = 0.៩១៣$) រវាងប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយគម្រោង បង្ហាញថាគម្រោងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជះឥទ្ធិពលលើប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

សរុបសេចក្តីមក យើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា គម្រោងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចដែលបានអនុវត្ត នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគិរីវង់ ខេត្តតាកែវ វាបានចូលរួមចំណែកផ្លាស់ប្តូរ លើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅ បង្កើនមុខរបរ សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ និងប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅតាមបណ្តាភូមិទាំង៩ភូមិលើក

លែងតែភូមិដោម ដែលមិនបានជះឥទ្ធិពលទៅលើ ។ប៉ុន្តែទោះបីយ៉ាងណានេះក្តី តាមទិន្នន័យ នៃការវិភាគប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅភូមិដោម នៅតែមានបម្រែបម្រួលជាមធ្យម ១៦១.៤០ ។

៤.៣. លទ្ធផលនៃ Pair t-test នៅឃុំតាអូរ

ការបកស្រាយលទ្ធផលនៃការវិភាគភាពជាប់ទាក់ទងគ្នា និងការផ្លូវផ្តង់ t-test គឺមានសារសំខាន់សម្រាប់ការយល់ដឹងពីផលប៉ះពាល់នៃការរកឃើញសម្រាប់ការសិក្សាបច្ចុប្បន្ននៅក្នុងរបាយការណ៍និក្ខេបបទ និងជាវិធីដើម្បីចូលទៅផ្នែកនីមួយៗនៃធាតុផ្សំមាន៖ Correlation, Mean និង Pair test ដូចខាងក្រោមនេះ៖

៤.៣.១. Correlation

ការជាប់ទាក់ទងគ្នាដោយវាស់កម្លាំង និងទិសដៅ នៃទំនាក់ទំនងរវាងអថេរពីរគឺប្រាក់ចំណូលមុន និងក្រោយ របស់សមាជិកគម្រោង និងជីវភាពរបស់ពួកគាត់មុន និង ក្រោយគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ដែលជាធម្មតាបង្ហាញជាមេគុណជាប់ទាក់ទងគ្នា ២. Pearson's r)

Variables		N	R _{xy}	Sig.
Pair 1	Pre-Income vs Post Income	346	0.861	.000
Pair 2	Pre-Living vs. Post-Living	346	0.423	.000

មេគុណទំនាក់ទំនងជីវភាពរស់នៅ មុន និង ក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចរបស់សមាជិកនៃ $r = 0.៨៦១$ ($p < 0.01$) បង្ហាញពីទំនាក់ទំនងវិជ្ជមានរវាងប្រាក់ចំណូលមុន និងក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ។ នេះបង្ហាញថាបុគ្គលដែលមានប្រាក់ចំណូលមុនខ្ពស់ទំនងជាទទួលបានប្រាក់

ចំណូលកាន់តែច្រើនបន្ទាប់ពីចូលរួមក្នុងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចទោះបីជាត្រូវការការវិភាគបន្ថែមដើម្បីស្វែងរកកត្តាមូលដ្ឋានដែលមានឥទ្ធិពលទំនាក់ទំនងនេះក៏ដោយ។

៤.៣.២. ការវិភាគ Mean

មធ្យមភាគជាតម្លៃមធ្យមនៃចំណុចទិន្នន័យនៃការសិក្សា។ ផ្តល់នូវទំនោរកណ្តាល នៃការវាស់វែងនៃទិន្នន័យ។

Variables		Mean	N	SD	Std.E. Mean
Pair 1	Pre-Income	218.44	346	74.62	4.01169
	Post-Income	338.76	346	105.15	5.65302
Pair 2	Pre-living	.7688	346	.60314	.03242
	Post-living	1.9769	346	.38754	.02083

ពិន្ទុមធ្យមនៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូល មុន គម្រោង គឺ ២១៨.៤៤ (SD = ៧៤.៦២) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តប្រាក់ចំណូល ក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ៣៣៨.៧៦ (SD = ១០៥.១៥) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃកម្រិតប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានការកើនឡើងជាមធ្យម១២០.៣២។ ចំណែកពិន្ទុមធ្យម នៃការធ្វើតេស្តជីវភាពរស់នៅមុនគម្រោងគឺ០.៧៦ (SD=០.៦០) ខណៈពេលដែលពិន្ទុមធ្យមនៃការធ្វើតេស្តជីវភាពក្រោយគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចគឺ១.៩៧ (SD=០.៣៨) ។ នេះបង្ហាញពីភាពប្រសើរឡើងជារួមនៃជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបន្ទាប់ពីគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ។

៤.៣.៣. វិភាគ Pair Sample T-test

ការធ្វើតេស្ត A paired Simple t-test ជាមធ្យោបាយប្រៀបធៀបផ្លូវផ្ទង់ នៃក្រុមពាក់ព័ន្ធពីដើម្បីកំណត់ថា តើមានភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងសំខាន់តាមស្ថិតិរវាងពួកគេ ឬ អត់។

Group	Mean D.	SD	Sig.	Confidence Interval (95%)
Pre vs. Post- Income Test	120.32	55.83	0.000	Lower: -126.23 Upper: -114.42

Group	Mean D.	SD	Sig.	Confidence Interval (95%)
Pre vs. Post- Living Test	-1.20	.56	0.000	Lower: -1.26 Upper: -1.14

លទ្ធផលតេស្ត The paired t-test បានបង្ហាញពីភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងខ្លាំងរវាងប្រាក់ចំណូល និងជីវភាពរស់នៅ មុន និងក្រោយគម្រោង ($t(៣៤៦) = -៤០.៨០, p = ០.០០០$)។ ភាពខុសគ្នាជាមធ្យមនៃ ៥៥.៨៣ បង្ហាញថាការអនុវត្តគម្រោងមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមាន ដែលនាំឱ្យទទួលបានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់បន្ទាប់ពីការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ ចន្លោះពេលទំនុកចិត្ត ៩៥% នៃ [១២៦.២៣, ១១៤.៤២] គាំទ្របន្ថែមទៀតថាភាពខុសគ្នានៃមធ្យមពិតទំនាក់ទំនងជារវាង 2.1 និង 8.3 ដែលបង្ហាញពីការផ្លាស់ប្តូរដ៏មានអត្ថន័យ

"ការវិភាគទិន្នន័យបានបង្ហាញថា ប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោង (២១៨.៤២) គឺតិចជាងប្រាក់ចំណូលមធ្យមក្រោយគម្រោង (៣៣៨.៧៦) ដោយមានភាពខុសគ្នាជាមធ្យម ១២០.៣២ ($p = ០.០០$) ដែលបង្ហាញពីប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តគម្រោង។ ទំនាក់ទំនងវិជ្ជមានកម្រិតមធ្យម ($r =$

០.៨៦១) រវាងប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយគម្រោង បង្ហាញថាគម្រោងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចជះឥទ្ធិពលលើប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

ដូច្នេះ សម្មតិកម្មសូន្យ(H_0)៖ “មិនមានភាពខុសប្លែកគ្នារវាងប្រាក់ចំណូលមុន និងប្រាក់ចំណូលបន្ទាប់ពីគម្រោងពិពិធកម្ម ត្រូវបដិសេធនៅកម្រិត ១% មានន័យថា ប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋមុន និងក្រោយ ពីចូលជាសមាជិកគម្រោង ពិតជាមានភាពខុសគ្នាយ៉ាងពិតប្រាកដ។

សរុបសេចក្តីមក យើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា គម្រោងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចដែលបានអនុវត្តនៅឃុំតាអូរ ស្រុកគិរីវង់ ខេត្តតាកែវ វាបានចូលរួមចំណែកផ្លាស់ប្តូរ លើកកម្ពស់សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ និងកម្រិតជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងជាងមុន តាមរយៈការបង្កើនមុខរបរបន្ថែមក្រៅពីកសិកម្ម បច្ចេកទេសកសិកម្ម ការរកទីផ្សារសម្រាប់លក់ផលិតផល មានន័យថា ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច វាបានបង្កើនមុខរបរចម្រុះផ្សេងពីមុខរបរប្រភពតែមួយ ។

៤.៤ ទំនាក់ទំនងរវាង មុខរបរ បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល រយៈពេលចូលជាសមាជិកគម្រោង និងទីផ្សារផលិតផល របស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅឃុំតាអូរ

ការវិភាគChi-Square បានបង្ហាញទិន្នន័យដូចខាងក្រោមនេះ៖

Chi-Square	រយៈពេលចូលជាសមាជិក និងកម្រិតជីវភាព	ឌីជីថល និង កម្រិត ជីវភាព	ទីផ្សារ និង កម្រិត ជីវភាព
X^2	29.96	24.42	16.83
Sig.	<.01	<.01	<.05
Phi	0.29	0.26	0.22
Cramer's V	0.20	0.18	0.15
សម្មតិកម្មសូន្យ	មានទំនាក់ទំនង	មានទំនាក់ទំនង	មានទំនាក់ទំនង

ផ្អែកលើលទ្ធផល នៃការវិភាគទិន្នន័យ រយៈពេលចូលជាសមាជិកគម្រោង បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល និងបញ្ហាទីផ្សារលក់ផលិតផល របស់ប្រជាពលរដ្ឋ ៣៤៦គ្រួសារ នៅឃុំតាអូរ តាម Chi-Square បានបង្ហាញលទ្ធផលដូចខាងក្រោមនេះ៖

លទ្ធផល នៃការវិភាគ រយៈពេលចូលជាសមាជិកគម្រោង និងជីវភាពរស់នៅក្រោយគម្រោង ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច $X^2=29.96$, $p=0.000$ ($p<0.01$) , $\phi=0.29$ និង Cramer's $V=0.20$ មានន័យថាតម្លៃ Chi-Square មានសារៈសំខាន់នូវកម្រិត ៥ និង១ ភាគរយ។ ក្នុងករណីនេះសម្មតិកម្មទី២ គឺ

Ho2: មិនមានទំនាក់ទំនងរវាងរយៈពេលចូលជាសមាជិកនិងជីវភាពរស់នៅបន្ទាប់ពីគម្រោង ពិពិធកម្ម សេដ្ឋកិច្ចនៅឃុំអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវទេ “ត្រូវបានបដិសេធ” ។ដូច្នេះយើងអាចសន្និដ្ឋាន ថា រយៈពេលចូលជាសមាជិកគម្រោង មានទំនាក់ទំនងទៅនឹងជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ បើបានចូល គម្រោងរយៈពេលយូរ កាន់តែធ្វើឱ្យប្រាក់ចំណូលរបស់គាត់ប្រែប្រួលកម្រិតខ្ពស់។

លទ្ធផល នៃការវិភាគ បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល និងជីវភាពរស់នៅក្រោយគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច $X^2=24.42$, $p=0.002$ ($p<0.01$) , $\phi=0.26$ និង Cramer's $V=0.18$ មានន័យថាតម្លៃ Chi-Square មានសារៈសំខាន់នូវកម្រិត ៥ និង១ ភាគរយ។ ក្នុងករណីនេះសម្មតិកម្មទី៣ គឺ

Ho3: មិនមានទំនាក់ទំនងរវាងបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលនិងជីវភាពរស់នៅបន្ទាប់ពីរបស់គម្រោង ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច នៅឃុំអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវទេ “ត្រូវបានបដិសេធ”។ ដូច្នេះយើងអាចសន្និដ្ឋាន បានថា បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល និងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្រោយគម្រោងមានទំនាក់ទំនងគ្នា ។

លទ្ធផល នៃការវិភាគ ទីផ្សារលក់ផលិតផល និងជីវភាពរស់នៅក្រោយគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច $X^2=16.83$, $p=0.032$ ($p<0.05$) , $\phi=0.22$ និង Cramer's $V=0.15$ មានន័យថាតម្លៃ Chi-Square មានសារៈសំខាន់នូវកម្រិត ៥ និង១ ភាគរយ។ ក្នុងករណីនេះសម្មតិកម្មទី៤ គឺ

Ho4: មិនមានទំនាក់ទំនងរវាងទីផ្សារនិងជីវភាពរស់នៅបន្ទាប់ពីរបស់គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនៅឃុំអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវទេ “ត្រូវបានបដិសេធ”។ ដូច្នេះយើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា ទីផ្សារលក់ផលិតផលជនបទ និងជីវភាពរស់នៅក្រោយគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច មានទំនាក់ទំនងខ្លាំង។

ជាមួយមក រយៈពេលចូលជាសមាជិកគម្រោង ចំណេះដឹងបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ទីផ្សារលក់ផលិតផល កសិកម្ម និងមិនមែនកសិកម្ម របស់ប្រជាពលរដ្ឋ មានទំនាក់ទំនងទៅនឹង កម្រិតជីវភាពរស់នៅក្រោយគម្រោង។ មានន័យថាប្រជាពលរដ្ឋដែលបានចូលជាសមាជិកគម្រោងរយៈពេលច្រើនឆ្នាំគាត់បានទទួលនូវចំណេះដឹង ការបណ្តុះបណ្តាល បច្ចេកទេស វិជ្ជាជីវៈ បំណិនជីវិត មូលដ្ឋានគ្រឹះព័ត៌មានវិទ្យា ការស្វែងរកទីផ្សារសម្រាប់ផលិតផលជនបទ បានច្រើន ដែលវាបានជំរុញនូវកំណើនប្រាក់ចំណូលរបស់គាត់ឱ្យកាន់តែខ្ពស់ជាងពីមុនតាមរយៈចំណេះដឹងដែលគម្រោងផ្តល់ជូន។

៤.៥.ការបកស្រាយការវិភាគបែបគុណវិស័យ

ព័ត៌មានទូទៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

យោងតាមលទ្ធផល នៃការចុះអង្កេត និងជួបសម្ភាសន៍ទៅតាមកម្រងសំណួរបែបគុណវិស័យ ដោយផ្ទាល់ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ២០គ្រួសារ ក្នុងភូមិចំនួន ៣ភូមិ ដែលទទួលបានព័ត៌មានទូទៅគឺ៖

បរិយាយ	ភូមិដោម	ភូមិជាប្តីលិច	ក្រាំងទ្រមូង	ស្រ្តីសរុប
ស្រី	៥	២	២	៩
ប្រុស	៤	៤	៣	១១
អាយុ	៣០- ៥៥	៣០- ៥៥	៣០- ៥៥	
សរុបរួម	៩	៦	៥	

យោងតាមតាមទិន្នន័យ ដែលបានចុះសម្ភាសន៍ផ្ទាល់ជាមួយនឹងប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ២០ គ្រួសារ ក្នុងនោះមានស្រី ៩នាក់ ស្មើនឹង ៤៥% ប្រុស ១១នាក់ ស្មើនឹង៥៥% ប្រជាពលរដ្ឋមកពីភូមិ ដោមចំនួន ៩នាក់ស្មើនឹង៤៥% ប្រជាពលរដ្ឋមកពីភូមិក្រាំងទ្រមូងចំនួន ៦នាក់ស្មើនឹង៣០% និង ប្រជាពលរដ្ឋមកពីភូមិជាវប្បិលិច ចំនួន ៥នាក់ស្មើនឹង២៥% ។ ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានជួបសម្ភាសន៍ មានអាយុស្ថិតនៅចន្លោះ ៣០-៥៥ឆ្នាំ ដែលជាសមាជិកគម្រោង ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានចូលជា សមាជិកគម្រោងរយៈពេល៥ ឆ្នាំ(២០១៩)មានចំនួន ១៧នាក់ ស្មើនឹង៨៥% ប្រជាពលរដ្ឋចំនួន២ នាក់ស្មើនឹង ១០% ចូលជាសមាជិកបានរយៈពេល២ឆ្នាំ ប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ១នាក់ ស្មើនឹង៥% ចូលជា សមាជិកគម្រោងរយៈពេល១ឆ្នាំ ។

គុណភាព និងប្រសិទ្ធភាព ប្រាក់ចំណូល និងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

ផ្អែកលើការជួបដោយផ្ទាល់ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ដើម្បីវិភាគកម្រិតស្ថានភាព នៃប្រសិទ្ធភាព និង ការវាយតម្លៃគម្រោងដែលចូលរួមអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ ដែលបានបង្ហាញនូវលទ្ធផលតាមកម្រងសំណួរ នេះ៖

បរិយាយ	បម្រែបម្រួល ប្រាក់ចំណូល			
១.ប្រាក់ចំណូលនិងសេដ្ឋកិច្ច	កើនឡើង	តិចតួច	គ្មាន	ផ្សេងៗ
កម្រិតប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយ គម្រោង	៩៥%	៥%		
និរន្តរភាព នៃប្រាក់ចំណូល	១០០%			
ប្រភពចំណូលចម្បងមាននិរន្តរភាព កម្រិតណាបើប្រៀបធៀបទៅនឹងមុន គម្រោង	១០០%			

២. ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និង ជីវភាពរស់នៅ				
មុខរបរ មុនគម្រោង	១០០%			ធ្វើស្រែ
មុខរបរ ក្រោយគម្រោង	១០០%			ដាំដំណាំ ផលិត ទឹកសុទ្ធ សាប៊ូ ខ្នាតតូច
ជំនាញថ្មីដែលជាផ្នែកមួយ នៃគំនិត ផ្តួចផ្តើមគម្រោងពិពិធកម្ម ហើយវា បានជះឥទ្ធិពលដល់ជីវភាពរស់នៅ	១០០%			
ជំនាញថ្មី(ការចិញ្ចឹមសត្វ និង បច្ចេកទេសកសិកម្ម អាជីវកម្មផលិត ទឹកសុទ្ធ និងផលិតសាប៊ូលាងបាន)	៨០%	២០%		
៣. ការធ្វើពិពិធកម្មការងារ និងជីវភាព រស់នៅ				
ប្រភេទការងារ ឬសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច បានចូលរួមមុនគម្រោង	១០០%			ធ្វើស្រែ
ប្រភេទការងារ ឬសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច បានចូលរួមក្រោយគម្រោងពិពិធកម្ម	៨០%			ការផលិតទឹក សុទ្ធ សាប៊ូលាង បណ្តុះបណ្តាល បំនិនជីវិត និង សហគ្រិនភាព

៤.សន្តិសុខ និងភាពធន់នឹងការចិញ្ចឹមជីវិត				
គម្រោងបានជួយដល់គ្រួសារអ្នកអំពីការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ ឬ អស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុបែបណា	១០០%			
មានការផ្លាស់ប្តូរបែបណាអំពីសមត្ថភាពដោះស្រាយវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចដែលមិនបានរំពឹងទុក(ការប្រែប្រួលតម្លៃនិងគ្រោះធម្មជាតិ)	៩៥%	៥%		
៥.ផលប៉ះពាល់សង្គម និងសហគមន៍				
គម្រោងបានប៉ះពាល់ដល់ទំនាក់ទំនងនិងតួនាទីរបស់សហគមន៍ដែរឬទេ ?	១០០%			មិនមានផលប៉ះពាល់ទេ
អត្ថប្រយោជន៍សង្គម និងសហគមន៍ដ៏ធំបំផុតដែលទទួលបានពីគម្រោង	១០០%			
ប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាអ្វីខ្លះក្នុងការសម្របខ្លួនទៅនឹងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចថ្មីដែលណែនាំដោយគម្រោង	១០០%			កង្វះដើមទុន សម្ភារកសិកម្ម ប្រព័ន្ធទឹក ស្រោចស្របមិនគ្រប់គ្រាន់
មានអ្វីសម្រាប់ឱ្យគម្រោងធ្វើការកែលម្អ	១០០%			មិនមានទេ

ពេញចិត្តកម្រិតណាចាប់តាំងពីចាប់ផ្តើមគម្រោង	១០០%			ពេញចិត្តខ្លាំង
ផែនការអនាគតរបស់អ្នកសម្រាប់ការទ្រទ្រង់ឬការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចទៅលើជីវភាពរបស់នៅរបស់អ្នក	១០០%			រកដើមទុន កៀងគរការចូល រួមពីដៃគូ ខាងក្រៅ

តាមការវិភាគ និងចម្លើយរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ បានបង្ហាញថាប្រជាពលរដ្ឋដូចគ្នា ៩៥% មានកំណើនប្រាក់ចំណូលដែលធ្វើឱ្យជីវភាពគ្រួសាររបស់គាត់ផ្លាស់ប្តូរប្រសើរជាងមុន បន្ទាប់ពីចូលជាសមាជិកគម្រោង និងមាន៥% ដែលមិនមានការប្រែប្រួលទៅលើប្រាក់ចំណូល ដោយរក្សាបាននូវកំណើនថេរ មុន និងក្រោយគម្រោង។ កសិកម្មជាប្រភពចំណូលចម្បងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដូចគ្នា ស្មើនឹង ១០០% នឹងជាមុខរបរដំបូងគេ មុនពេលចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្ម ។ ប៉ុន្តែក្រោយពីចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្ម ប្រជាពលរដ្ឋស្មើនឹង ១០០% បានបង្កើតមុខរបរបន្ថែមដូចជា ការដាំដំណាំ បន្ទាប់បន្សំ ការផលិតទឹកសុទ្ធ ការផលិតសាប៊ូ ការចិញ្ចឹមសត្វ និងមុខរបរបន្ទាប់បន្សំផ្សេងទៀតដែលជួយបង្កើននូវប្រាក់ចំណូលដល់គ្រួសារ ជាពិសេសបានចូលរួមការងារជាមួយសហគមន៍ និងការងារជាមួយ ភូមិ ឃុំផងដែរ ។ មួយវិញទៀតប្រភពចំណូលចម្បងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ឥឡូវនេះ មាននិរន្តរភាពកម្រិតល្អប្រសើរជាងមុន បើប្រៀបធៀបទៅនឹងពេលមុនចូលជាសមាជិកគម្រោង ដែលប្រជាពលរដ្ឋអាចគ្រប់គ្រងការផលិតលើសតម្រូវការ ទីផ្សារលក់ផលិតផលកសិកម្មមានការគាំទ្រ និងមានការបញ្ជាទិញពីទីផ្សារកសិផល ផ្សារទំនើប នៅឯទីក្រុងភ្នំពេញ។ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចបានជះឥទ្ធិពលដល់ជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋយ៉ាងប្រាកដ ដោយបានផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់សង្គម និងសហគមន៍ នៅឃុំតាអូរ ស្មើនឹង ១០០% មានន័យថា គម្រោងបានបង្រៀនប្រជាពលរដ្ឋឱ្យចេះសាមគ្គីភាព ជួយគ្នា ការ

ថែទាំបរិស្ថាន ការថែទាំសុខភាព បង្រៀនអំពីបំណិនជីវិត សហគ្រិនភាព គំនិតផ្តួចផ្តើមអាជីវកម្មខ្នាតតូច ការចុះបញ្ជីផលិតផល ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ និងការគ្រប់គ្រងនូវហានិភ័យដែលជាហេតុណាមួយកើត ឡើង ឱ្យបានប្រសើរជាងមុន ក្នុងនោះប្រជាពលរដ្ឋក៏ទទួលបាននូវការចេះចាត់ចែងរៀបចំ ផែនការហិរញ្ញវត្ថុ បានល្អប្រសើរជាងមុន ជាមួយនឹងអត្ថប្រយោជន៍ដ៏ធំរបស់គម្រោងដែលបានផ្តល់ដល់សហគមន៍គឺការ កែលម្អរូបភាពស្ថានភាពនៅមានប្រព័ន្ធទឹកស្អាត ផ្លូវ ប្រព័ន្ធស្រោចស្រប និងការបង្កើតអាជីវកម្មខ្នាតតូច និងការចងក្រងក្រុមឥណទាន ជូនដល់សហគមន៍។ ផ្ទុយមកវិញ គម្រោងមិនមានផលវិបាក និងប៉ះ ពាល់ដល់ទំនាក់ទំនង និងតួនាទី របស់សហគមន៍នោះទេ។ ជាមួយនឹងស្ថានភាពល្អប្រសើរទាំងអស់នេះ ប្រជាពលរដ្ឋក៏នៅជួបបញ្ហាប្រឈម និងឧបសគ្គមួយចំនួនបានលេចឡើងនៅក្នុងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចថ្មី នេះ ដើម្បីសម្របខ្លួនទៅនឹងសកម្មភាពពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចថ្មីនេះផងដែរ រួមមាន កង្វះដើមទុន ដើម្បី បង្កើតមុខរបរថ្មី ពង្រីកមុខរបរ អាជីវកម្ម និងសម្ភារៈកសិកម្មបែបទំនើប ដូចជា ម៉ាស៊ីនច្រូតកាត់ស្រូវ ត្រាក់ទ័រ ម៉ាស៊ីនសំងួតស្រូវ សម្ភារវេចខ្ចប់រក្សាទុកដាក់ កសិផល។ ទន្ទឹមនឹងនោះដែរ ប្រជាពលរដ្ឋបាន ពេញចិត្តនឹងគម្រោងពិពិធកម្មនេះយ៉ាងខ្លាំងស្មើនឹង ១០០% និងមានផែនការបង្កើតមុខរបរថ្មីបន្ថែម ដូចជាការចិញ្ចឹមសត្វ ដែលវាជាមុខរបរដែលអាចទ្រទ្រង់ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចឱ្យស្ថិតនៅចីរភាព។

សរុបសេចក្តីមកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចវាពិតជាបានជះឥទ្ធិពលដល់បម្រែបម្រួលជីវភាព របស់ប្រជាពលរដ្ឋឱ្យកាន់តែល្អ និងខុសប្លែកពីមុន ដែលកាលពីដើមប្រជាពលរដ្ឋមានផលរបរពីប្រភព តែមួយ ងាកមកដាំដំណាំ ការបើកអាជីវកម្មខ្នាតតូច ពង្រីកទីផ្សារលក់ផលិតផល ការធ្វើកសិកម្មបែប ទំនើប បង្កើតមុខរបរមិនមែនកសិកម្ម ដែលជួយបង្កើននូវប្រភពចំណូល និងបានជំរុញកម្រិតជីវភាព រស់នៅល្អប្រសើរ ប្រកបដោយសុខុមាលភាព។

៤.៦ សន្និដ្ឋាន

ឆ្លងកាត់លទ្ធផលវិភាគបែបបរិមាណវិស័យ និងវិភាគបែបគុណវិស័យ វិធីសាស្ត្រចម្រុះ ទៅលើប្រជាពលរដ្ឋនៅឃុំតាអូរ ដោយការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចពិតជាបានធ្វើឱ្យប្រាក់ចំណូល និងជីវភាពគ្រួសារនៅតាមជនបទមានភាពប្រសើរឡើង តាមរយៈការផ្តល់នូវលំហូរប្រាក់ចំណូលបន្ថែមពីផលរបរផ្សេងៗពីមុនរបស់ខ្លួន និងមាននិរន្តរភាព កាត់បន្ថយហានិភ័យ ឬអស្ថេរភាពតម្លៃ បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ និងវិបត្តិនយោបាយសក ។ តាមរយៈគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនេះដែរ ប្រជាពលរដ្ឋមានសមត្ថភាពអាចគ្រប់គ្រងនូវការផលិតលើស ការស្វែងរកទីផ្សារដោយពង្រីកវិសាលភាពរបស់ខ្លួន ការស្វែងរកដៃគូសហការដើម្បីធានាឱ្យបាននូវចីរភាពសេដ្ឋកិច្ចថ្មីនេះ ជាមួយនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុគ្រួសារបានល្អ និងការធ្វើកសិកម្មបែបទំនើប ដែលធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារកាន់តែធូរធា។

ជំពូកទី៥

ការផ្តល់សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍

សេចក្តីផ្តើម

គោលបំណងនៅក្នុងជំពូកទី៥នេះសង្ខេបការរកឃើញពីលទ្ធផលសំខាន់ៗនៃការស្រាវជ្រាវ។ លើសពីនេះទៅទៀត ការបង្ហាញពីផលប៉ះពាល់នៃគោលនយោបាយ វិសាលភាពសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវ និងការសន្និដ្ឋាន បន្ថែមលើសពីនេះទៅទៀតគឺ ការរកឃើញការទាក់ទងសំខាន់ៗនៃការស្រាវជ្រាវ និយាយអំពីការអនុវត្តគម្រោង និង វិសាលភាពក្នុងការស្រាវជ្រាវបន្ថែមទៀតទៅថ្ងៃអនាគត

៥.១. សង្ខេបលទ្ធផល នៃការស្រាវជ្រាវ

យោងតាមលទ្ធផលស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទខាងលើនេះ បានបង្ហាញថា គម្រោងពិពិធកម្ម សេដ្ឋកិច្ច វាបានចូលរួមចំណែកលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាព និងប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ៣៤៦គ្រួសារនៅ ឃុំតាអូរ ស្រុកគិរីវង់ ខេត្តតាកែវ តាមរយៈការផ្តល់បច្ចេកទេសកសិកម្ម ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញមូលដ្ឋាន (ការផលិតសាប៊ូ ការកែច្នៃផលិតផលសហគមន៍ ការផលិតទឹកសុទ្ធ) និង បណ្តុះគំនិតភាពជាសហគ្រិន។ ប្រជាពលរដ្ឋដែលជាសមាជិកគម្រោង បានចូលរួមចងក្រងជាសហគមន៍ឥណទាន ការចែកចាយទឹកស្អាត ដែលវាបានជួយរុញច្រានសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសាររបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅទីនោះ មានមុខរបរបន្ថែមក្រៅពីកសិកម្ម ផងដែរ។

៥.២. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ក្រោយពីការវិភាគទិន្នន័យ បានបង្ហាញថាកម្រិតជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវបានលើកកម្ពស់តាមរយៈការកើនឡើង នៃប្រាក់ចំណូល ស្ថិតនៅតម្លាតមធ្យមប្រចាំខែ ១២០.៣២\$ ប្រាក់

ចំណូលមុន ពេលទទួលផលគម្រោង ២១៨.៤៤\$ និងប្រាក់ចំណូលក្រោយគម្រោង ៣៣៨.៧៦\$ (យោងតាមការធ្វើតេស្ត Paired of Simple T-Test) ។ ទោះបីជាលទ្ធផលបម្រែបម្រួលមិនមានតួលេខខ្ពស់ក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែនៅតែបង្ហាញនូវភាពខុសប្លែកពីមុនដដែល មុនពេលដែលពលរដ្ឋដែលជាសមាជិកមិនទាន់បានទទួលផលគម្រោង និងបន្ទាប់ពីទទួលផលគម្រោង។

៥.៣. លទ្ធផលនិងអនុសាសន៍ (Implications and Recommendations)

៥.៣.១. លទ្ធផល (Implications)

ផ្អែកលើការរកឃើញសំខាន់ៗពីការសិក្សាទៅលើផលប៉ះពាល់នៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងឃុំតាអូរ ខាងក្រោមនេះជាផលប៉ះពាល់ និងសំណូមពរមួយចំនួន៖

១.ការផ្លាស់ប្តូរសេដ្ឋកិច្ចជាវិជ្ជមាន ៖ ភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងកម្រិតប្រាក់ចំណូលមុន និង ក្រោយ គម្រោង បង្ហាញថាការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចអាចនាំទៅរកភាពប្រសើរឡើងយ៉ាងច្រើនក្នុងជីវភាពរស់នៅ។ នេះបង្ហាញថាគំនិតផ្តួចផ្តើមបែបនេះអាចជាឧបករណ៍ដ៏មានប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។

២.ការកាត់បន្ថយហានិភ័យ ៖ ការផ្លាស់ប្តូរឆ្ពោះទៅរកប្រភពចំណូលចម្រុះទំនងជាកាត់បន្ថយ ភាពងាយរងគ្រោះ ចំពោះការប្រែប្រួលសេដ្ឋកិច្ច ធ្វើឱ្យគ្រួសារកាន់តែមានភាពធន់នឹងការប្រឈមមុខនឹងការប៉ះទង្គិចខាងក្រៅ (ឧ. ការធ្លាក់ចុះទីផ្សារ ឬ គ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ) ។

៣.សក្តានុពលសម្រាប់ការធ្វើមាត្រដ្ឋាន៖ ជោគជ័យដែលបានសង្កេតឃើញនៅក្នុងឃុំតាអូរបង្ហាញថាយុទ្ធសាស្ត្រធ្វើពិពិធកម្មស្រដៀងគ្នានេះអាចត្រូវបានចម្លងជាគំរូស សម្រាប់ នៅ ឃុំដទៃទៀតដែលមានសក្តានុពលនាំទៅរកផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងទូលំទូលាយនៅក្នុងតំបន់។

៤.ការពង្រឹងការចូលរួមរបស់សហគមន៍៖ លទ្ធផលវិជ្ជមានអាចពង្រឹងទំនាក់ទំនងសហគមន៍ និងលើកទឹកចិត្តដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរួមគ្នាឆ្ពោះទៅរកគំនិតផ្តួចផ្តើមសេដ្ឋកិច្ចនាពេលអនាគតជំរុញ វប្បធម៌នៃការសហការនិងការច្នៃប្រឌិត។

ផ្អែកលើលទ្ធផលគោលនយោបាយដែលបានរកឃើញខាងលើអនុសាសន៍មួយចំនួនបាន ចូលរួមចំណែកដូចខាងក្រោម៖

៥.៣.២. អនុសាសន៍ (Recommendations)

១.ការអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយ៖ គស្វីមតិសម្រាប់គោលនយោបាយក្នុងស្រុក និងថ្នាក់ជាតិ ដែលគាំទ្រកម្មវិធីពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ដោយធានាថាគម្រោងនេះត្រូវបានតម្រឹមតាមតម្រូវការ និងសមត្ថ ភាពរបស់សហគមន៍។

២.ការវិនិយោគលើការបណ្តុះបណ្តាល៖ ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលសមាជិកគោលដៅ និងកម្ម វិធីកសាងសមត្ថភាពដើម្បីបំពាក់ឱ្យសមាជិកសហគមន៍នូវជំនាញចាំបាច់សម្រាប់ចូលរួមក្នុងសកម្មភាព សេដ្ឋកិច្ចថ្មីៗ ដូចជាសហគ្រិនភាព ឬការអនុវត្តកសិកម្ម ឬ កសិ-សហកម្ម ប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

៣.លទ្ធភាពប្រើប្រាស់ធនធាន៖ ជួយសម្រួលដល់ការចូលប្រើប្រាស់ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ ដូចជា កម្ចីខ្នាតតូច ឬជំនួយ ដើម្បីជួយបុគ្គល និងក្រុមវិនិយោគក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹង ប្រែងធ្វើពិពិធកម្ម និងចាប់ផ្តើមបណ្តាក់ទុនថ្មីៗ។

៤.ការត្រួតពិនិត្យ និងការវាយតម្លៃ៖ បង្កើតក្របខណ្ឌដ៏រឹងមាំមួយសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យបន្ត និងការវាយតម្លៃ នៃគម្រោងធ្វើពិពិធកម្ម ដើម្បីវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់របស់សមា ជិកគម្រោងតាមពេល វេលា និងសម្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រតាមតម្រូវការ។

៦ វិធីសាស្ត្រផ្ដោតលើសហគមន៍៖ ចូលរួមសមាជិកសហគមន៍ក្នុងការរៀបចំផែនការ និងការអនុវត្តគម្រោងចម្រុះ ដើម្បីធានាថាពួកគេមានលក្ខណៈសមស្របតាមវប្បធម៌ និងបំពេញតម្រូវការជាក់លាក់របស់ប្រជាជន។

៦.ការអភិវឌ្ឍភាពជាដៃគូ៖ ជំរុញភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងតួអង្គក្នុងវិស័យឯកជន ដើម្បីប្រើប្រាស់ធនធាន និងជំនាញបន្ថែមក្នុងការលើកកម្ពស់ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។

ដោយផ្ដោតលើផលប៉ះពាល់ និងសំណូមពរទាំងនេះ ភាគីពាក់ព័ន្ធអាចបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងរួមចំណែកដល់ការកែលម្អប្រកបដោយនិរន្តរភាពក្នុងជីវភាពរស់នៅក្នុងឃុំតាអូរ និងឃុំដទៃទៀត ។

៥.៤. ផែនការណ៍តំណត់និងការស៊ើបអង្កេតប្រចាំឆ្នាំ

បន្ទាប់ពីសិក្សាវិភាគទិន្នន័យនិងផ្តល់លទ្ធផលដូចដែលបានពោលខាងលើ នៅក្នុងផ្នែកនេះ ជាការតម្រង់ទិសទៅលើផែនការណ៍តំណត់និងការសិក្សាអនាគតដូចខាងក្រោម៖

វិសាលភាពភូមិសាស្ត្រមានកំណត់៖ ការសិក្សានេះផ្ដោតទាំងស្រុងលើឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ដែលអាចកំណត់លទ្ធភាពទូទៅនៃការរកឃើញចំពោះតំបន់ផ្សេងទៀតដែលមានបរិបទសេដ្ឋកិច្ច សង្គម វប្បធម៌ និងភូមិសាស្ត្រខុសៗគ្នា។

ការពឹងផ្អែកលើប្រាក់ចំណូលជាសូចនាករតែមួយគត់៖ ការវិភាគផ្ដោតលើកម្រិតប្រាក់ចំណូលមុន និងក្រោយគម្រោង ដែលមិនអាចចាប់យកទិដ្ឋភាពផ្សេងទៀតនៃជីវភាពរស់នៅ ដូចជាការអប់រំ សុខភាព ឬសុខុមាលភាពសង្គម ដែលអាចត្រូវបានជះឥទ្ធិពលដោយការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចផងដែរ។

ភាពលំអៀងនៃការរំលឹកសក្តានុពល៖ ប្រសិនបើទិន្នន័យសម្រាប់កម្រិតប្រាក់ចំណូលមុនគម្រោងត្រូវបានប្រមូលត្រឡប់មកវិញតាមរយៈការស្ទង់មតិដែលបានរាយការណ៍ដោយខ្លួនឯង វាអាចមានភាពមិនត្រឹមត្រូវដោយសារតែការកំណត់ការចងចាំរបស់អ្នកចូលរួម។

កង្វះការពិចារណាលើកត្តាខាងក្រៅ៖ ការសិក្សានេះមិនគិតពីឥទ្ធិពលខាងក្រៅ (ឧ. លក្ខខណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ការផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយ ឬគ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ) ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់កម្រិតប្រាក់ចំណូលដោយឯករាជ្យពីគម្រោងធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។

ការផ្តោតអារម្មណ៍រយៈពេលខ្លី៖ ការវិភាគអាចចាប់យកការផ្លាស់ប្តូរភ្លាមៗនៃកម្រិតប្រាក់ចំណូល ប៉ុន្តែបរាជ័យក្នុងការដោះស្រាយនូវនិរន្តរភាពយូរអង្វែង ឬភាពធន់នៃជីវភាពរស់នៅបន្ទាប់ពីគំនិតផ្តួចផ្តើមធ្វើពិពិធកម្ម។

អវត្តមាននៃការយល់ដឹងអំពីគុណភាព៖ ការរកឃើញបរិមាណពីការធ្វើតេស្ត t-test ដែលផ្ដុំផ្គុំមាន

សារៈសំខាន់ ប៉ុន្តែកង្វះទិន្នន័យគុណភាពកំណត់ការយល់ដឹងអំពីយន្តការ ឬបញ្ហាប្រឈមជាក់លាក់ដែលបានជួបប្រទះក្នុងអំឡុងពេលគម្រោង។

សម្រាប់ទិសដៅស្រាវជ្រាវនាពេលអនាគត

ការប្រៀបធៀបតំបន់ទូលំទូលាយ៖ ពង្រីកការសិក្សាដើម្បីរួមបញ្ចូលឃុំ ឬស្រុកផ្សេងទៀតដើម្បីវាយតម្លៃលទ្ធភាពធ្វើមាត្រដ្ឋាន និងលទ្ធភាពទូទៅនៃយុទ្ធសាស្ត្រធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចនៅទូទាំងការកំណត់សេដ្ឋកិច្ចសង្គមចម្រុះ។

ការវិភាគជីវចម្រុះចម្រុះ៖ បញ្ចូលសូចនាករបន្ថែម ដូចជាការទទួលបានការអប់រំ ការថែទាំសុខភាព ឬមូលធនសង្គម ដើម្បីផ្តល់នូវការយល់ដឹងកាន់តែទូលំទូលាយអំពីផលប៉ះពាល់លើជីវភាពរស់នៅ។

ការសិក្សាបន្ទាយរយៈពេល ៖ ធ្វើការវាយតម្លៃរយៈពេលវែង ដើម្បីពិនិត្យមើលថាតើការកើនឡើងនៃប្រាក់ចំណូលដែលត្រូវបានសង្កេតឃើញមាននិរន្តរភាពតាមពេលវេលា និងរបៀបដែលវារួមចំណែកដល់ភាពធន់នៃសេដ្ឋកិច្ចទាំងមូលរបស់សហគមន៍។

ការវិភាគឥទ្ធិពលខាងក្រៅ៖ ស៊ើបអង្កេតពីរបៀបដែលកត្តាខាងក្រៅ (ឧ. ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការប្រែប្រួលទីផ្សារ ឬការផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយ) ទាក់ទងជាមួយកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងមានឥទ្ធិពលលើជីវភាពរស់នៅ។

ការបញ្ចូលវិធីសាស្ត្រគុណភាព៖ រួមបញ្ចូលការសម្ភាសន៍ ក្រុមផ្តោតអារម្មណ៍ ឬករណីសិក្សាដើម្បីចាប់យកទស្សនៈ បទពិសោធន៍ និងការយល់ដឹងរបស់អ្នកចូលរួមអំពីបញ្ហាប្រឈម និងអ្នកផ្តល់លទ្ធភាពនៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយជោគជ័យ។

ការវិភាគដែលមិនបានចែករំលែក វិភាគទិន្នន័យតាមក្រុមរង (ឧ. ភេទ អាយុ ឬមុខរបរ) ដើម្បីស្វែងយល់ពីផលប៉ះពាល់ឌីផេរ៉ង់ស្យែលនៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចលើក្រុមប្រជាសាស្ត្រផ្សេងៗនៅក្នុងឃុំ។

ការវិភាគតម្លៃ-អត្ថប្រយោជន៍៖ វាយតម្លៃគម្រោងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃប្រសិទ្ធភាពចំណាយ និងសក្តានុពលត្រឡប់មកវិញលើការវិនិយោគ ដើម្បីណែនាំការសម្រេចចិត្តគោលនយោបាយនាពេលអនាគត។

ការសិក្សាសមាហរណកម្មគោលនយោបាយ៖ ស្វែងយល់ពីរបៀបដែលគម្រោងធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចអាចត្រូវបានរួមបញ្ចូលជាមួយគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីរបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានសម្រាប់ការតម្រឹម និងផលប៉ះពាល់កាន់តែច្រើន។

តាមរយៈការដោះស្រាយដែនកំណត់ទាំងនេះ និងបន្តទិសដៅស្រាវជ្រាវនាពេលអនាគតដែលបានស្នើការសិក្សាជាបន្តបន្ទាប់អាចផ្តល់នូវការយល់ដឹងកាន់តែទូលំទូលាយអំពីតួនាទីរបស់ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចក្នុងការលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅ។

ឯកសារពិគ្រោះ

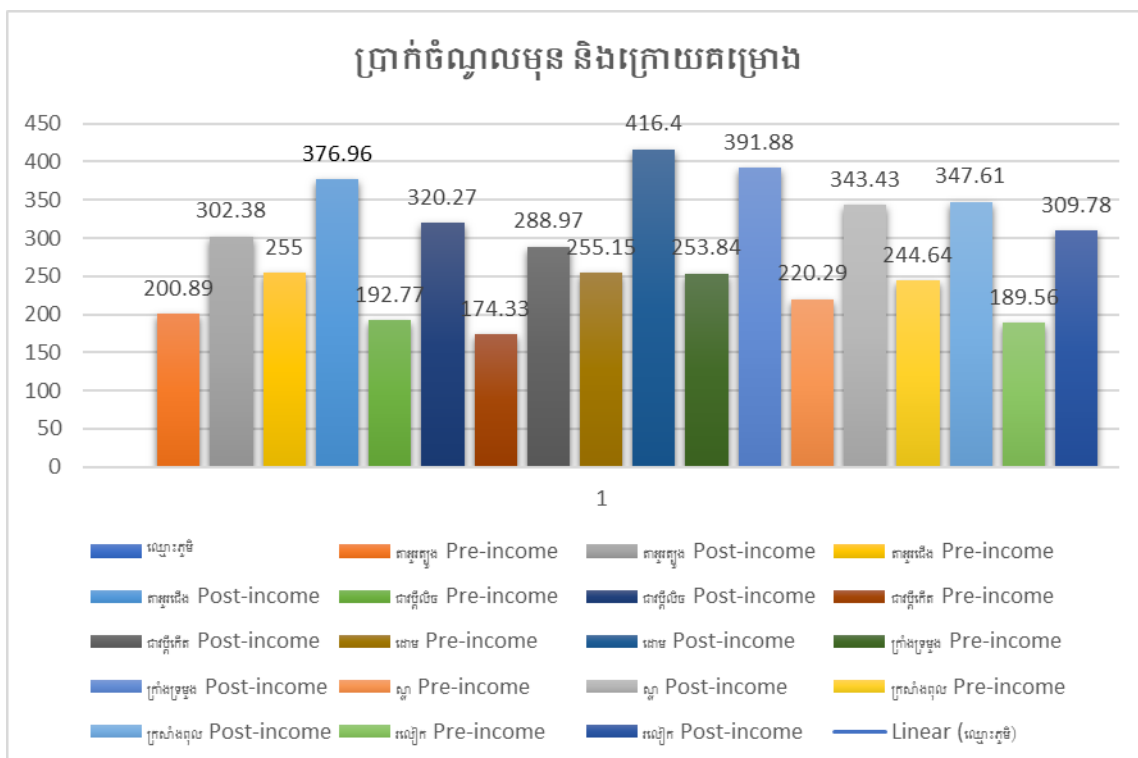
- គោលនយោបាយផែនការយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចូលកោណ-ដំណាក់កាលទី១,២៤ សីហា ២០២៤
- គោលនយោបាយផែនការយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ-ដំណាក់កាលទី៣
- វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ(១៩៩៣-២០២១) <https://www.nis.gov.kh/index.php/km/146-cambodia-economic-census-2022>
- Chhim, C., & Sok, S. (2019). Economic Diversification and Rural Poverty in Cambodia: Challenges and Opportunities. Cambodian Development Research Institute (CDRI).
- Chhim, C., & Sok, S. (2019). Economic Diversification and Rural Poverty in Cambodia: Challenges and Opportunities. Cambodian Development Research Institute (CDRI).
- Chambers, R. (2014). Rural Development: Putting the Last First. Routledge. This text provides insights into participatory rural development, useful for framing qualitative questions in community-based studies.
- **Chambers, R.** (2014). Rural Development: Putting the Last First. Routledge.
- Davis, B., Di Giuseppe, S., & Zezza, A. (2016). The Role of Agriculture in the Economic Development of Least-Developed Countries. Food and Agriculture Organization (FAO).
- Evelyn Waugh January(27,2002) :<https://www.experian.com/blogs/ask-experian/credit-education/faqs/>
- Ellis, F. (2017). Rural Livelihoods and Diversification in Developing Countries. Oxford University Press.
- **Ellis, F.** (2013). Livelihoods and Rural Poverty Reduction in Sub-Saharan Africa. Development Policy Review. This article discusses rural livelihood diversification, which can inform the development of relevant qualitative questions on economic changes.
- Freire, Clovis, (August 2017): Economic Diversification: Explaining the pattern of diversification in the global economy and its implications for fostering diversification in poorer countries

- Freire, C. (2017). Diversification and structural economic dynamics
- Freire Clovis, (2012). "Strategies for Structural Transformation in Countries in South and South-West Asia," Development Papers 1203, United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (ESCAP) South and South-West Asia Office
- IPM/QCAM Project/MAFF-JICA Technique after harvesting of vegetables/DED-GIZ
- Jason Fernando, (2024): <https://www.investopedia.com/terms/g/gdp.asp>
- Kim, S., & Sok, P. (2019). Economic Vulnerability and Rural Income in Cambodia: A Case Study of Kiri Vong District. Journal of Rural Development Studies.
- Kumar, R. (2019). Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginners. Sage Publications. This book provides a comprehensive guide to creating mixed-method questionnaires, including qualitative items tailored for livelihood and economic impact studies
- Kelly Johnstone, Lisa Kervin, and Peta Wyeth, May 24, 2022: <https://digitalchild.org.au/defining-digital-technology/>
- Kim, S., & Sok, P. (2019). Economic Vulnerability and Rural Income in Cambodia: A Case Study of Kirivong District. Journal of Rural Development Studies
- Kumar, R. (2019). Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginners. Sage Publications. This book provides a comprehensive guide to creating mixed-method questionnaires, including qualitative items tailored for livelihood and economic impact studies
- Livelihood center (IFRC/Spanish Red Cross) \Household survey to assess impact of Covid-19 on livelihoods and Food Security (covid19-livelihoods@cruzroja.es; www.livelihoodscentre.org)
- Li, L., Zhang, Z. and Xu, M. (2016): Research on the Relationship of Innovation Capability and Operating Performance Based on Moderation of Openness
- Mundlak, Y., & Larson, D. F. (2015). Agricultural Growth and Rural Poverty: Evidence from Developing Countries. The World Bank.

- Olav Sorenson, (2023): Does diversity influence innovation and economic growth ? It depends on spatial scale.
- Phan, S., & Chan, M. (2015). Agricultural Vulnerabilities and Adaptation to Climate Change in Rural Cambodia. *Cambodian Journal of Agriculture*.
- Start, D., & Johnson, C. (2021). Rural Economic Diversification: Lessons from Developing Countries. Overseas Development Institute.
- Sothorn, K. (2016). Challenges of Rural Development in Cambodia: The Role of Economic Diversification. *Journal of Cambodian Studies*.
- Tong-Kimsun (2013). The Role of Income Diversification during the Global Financial Crisis: Evidence from Nine Villages in Cambodia
- The Asian Development Bank (ADB), November (2014). Cambodia diversifying beyond garments and tourism: country diagnostic study
- Usman, Zainab and Landry, David, (April 30, 2021): Economic Diversification in Africa: How and Why It Matters).
- Wiggins, S., & Keats, S. (2014) . Rural Economic Diversification: Benefits and Challenges. Overseas Development Institute (ODI).
- Wiggins, S., & Keats, S. (2014) . Rural Economic Diversification: Benefits and Challenges. Overseas Development Institute (ODI).
- Wiggins, S., & Keats, S. (2014). *Rural Economic Diversification: Benefits and Challenges*. ODI.

Appendix

Appendix: A1: ក្រាបបម្រែបបម្រួលប្រាក់ចំណូល និងជីវភាពរស់នៅ មុន និងក្រោយគម្រោង

Appendix A2: ចំនួនសមាជិកគម្រោង

ខេត្ត: តាកែវ
ស្រុក: ត្បូងឃ្មុំ
ឃុំ: តាអូរ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

មក្សិណ្ឌូះអ្នកទទួលបានពិសម្រោចខ្សែប្រឆាំងនឹងកម្មវិធីជាយោគាបសិក្ខា CFAVC ឈ្មោះ ឃុំខ្សែស្រាប់បញ្ចូលជាតិទៅសហគមន៍កសិកម្មអន្តរជាតិ

ល.រ	ឈ្មោះភូមិ	ចំនួនអ្នកទទួលបាន			ក្រុម		ក្រុម		ស្ត្រីជាមេគ្រួសារ		សរុបផ្សេងៗ
		គ្រួសារ	ប្រុស	ស្ត្រី	សរុប	ស្ត្រី	សរុប	ស្ត្រី	សរុប	ស្ត្រី	
១	ភូមិការងារខាងក្នុង	311	567	508	17	12	26	21	53	53	
២	ភូមិការងារខាងក្រៅ	377	807	709	17	7	28	17	42	42	
៣	ភូមិប្រាសាទ	337	653	669	61	24	31	31	38	38	
៤	ភូមិស្វាយ	318	587	635	24	18	72	22	32	32	
៥	ភូមិក្រសាំងពុល	306	589	587	13	10	38	18	57	57	
៦	ភូមិជារប្តីខាងលិច	197	424	423	13	7	48	36	34	34	
៧	ភូមិជារប្តីខាងកើត	361	699	703	60	40	52	27	67	67	
៨	ភូមិត្រាំងច្រមុះ	217	460	485	27	9	19	8	47	47	
៩	ភូមិដោម	118	203	215	6	4	18	12	31	31	
	សរុប	2542	4989	4934	238	131	332	192	401	401	

ថ្ងៃទី២៨ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣

បានឃើញ និងឯកភាព
ថ្ងៃទី ៣០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០២៣

អ្នករៀបចំ

कन. ११

Appendix: B1: Correlation ប្រាក់ចំណូល និងជីវភាពរស់នៅ មុន និងក្រោយ គម្រោង របស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតាមភូមិនីមួយៗ និងនៅឃុំតាអូរ

- Correlation ប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយគម្រោងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋតាមភូមិ

Paired Samples Correlations				
		N	Correlation	Sig.
Pair 1	Pre-test Tao South & Post-Test.Tao South	42	.894	.000
Pair 1	Pre-test Tao North & Post-test Tao North	51	.805	.000
Pair 1	Pre-test Cheav Pday W & Post-test Cheav Pday W	27	.520	.005
Pair 1	Pre-test Cheav Pday E & Post-test Cheav Pday E	49	.911	.000
Pair 1	Pre-test Dorm & Post-test Dorm	16	.182	.499
Pair 1	Pre-test Krang Tramou & Post-test Krang Tramou	30	.574	.001

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	Pre-test-Sla & Post-test-Sla	43	.889	.000

Pair 1	Pre-test Krasang Poul & Post-test-Krasang Poul	42	.850	.000

Pair 1	Pre-test Roleak & Post-test Roleak	46	.913	.000

- Correlation ជីវភាពរស់នៅ មុន និងក្រោយគម្រោងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋតាមភូមិ

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	PrelivingTaoS & PostlivingTaoS	42	.040	.803

Pair 1	PrelivingTaoN & PostlivingTaoN	51	-.200	.160

Pair 2	Pre-livingCheavphdayW & Post-livingCheavphdayW	27	.237	.235

Pair 2	PrelivingcheavphdayE & PostlivingCheavphdayE	49	.191	.189

Pair 2	PrelivingDorm & PostlivingDorm	16	.098	.719
Pair 2	Prelivingkrangtramoung & PostlivingKrangTramoung	30	.509	.004
Pair 2	PrelivingSla & PostlivingSla	43	.515	.000
Pair 2	PrelivingKrosangpoul & PostlivingKrosangpoul	43	.669	.000
Pair 2	PrelivingRoleak & PostlivingRoleak	46	.626	.000

- Correlation ប្រាក់ចំណូល និងជីវភាពរស់នៅ មុន និងក្រោយ គម្រោង របស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅឃុំតាអូរ

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	Preincome & Postincome	346	.861	.000
Pair 1	Preliving & Postliving	346	.423	.000

Appendix: B2: Mean ប្រាក់ចំណូល និងជីវភាពរស់នៅ មុន និងក្រោយ គម្រោង របស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅតាមភូមិនីមួយៗ និងនៅឃុំតាអូរ

- Mean ប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយគម្រោងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋតាមភូមិ

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	Pre-test Tao South	200.8929	42	65.22433	10.06433
	Post-Test.Tao South	302.3810	42	87.40143	13.48633

Pair 1	Pre-test Tao North	255.0098	51	80.08062	11.21353
	Post-test Tao North	376.9608	51	105.89300	14.82799

Pair 1	Pre-test Cheav Pday W	192.7778	27	33.92819	6.52948
	Post-test Cheav Pday W	320.2778	27	59.74036	11.49704

Pair 1	Pre-test Cheav Pday E	174.3367	49	51.59128	7.37018
	Post-test Cheav Pday E	288.9796	49	80.98984	11.56998

Pair 1	Pre-test Dorm	255.1563	16	127.37565	31.84391
	Post-test Dorm	416.4063	16	207.80193	51.95048

Pair 1	Pre-test Krang Tramou	253.8458	30	88.94052	16.23824
	Post-test Krang Tramou	391.8833	30	118.11389	21.56455

Pair	Pre-test-Sla	220.2907	43	60.99914	9.30228
	Post-test-Sla	343.4302	43	94.97184	14.48307

Pair 1	Pre-test Krasang Poul	244.6429	42	44.69944	6.89727
	Post-test-Krasang Poul	347.6190	42	62.66673	9.66969

Pair 1	Pre-test Roleak	189.5652	46	63.59006	9.37584
	Post-test Roleak	309.7826	46	95.88452	14.13740

- **Mean** ជីវភាពរស់នៅ មុន និងក្រោយ គម្រោងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅតាមភូមិ

Paired Samples Statistics					
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	PrelivingTaoS	.5952	42	.54368	.08389
	PostlivingTaoS	1.9524	42	.21554	.03326

Pair 1	PrelivingTaoN	.5294	51	.57803	.08094
	PostlivingTaoN	2.0000	51	.34641	.04851

Pair 1	PrelivingCheavphday W	.5926	27	.50071	.09636
	PostlivingCheavphday W	1.9630	27	.19245	.03704

Pair 1	PrelivingDorm	1.3750	16	.50000	.12500
	PostlivingDorm	2.1250	16	.34157	.08539

Pair 1	Prelivingkrangtramoun g	1.0000	30	.37139	.06781
	PostlivingKrangTramou ng	2.0667	30	.36515	.06667

Pair 1	PrelivingSla	.6977	43	.59900	.09135
	PostlivingSla	2.0000	43	.30861	.04706

Pair 1	PrelivingKrosangpoul	1.2558	43	.49247	.07510
	PostlivingKrosangpo ul	2.1395	43	.46708	.07123

- **Mean** ជីវភាពរស់នៅ មុន និងក្រោយ គម្រោងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅឃុំតាអូរ

Paired Samples Statistics

	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean

Pair 1	Preincome	218.4405	346	74.62174	4.01169
	Postincome	338.7673	346	105.15225	5.65302

Pair 1	Preliving	.7688	346	.60314	.03242
	Postliving	1.9769	346	.38754	.02083

Appendix: B3: The Paired Simple T-Test ប្រាក់ចំណូល និងជីវភាពរស់នៅ មុន និងក្រោយ គម្រោង របស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតាមភូមិ

➤ The Paired Simple T-Test ប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយ គម្រោង របស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតាមភូមិនីមួយៗ

		Mean	Std. Deviation	Paired Differences		95% Confidence Interval of the Difference		t	df	Sig. (2-tailed)
				Mean	Std. Error	Lower	Upper			
Pair 1	Pre-test Tao South - Post-Test.Tao South	-101.48810	41.26084	6.36669		-114.34588	-88.63031	-15.940	41	.000

Pair 1	Pre-test Tao North - Post-test Tao North	-121.95098	63.05967	8.83012		-139.68680	-104.21516	-13.811	50	.000

Pair 1	Pre-test Cheav Pday W - Post-test Cheav Pday W	-127.50000	51.09381	9.83301		-147.71204	-107.28796	-12.967	26	.000

Pair 1	Pre-test Cheav Pday E - Post-test Cheav Pday E	-114.64286	40.07155	5.72451	-126.15275	-103.13296	-20.027	48	.000

Pair 1	Pre-test Dorm - Post-test Dorm	-161.25000	223.06389	55.76597	-280.11236	-42.38764	-2.892	15	.011

Pair 1	Pre-test Krang Tramou - Post-test Krang Tramou	-138.03750	99.02292	18.07903	-175.01326	-101.06174	-7.635	29	.000

Pair 1	Pre-test-Sla - Post- test-Sla	-123.13953	49.38639	7.53135	-138.33842	-107.94065	-16.350	42	.000

Pair 1	Pre-test Krasang Poul - Post-test- Krasang Poul	-102.97619	34.12780	5.26603	-113.61116	-92.34122	-19.555	41	.000

Pair 1	Pre-test Roleak - Post-test Roleak	-120.21739	45.92816	6.77174	-133.85637	-106.57841	-17.753	45	.000

- The Paired Simple T-Test ប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយ គម្រោង របស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតាមភូមិ
នីមួយៗ

Paired Samples Test								
Paired Differences								
Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference		t	df	Sig. (2- tailed)	
			Lower	Upper				

Pair 1	PrelivingTaoS - PostlivingTaoS	-1.35714	.57685	.08901	-1.53690	-1.17738	-15.247	41	.000

Pair 1	PrelivingTaoN - PostlivingTaoN	-1.47059	.73083	.10234	-1.67614	-1.26504	-14.370	50	.000

Pair 1	PrelivingCheavphdayW - PostlivingCheavphdayW	-1.37037	.49210	.09471	-1.56504	-1.17570	-14.470	26	.000

Pair 1	PrelivingcheavphdayE - PostlivingCheavphdayE	-1.32653	.59118	.08445	-1.49634	-1.15672	-15.707	48	.000

Pair 1	PrelivingDorm - PostlivingDorm	- .75000	.57735	.14434	-1.05765	-.44235	-5.196	15	.000

Pair 1	Prelivingkrangtramoung - PostlivingKrangTramoung	-1.06667	.36515	.06667	-1.20302	-.93032	-16.000	29	.000

Pair 1	PrelivingSla - PostlivingSla	-1.30233	.51339	.07829	-1.46032	-1.14433	-16.634	42	.000

Pair 1	PrelivingKrosangpoul - PostlivingKrosangpoul	-.88372	.39093	.05962	-1.00403	-.76341	-14.824	42	.000

- The Paired Simple T-Test ប្រាក់ចំណូល និងជីវភាពរស់នៅ មុន និងក្រោយ គម្រោង របស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅឃុំតាអូរ

		Paired Differences							
		Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval of the Difference		t	df	Sig. (2-tailed)
					Lower	Upper			
Pair 1	Preincome - Postincome	-120.32688	55.83325	3.00161	-126.23065	-114.42311	-40.087	345	.000
Pair 1	Preliving - Postliving	-1.20809	.56213	.03022	-1.26753	-1.14865	-39.976	345	.000

Appendix: C1: Chi-Squared Test រយៈពេលចូលជាសមាជិក និងជីវភាពរស់នៅ ក្រោយគម្រោង របស់ប្រជាពលរដ្ឋ

Chi-Square Tests

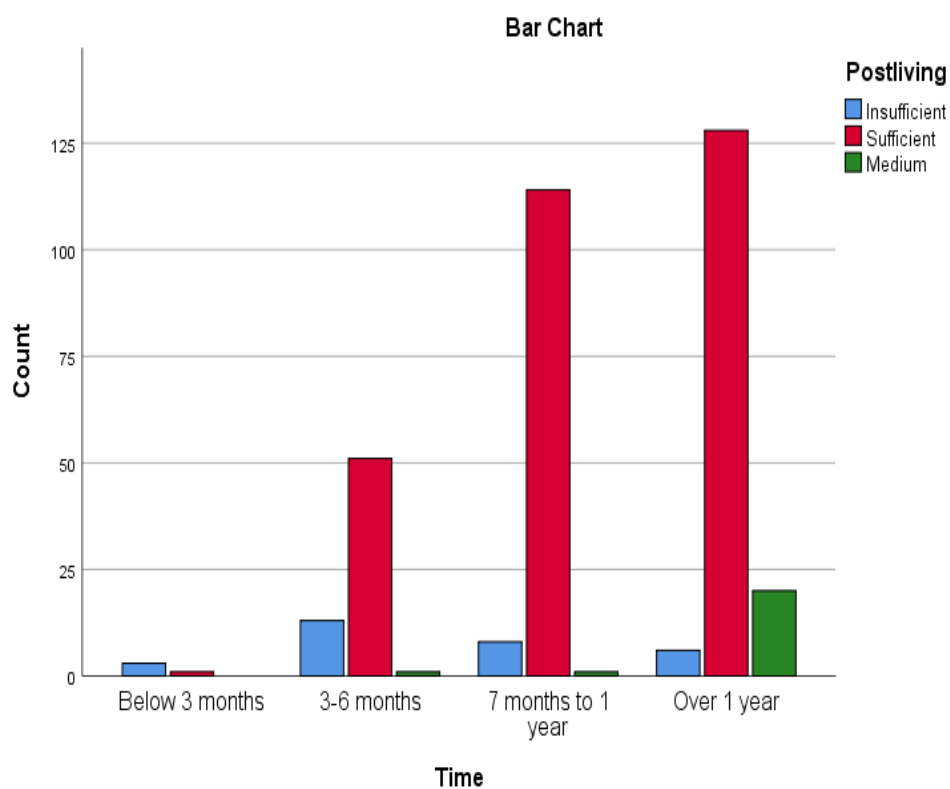
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	56.794 ^a	6	.000
Likelihood Ratio	45.675	6	.000
Linear-by-Linear Association	35.362	1	.000
N of Valid Cases	346		

a. 4 cells (33.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .25.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	56.794 ^a	6	.000
Likelihood Ratio	45.675	6	.000
Linear-by-Linear Association	35.362	1	.000
N of Valid Cases	346		

a. 4 cells (33.3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .25.

Appendix: C2: Chi-Squared Test បញ្ជាក់វិទ្យា និងជីវភាពរស់នៅ ក្រោយគម្រោង របស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងក្រាប

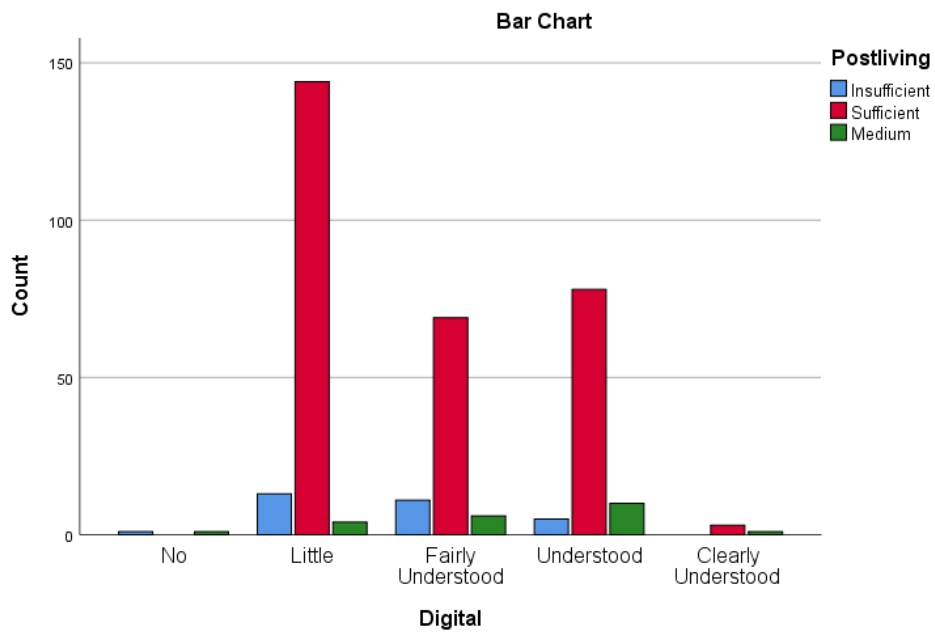
Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	24.419 ^a	8	.002
Likelihood Ratio	20.458	8	.009
Linear-by-Linear Association	5.274	1	.022

N of Valid Cases	346		

a. 6 cells (40.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .13.

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	.266	.002
	Cramer's V	.188	.002
N of Valid Cases		346	

Appendix: C3: Chi-Squared Test ទីផ្សារលក់ផលិតផល និងជីវភាពរស់នៅ ក្រោយគម្រោង
របស់ប្រជាពលរដ្ឋ

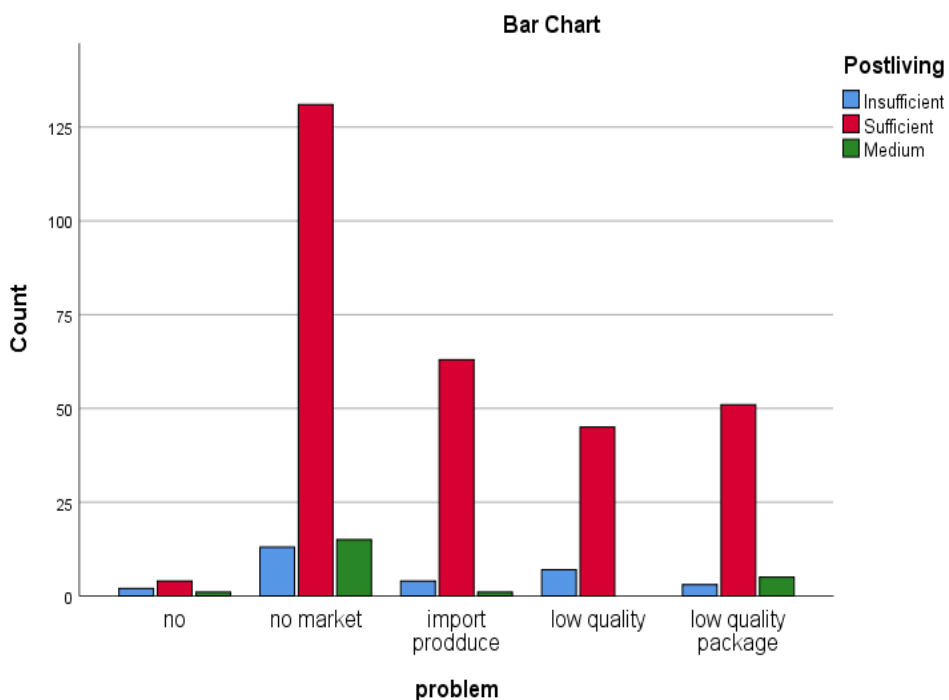
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	16.832 ^a	8	.032
Likelihood Ratio	19.500	8	.012
Linear-by-Linear Association	.133	1	.715
N of Valid Cases	345		

a. 7 cells (46.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .45.

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	.221	.032
	Cramer's V	.156	.032
N of Valid Cases		345	

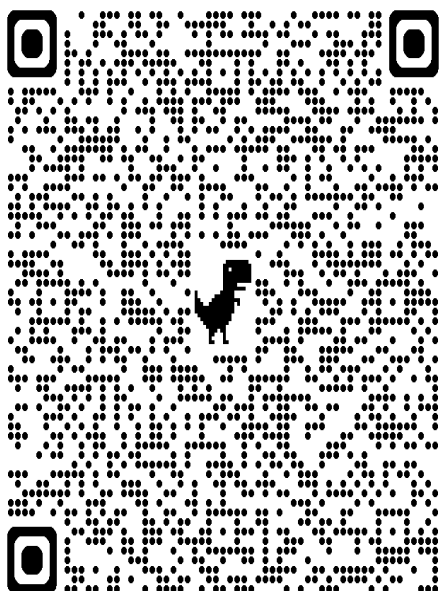

AppendixD1: អនុក្រឹត្យស្តីពីការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

AppendixD2: របាយការណ៍លទ្ធផលគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច នៅស្រុកគិរីវ័ង ខេត្តតាកែវ

AppendixD3: ផែនទីឃុំតាអូរ ស្រុកគិរីវ័ង ខេត្តតាកែវ

Google map:10.575290603135969, 104.73598236477497 និងQR code ឃុំតាអូរ

តារាងឧបសម្ព័ន្ធទី១

**ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ**

**កម្រងសំណួរ
ប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយ គម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច**

នាងខ្ញុំឈ្មោះ លី បុប្ផា ជានិស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ នៅសាកលវិទ្យាល័យជាតិគ្រប់គ្រង (NUM) ជំនាន់ទី១៦ ក្រុមទី២៥ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០២៣-២០២៤ ដែលកំពុងសិក្សាស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទស្តីពីការសិក្សាផលប៉ះពាល់ពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចទៅលើជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋ៖ ការវិភាគប្រៀបធៀបកម្រិតប្រាក់ចំណូល មុន និងក្រោយ គម្រោង នៅឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវ។ ការស្រាវជ្រាវនេះមានគោលបំណងរកឱ្យឃើញពីបម្រែបម្រួលប្រាក់ចំណូល មុន និង ក្រោយ របស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅឃុំតាអូរ ស្រុកគីរីវង់ ខេត្តតាកែវ ក្នុងការចូលជាសមាជិកគម្រោងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងកំណត់អត្តសញ្ញាណពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ ដូច្នេះសូមលោក-លោកស្រី មេត្តាផ្តល់ព័ត៌មានពិត ដល់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវរបស់នាងខ្ញុំ។ ព័ត៌មានទាំងអស់នេះមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ចូលរួមចំណែកបង្ហាញឱ្យឃើញពីប្រសិទ្ធភាពរបស់គម្រោង ដែលអាចជាគំរូ ទៅអនុវត្តនៅភូមិ ឃុំ ស្រុក ខេត្តផ្សេងៗដើម្បីជួយអភិវឌ្ឍន៍ដល់សេដ្ឋកិច្ចប្រជាពលរដ្ឋនៅតម្រូវជនបទ។ នាងខ្ញុំសូមអះអាងថា នឹងរក្សាការសម្ងាត់ចំពោះរាល់ព័ត៌មានដែលបានផ្តល់ឱ្យមកនាងខ្ញុំនឹងត្រូវបានយកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងគោលបំណង នៃការស្រាវជ្រាវតែប៉ុណ្ណោះ។

ជាចុងក្រោយនាងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណដល់លោក-លោកស្រីយ៉ាងជ្រាលជ្រៅដែលបានចំណាយពេលវេលាមានតម្លៃក្នុងការបំពេញកម្រងសំណួរ និងសូមឱ្យលោក-លោកស្រីព្រមទាំងក្រុមគ្រួសារជួបតែសំណាងល្អ សុកមង្គល រកស៊ីមានបាន សុខចម្រើន ត្រជាក់ត្រជុំនៅក្នុងគ្រួសារជានិច្ចនិរន្ត។

តើលោកស្រីមានសំណួរអ្វីចង់សួរយើងខ្ញុំទាក់ទងនឹងការស្ទង់មតិនេះដែរ ឬទេ ?

តើលោកស្រីយល់ព្រមចូលរួមក្នុងការស្ទង់មតិនេះដែរឬទេ ? បាទ/ចាស |__| ទេ |__|

I. ព័ត៌មានទូទៅ

ក. អាយុ ៖ 1. ២០ - ២៩ ឆ្នាំ ☐ , 2. ៣០-៣៩ ឆ្នាំ ☐ , 3. ៤០- ៤៩ឆ្នាំ ☐
 , 4. ចាប់ពី ៥០ឆ្នាំឡើងទៅ ☐

ខ. ភេទ ៖ 1. ប្រុស ☐ , 0. ស្រី ☐

ខ. ទឹកនៃបច្ចុប្បន្ន៖

1. ភូមិតាអូរខាងត្បូង ☐
2. ភូមិ តាអូរខាងជើង ☐
3. ភូមិ ជាវប្តីខាងលិច ☐
4. ភូមិ ជាវប្តីខាងកើត ☐
5. ភូមិ ដោម ☐
6. ភូមិ ត្រាំងទ្រមូង ☐
7. ភូមិ ស្លា ☐
8. ភូមិ ក្រសាំងពុល ☐
9. ភូមិ រលៀក ☐

គ. កម្រិតការអប់រំ៖ 1.បឋមសិក្សា ☐ , 2. អនុវិទ្យាល័យ ☐ , 3. វិទ្យាល័យ ☐ ,
4.សាកលវិទ្យាល័យ ☐ ។

ឃ. មុខរបរ៖ 1.កសិករ ☐ , 2. អាជីវករ ☐ , 3.មន្ត្រីរាជការ ☐ , 4.បុគ្គលិក/កម្មករ ☐

ង. សមាជិកគ្រួសារ៖ 1. ក្រោម៤នាក់ ☐ , 2. ៥នាក់ ☐ , 3. លើសពី ៥នាក់ ☐

II. ការចូលរួមដំណើរការគម្រោង

ច. ចំនួនសមាជិកដែលមានការងារធ្វើ ឬអាចស្វែងរកប្រាក់ចំណូលជួយគ្រួសារ ។

1. ១នាក់ ☐ , 2. ២នាក់ ☐ , 3. ៣នាក់ ☐ , លើសពី ៣នាក់ ☐

ឆ. តើប្រាក់ចំណូលកាលពី២ឆ្នាំមុន(មុនចូលសមាជិកគម្រោងអាជីវកម្ម) រកបានជាមធ្យមប៉ុន្មានក្នុង១ខែ ? ចំនួន(គិតជាមធ្យម).....(រៀល)

ជ. តើស្ថានភាពជីវភាពរបស់អ្នក រស់នៅពេលនោះ យ៉ាងដូចម្តេចដែរ ?

0.ខ្វះខាត ☐ , 1. គ្រាន់តែគ្រប់ ☐ , 2. មធ្យម ☐ , 3. ធូរធារ ☐

ឈ. តើបច្ចុប្បន្ន អ្នកចូលជាសមាជិកគម្រោងអាជីវកម្ម/កសិកម្ម ក្នុងសហគមន៍ដែរឬទេ ?

0. ទេ ☐ , 1. ចាស/បាទ ☐

ញ. តើអ្នកបានចូលជាសមាជិកគម្រោងអាជីវកម្ម/កសិកម្ម ក្នុងសហគមន៍មានរយៈពេលប៉ុន្មាន ? 1.

ក្រោម ៣ ខែ ☐ , 2. ៣ ទៅ ៦ ខែ ☐ , 3. ៧ ខែ ទៅ ១ ឆ្នាំ ☐ , 4. លើសពី៣ ឆ្នាំ ☐

ដ.តើប្រាក់ចំណូលបច្ចុប្បន្ន (បន្ទាប់ពីចូលរួមក្នុងគម្រោង) រកបានជាមធ្យមប៉ុន្មាន ក្នុង ១ ខែ ? ចំនួន (គិតជាមធ្យម).....(រៀល)

ប.តើគម្រោងអាជីវកម្ម/កសិកម្ម ពិតជាអាចជួយលើកស្ទួយជីវភាព ពលរដ្ឋក្នុងភូមិដែរឬទេ

0. ទេ ☐ , 1. ចាស/បាទ ☐

ឧ. តើស្ថានភាពជីវភាពរបស់ សមាជិកគម្រោងអាជីវកម្ម/កសិកម្ម រស់នៅបច្ចុប្បន្ន យ៉ាងដូចម្តេចដែរ ?

0.ខ្វះខាត ☐ , 1. គ្រាន់តែគ្រប់ ☐ , 2. មធ្យម ☐ , 3. ធូរធារ ☐

៧. តើអ្នកមានបំណងបន្តចូលរួមសកម្មភាពគម្រោងអាជីវកម្ម/កសិកម្មប៉ុន្មានឆ្នាំទៅមុខទៀត ។

0. ទេ ☐ , 1. ១-២ ឆ្នាំ ☐ , 2. ៣- ៥ ឆ្នាំ ☐ , 3. លើសពី ៥ ឆ្នាំ ☐

៨. តើអ្នកគិតថា គម្រោងអាជីវកម្ម/កសិកម្ម នេះនឹងជួយបង្កើនប្រាក់ចំណូលកាន់តែប្រសើរនៅ ពេលខាងមុខដែរឬទេ?

0. ទេ ☐ , 1. បាទ/ចា ☐ ។

៩. តើអ្នកគិតថាគម្រោងអាជីវកម្ម/កសិកម្ម នេះនឹងជួយអ្នកកាន់តែយល់ដឹងពីរបៀបធ្វើអាជីវកម្មតាមសម័យទំនើប (ទូរស័ព្ទអនឡាញឬបណ្តាញសង្គម) ?

0. ទេ ☐ , 1. យល់បានតិចតួច ☐ , 2. យល់បានមធ្យម ☐ , 3. យល់បានបង្អួច ☐ , 4. យល់បានច្បាស់ ☐ ។

១០. តើអ្នកមានបញ្ហាប្រឈមអ្វីខ្លះនៅពេលដំណើរការអាជីវកម្ម/មុខរបរកសិកម្មរបស់អ្នក?

0. ទេ ☐ , 1. គ្មានទីផ្សារ ☐ , 2. ចូលចិត្តប្រើប្រាស់ផលិតផលមកពីក្រៅ ☐ , 3. គុណភាពផលិតផលនៅមានកំរិត ☐ , 4. ការវេចខ្ចប់មិនល្អ ☐ ។

សូមអរគុណចំពោះការចូលរួមរបស់អ្នក!

តារាងឧបសម្ព័ន្ធទី២

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

កម្រងសំណួរសម្រាប់គុណវិស័យ

១. ប្រាក់ចំណូល និងការផ្លាស់ប្តូរសេដ្ឋកិច្ច៖

កម្រិតប្រាក់ចំណូលមុន និងក្រោយគម្រោង៖

"តើប្រាក់ចំណូលគ្រួសាររបស់អ្នកបានផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងដូចម្តេច បន្ទាប់ពីបានចូលរួមក្នុងគម្រោងធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច បើប្រៀបធៀបទៅនឹងពីមុន?"

និរន្តរភាពនៃប្រាក់ចំណូល៖

"តើអ្វីជាប្រភពចំណូលចម្បងរបស់អ្នកឡើយនេះ ហើយតើអ្នកមានអារម្មណ៍ថាមាននិរន្តរភាពកម្រិតណា បើប្រៀបធៀបទៅនឹងគម្រោងមុន?"

២. ការធ្វើពិពិធកម្មការងារ និងជីវភាពរស់នៅ៖

ប្រភេទនៃការងារ៖

"តើអ្នកអាចពណ៌នាពីប្រភេទនៃការងារ ឬសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចដែលអ្នកបានចូលរួមមុន និងក្រោយគម្រោងដែរឬទេ?"

ការអភិវឌ្ឍន៍ជំនាញ៖

"តើជំនាញថ្មីណាខ្លះ បើសិនជាមាន តើអ្នកបានរៀនជាផ្នែកមួយនៃគំនិតផ្តួចផ្តើមធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ហើយតើវាបានជះឥទ្ធិពលដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់អ្នកយ៉ាងដូចម្តេច?"

៣. ការធ្វើពិពិធកម្មការងារ និងជីវភាពរស់នៅ៖

ប្រភេទនៃការងារ៖

"តើអ្នកអាចពណ៌នាអំពីប្រភេទនៃការងារ ឬសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចដែលអ្នកបានចូលរួមមុន និងក្រោយគម្រោងដែរឬទេ?"

ការអភិវឌ្ឍន៍ជំនាញ៖

"តើជំនាញថ្មីណាខ្លះ បើសិនជាមាន តើអ្នកបានរៀនជាផ្នែកមួយនៃគំនិតផ្តួចផ្តើមធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ហើយតើវាបានជះឥទ្ធិពលដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់អ្នកយ៉ាងដូចម្តេច?"

៤. សន្តិសុខនិងភាពធន់នឹងការចិញ្ចឹមជីវិត៖

ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ៖

"តើគម្រោងធ្វើពិពិធកម្មបានជួយគ្រួសាររបស់អ្នកគ្រប់គ្រងហានិភ័យសេដ្ឋកិច្ច ឬអស្ថិរភាព ហិរញ្ញវត្ថុយ៉ាងដូចម្តេច?"

Economic Shocks៖

"តើសមត្ថភាពរបស់អ្នកក្នុងការដោះស្រាយនឹងវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចដែលមិនបានរំពឹងទុក (ឧ. ការប្រែប្រួលតម្លៃ គ្រោះធម្មជាតិ) បានផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងណាបន្ទាប់ពីគម្រោង?"

៥.ផលប៉ះពាល់សង្គម និងសហគមន៍៖

ការចូលរួមសហគមន៍៖

"តើគម្រោងបានប៉ះពាល់ដល់ទំនាក់ទំនងសហគមន៍ និងតួនាទីរបស់អ្នកនៅក្នុងសហគមន៍របស់អ្នកយ៉ាងដូចម្តេច?"

អត្ថប្រយោជន៍ដែលទទួលបាន៖

"តើអ្នកជឿថាអ្វីជាអត្ថប្រយោជន៍សង្គមឬសហគមន៍ដ៏ធំបំផុតដែលបានមកពីគម្រោងនេះ?"

បញ្ហាប្រឈម និងឱកាស៖

ឧបសគ្គចំពោះភាពជោគជ័យ៖ "តើអ្នកប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាអ្វីខ្លះក្នុងការសម្របខ្លួនទៅនឹងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចថ្មីដែលណែនាំដោយគម្រោង?"

ការណែនាំសម្រាប់ការកែលម្អ៖

"តើអ្នកស្នើឱ្យមានការកែលម្អអ្វីខ្លះសម្រាប់គម្រោង ដើម្បីបំពេញតម្រូវការរបស់អ្នកកាន់តែប្រសើរ?"

ការពេញចិត្ត និងទស្សនវិស័យនាពេលអនាគត៖

ការពេញចិត្ត៖ "ជារួម តើអ្នកពេញចិត្តនឹងការផ្លាស់ប្តូរសេដ្ឋកិច្ចក្នុងគ្រួសាររបស់អ្នកកម្រិតណា ចាប់តាំងពីការចាប់ផ្តើមគម្រោង?"

ផែនការអនាគត៖ "តើអ្វីទៅជាផែនការអនាគតរបស់អ្នកសម្រាប់ការទ្រទ្រង់ ឬធ្វើពិពិធកម្មជីវភាពរស់នៅរបស់អ្នកបន្ថែមទៀត?"